PREOT DIMITRIE BEJAN

BUCURIILE
SUFERINȚEI

EVOCĂRI DIN TRECUT

I

CARTEA MOLDOVEI
CHIŞINĂU
1995

CUPRINS

ÎN LOC DE PREFAȚĂ

Această carte de familie, intitulată, pe drept cuvânt, **Bucuriile Suferinței,** este izvorâtă din inima curată şi smerită, dar greu încercată, a preotului şi unchiului nostru, Dimitrie Bejan, din Hârlău, ca o binecuvântare a lui Dumnezeu pentru toți cei ce iubesc pe Hristos şi vor să se mântuiască prin suferință.

în calitatea sa de preot militar pe frontul de Răsărit, la vârsta de numai de 32 de ani, a suferit peste şapte ani ca prizonier în lagărele din Rusia şi Siberia, până în toamna anului 1948. Apoi, fiind scăpat prin minune de condamnare la moarte, pentru că susținea că Basarabia este pământ românesc, a fost trimis în țară şi condamnat la închisoare pe viață în puşcăriile de tristă amintire din România.

Eliberat de la Aiud în 1964, primeşte cu multă greutate o mică parohie în satul Ghindăoani - Neamț, unde slujeşte ca preot peste cinci ani, cu multă vocație şi suflet.

Afluența tot mai mare de credincioşi, care îl căutau de peste tot, invidia şi ura diabolică ateistă, au făcut să fie judecat pe plan local, pensionat şi trimis cu domiciliul obligatoriu la casa părintească din Hârlău, în octombrie, 1970.

Aici a trăit în continuare frica şi umilința de la Aiud, timp de încă 20 de ani, fiindu-i interzis să slujească ca preot la Altar şi să se bucure de libertatea dată de Dumnezeu fiecărui om.

Părăsit de colegi, ocolit de preoți, cenzurat şi urmărit de autorități, Părintele Dimitrie nu s-a deznădăjduit, nici nu s-a întristat, ci a primit toate cu bucurie, ca din mâna Domnului, asemenea lui Iov.

Singurii săi prieteni adevărați în aceşti ani erau credincioşii din satele din jur şi unii preoți şi călugări, care îl vizitau în mare discreție şi-i cereau staturi.

În ultimii ani, părintele, deşi are mai multă libertate, este tot mai bolnav. După aproape 50 de ani de suferință, la cei peste 84 de ani, stă mai mult la pat în camera sa, ca într-o chilie călugărească. Ziua dă sfaturi la credincioşi şi mângâie pe cei care vin, iar noaptea se roagă singur la lumina candelei şi se bucură în Hristos.

Cu binecuvântarea Sfinției Sale, am adunat în această carte un număr de cuvinte de suflet, înregistrate ocazional pe bandă magnetică, pe care le dăm la tipar, spre folos celor ce le vor citi.

Dacă Părintele Dimitrie va mai trăi şi se vor înregistra şi alte cuvinte ziditoare de suflet, vom scoate şi al doilea volum.

Fie ca Bunul Dumnezeu să-i dea Părintelui Dimitrie răbdare, sănătate şi bucurie în Hristos, până la capătul vieții.

Hârlău – 1994
În numele familiei,
Cornelia Anichitei

DE VORBĂ CU UN GRUP DE PĂRINȚI

Iubite Părinte Dumitru, în numele lui Iisus Hristos şi spre lauda lui Dumnezeu, un grup de părinți din împrejurimi, vă rugăm să ne dați câteva cuvinte de folos şi sfaturi duhovniceşti, să ne fie tuturor un îndemn pe calea mântuirii.

- Spuneți-ne ce ați învățat mai mult în viață din marea şcoală a suferinței, din care ați gustat atât de mult?

- Problema este, că, dacă eşti în suferință, să accepți suferința ca mântuitoare, fiind rânduită de Hristos. În felul acesta suferința este uşor de acceptat şi chiar simplă şi-ți aduce bucurie.

- Cum poate creştinul să rabde mai cu folos suferința, boala, sărăcia, închisoarea, nedreptatea de tot felul şi necazurile vieții?

- Noi ştim că dintre toți oamenii de pe pământ, Mântuitorul nostru a fost cel mai drept, tară de păcat, şi totuşi a acceptat suferința cea mai grea şi răstignirea. Şi aceasta a adus mântuirea întregului neam omenesc. Apostolii şi toți sfinții, urmându-L pe Mântuitorul, au trecut prin moarte şi suferințe amare; apoi li s-a deschis uşa Raiului în mod sigur.

- Ce virtuți de bază îi trebuie creştinului, să poată trece cu folos povara vieții pe pământ?

- Întâi, să fie creştin ortodox; al doilea, să ştie că suferința este indisolubil legată de viața omului pe pământ; al treilea, să ştie că la capătul suferinței, prin care trece biruitor totdeauna cu ajutorul lui Hristos, i se deschide mântuitor, Raiul.

- Ce rol hotărâtor are rugăciunea în viață şi mai ales în suferință, în închisoare?

- Rugăciunea reprezintă legătura noastră permanentă cu Dumnezeu. Plecăm de la "Doamne, ajută-ne!“, până la Psalmul 50. La toate rugăciunile, mai grele sau mai uşoare, să fie apartenența inimii în totalitate la ceea ce spune graiul.

- Cum vă rugați în cei peste 20 de ani de puşcărie, dacă acceptați să ne spuneți această mare taină a inimii?

- Rugăciunea noastră în puşcărie, ca şi în viața de mai târziu, curgea limpede ca apa unui izvor, în care-i spui lui Dumnezeu, direct, tot ce te doare. Simțeai totdeauna că Dumnezeu aude şi te ajută să suporți greutatea.

- Ați cunoscut oameni în închisoare care se rugau mult, cu lacrimi?

- Da. Doi țărani: Tudor Popescu de lângă Podu Iloaei, Iaşi şi Ion Moldoveanul de lângă Cluj. Le

strălucea faţa când se rugau. De ce? Se predau total rugăciunii şi prin ea lui Dumnezeu.

- Ca preot militar pe frontul de Est, ce misiune ortodoxă mai deosebită aţi făcut?

- Am botezat foarte mulţi ruşi în urma frontului - sute de mii, începând de la Prut până la Stalingrad. într-o singură zi, într-un sat de cazaci, aproape de Kiev, am botezat peste 300 de ruşi într-un iaz, fără mirungere, că nu aveam atunci la mine Sfântul şi marele Mir.

- Cum spovedeaţi şi împărtăşeaţi soldaţii şi răniţii pe front?

- Răniţii, totdeauna individual; soldaţii, o singură dată în masă; restul individual. În spatele frontului ofiţerii şi soldaţii îşi spuneau cu multă încredere toate păcatele, căci se temeau de moarte, fiind la ora aceea în faţa morţii. Când eram în spatele frontului, slujeam Sfânta Liturghie, căci eram dotaţi de Episcopia Militară cu Altar portabil, o măsuţă cu vasele de slujbă, antimis, vin, o pâine soldăţească şi cărţi. Cântăreţi erau destui. Eram foarte bine dotaţi pentru slujbe.

Pe front, când era linişte, le duceam soldaţilor, chiar în tranşee, agheasmă şi anaforă. Le primeau cu mare atenţie şi bucurie, căci erau la un pas de moarte. Era pregătirea lor să accepte moartea. Asta, de la general în jos.

În Crimeea l-am împărtăşit pe Regele Mihai şi

altădată pe Mareşalul Antonescu. Şi ei erau în buza tunului. Eu însumi am fost rănit la Vadul Nistrului, în dreptul Chişinăului şi, având împărtăşania în buzunar, imediat m-am împărtăşit. Apoi am leşinat şi m-am trezit la spital.

- Cum puteaţi săvârşi Sfânta Liturghie pe câmp, fiind stare de război?

- Numai când eram în rezervă, în spatele frontului, pe cât se putea în pădure sau la un loc cât mai ferit de aviaţia inamică, căci altfel era prăpăd.

- Dar pe cei ucişi pe front îi puteaţi îngropa creştineşte?

- Da. în gropi comune, dacă erau mai mulţi, punându-le o cruce la cap. în spatele frontului se afla o companie sanitară cu doctori şi sanitari, care culegeau răniţii şi morţii. Răniţii erau duşi la spitalul de campanie ori în ţară, iar morţii erau înmormântaţi, fie pe câmp la răscruce de drumuri, fie în cimitirele satelor din apropiere, cu slujbele de rigoare. Uneori chiar cu fast militar, chiar cu discursuri pentru cei ce asistau la înmormântare.

- Cum pregăteaţi ostaşii creştineşte, înainte de a merge pe front?

- În spatele frontului în fiecare Duminică se făcea slujbă, Sfânta Liturghie ori Sfânta Agheasmă, cu predică şi cu împărţire de anaforă şi agheasmă şi cu

broşuri religioase date nouă de Episcopia Militară. Mai aproape de front făceam numai agheasmă şi aceasta foarte prescurtată.

- Ce amintiri deosebite v-au rămas din marea închisoare militară de la Mănăstirea Oranki? Ce momente unice v-au rămas în memorie?

- Nu era închisoare militară, ci lagăr internaţional de prizonieri, în acest lagăr situat în pădurile de pe Volga, nu departe de oraşul Gorki, azi Nijni Novgorod, erau adunaţi în trei lagăre 10-15000 de ofiţeri din toate naţiile Europei, ba şi din Japonia. Eram organizaţi în formaţii militare pentru muncă şi încartiruiţi în clădiri şi bordeie, în Oranki a fost o mănăstire de călugări, toţi de viţă nobilă, toţi intelectuali, cu bibliotecă, tipografie şi viaţă de obşte. Tipăreau numai cărţi de mare preţ în serviciul Bisericii.

Sovieticii au desfiinţat mănăstirea. Pe călugării şi preoţii adunaţi de la mai multe mănăstiri şi schituri, în număr de 11000, în fruntea cărora era un episcop, i-au împuşcat mortal prin anii 1919-1920, şi i-au aruncat unii peste alţii într-o văgăună din curtea mănăstirii, acoperindu-i cu pământ.

Când am venit noi, românii, la Oranki, făcând nişte săpături necesare lagărului, am dat peste nişte cadavre descărnate - ca-n Profetul Ezechiel. Un lung şanţ plin de moaşte. Toţi erau împuşcaţi în cap, pentru că, la

sfatul episcopului, n-au vrut să colaboreze cu ateii, în mijlocul lor stătea pe un scaun, neputrezit, un arhiereu ce purta la piept engolpion şi icoana Maicii Domnului. Cu aprobarea conducerii lagărului i-am acoperit din nou cu pământ, stropindu-i cu agheasmă sfinţită de mine.

Apoi, cu aprobarea comandantului lagărului de la Oranki, am scos moaştele întregi ale sfântului episcop dintre miile de călugări martiri, le-am aşezat într-un sicriu făcut de noi românii şi l-am îngropat lâng-o fântână din incinta acelei mănăstiri, un izbuc; adică o fântână unde izbucneşte apa în sus, după cum este de curată viaţa aceluia ce vine să scoată apă, unde sunt şi astăzi. Am văzut atunci o mare minune, că trupul sfântului, s-a întins cu uşurinţă, ca şi cum abia ar fi murit!

- Pot fi consideraţi sfinţi acei călugări martirizaţi pentru Hristos? Dar ceilalţi creştini ucişi în diferite feluri de atei, în timpul comunismului, pot fi socotiţi sfinţi şi martiri?

- Da! Toţi, în masă! Cum sunt Sfinţii martiri, preoţi şi călugări, de la Oranki". Căci ei au preferat moartea, decât să cadă de la credinţă. Şi la noi, prin păduri şi prin munţi au fost împuşcaţi preoţi, iar numele lor au fost amintite prin diferite articole din ziare. Şi aceştia pot fi socotiţi martiri naţionali şi martiri creştini.

De curând doi cercetători moscoviți, îndrumați de mine, au făcut scurte cercetări şi au constatat adevărul spus de mine. Dar autoritățile actuale nu le-au permis mai mult, că mănăstirea Oranki este acum închisoare de femei.

Un călugăr de la această mănăstire, numit Teodot, devenit morar la o moară de apă în pădurile acelea, mi-a dat toate aceste informații. Cercetătorii moscoviți mi-au spus că au stat şi ei de vorbă cu acest călugăr şi au confirmat spusele mele.

În lagăr la început slujeam numai Sfânta Agheasmă, cu plantoane puse la uşi, că nu era voie să ne rugăm public. În rest fiecare se ruga la culcare şi la sculare, cum ştia de la mama de acasă, dar toți se rugau. Moartea era în bordei: păduchi, ploşnițe, tifos, iar dincolo de uşă era un ger cumplit şi munci neomeneşti.

Aceeaşi atmosferă a fost şi în lagărele din Siberia-Karaganda, Arhanghelsk, de la Marea Albă, Borcuta şi alte lagăre de pe tot cuprinsul rusesc. După ce s-a terminat războiul, încet, ruşii de la comandă au devenit concesivi. Ne-au lăsat să slujim după voia noastră în bordeie. Mai târziu, vara, ieşeam pe un platou din curtea mănăstirii, unde făceam rugăciuni publice şi, în sărbători, Sfânta Liturghie.

Am reuşit să ne adunăm până la 23 de preoți ortodocşi români la Oranki, slujind toți un fel de

liturghie fără epicleză, la început fără vase de slujbă ori procoveţe. Ne confecţionaserăm toţi epitrahile din foi de cort nemţeşti, cu desene de păduri sau de copaci. Chiar la început am avut un epitrahil scăpat din război şi adus în lagăr de preotul căpitan Constantin Popescu. De la Piteşti.

La serviciile religioase făcute de noi, preoţii ortodocşi, asistau şi celelalte naţionalităţi în frunte cu preoţii lor. Aceştia erau încântaţi de psalmodierea ortodoxă şi de corul bărbătesc - circa 100 de corişti - sub bagheta profesorului de muzică Sima din Bucureşti, de la biserica Sfântul Anton. *

* A se vedea pe larg în cartea mea de amintiri “Oranki“, care apare la Editura Tehnică din Bucureşti.

- Cum va rugaţi Duminica la Oranki, împreună cu ceilalţi români?

- Aşa cum am spus mai sus. Ne adunam toţi pe acel platou la Oranki, săvârşeam împreună Sfânta Liturghie, ne împărtăşeam cu toţii, rosteam o predică vie, de îmbărbătare, dădeam slavă lui Dumnezeu pentru toate şi ne retrăgeam la masă şi în dormitoare.

- Prizonierii de alte confesiuni apreciau cultul ortodox?

- Foarte mult. Luau parte în masă, împreună cu

preoții lor catolici sau protestanți la Liturghia noastră. Erau vizibil încântați că slujba noastră era în totalitate cântată şi nu recitată, ca la catolici sau protestanți, şi totdeauna cu predică.

- Am înțeles că tipăriți câteva cărți cu amintirile din lagăre. Este adevărat că omul se roagă mai puternic în suferință?

- Da. În condițiile de acolo, omul nu a avut alt sprijin decât pe Dumnezeu; iar contactul cu El, Căruia-I ceri sprijin, se face prin "Doamne, ajută-mi!".

Şi Dumnezeu ne auzea. Altfel n-am trăi şi astăzi!

- Ați cunoscut români în lagăre care se rugau foarte mult?

- Toți. Se rugau excepțional de mult seara sau noaptea. chiar şi în paturile lor.

- Ce amintiri mai frumoase v-au rămas de la poporul rus şi cum ați caracteriza acest mare popor creştin ortodox, chinuit mereu de extreme?

- Ruşii, în marea lor majoritate - cu toate persecuțiile la care au fost supuşi arhiereii, preoții şi călugării rămaşi fără biserici şi fără preoți -, au rămas credincioşi Bisericii pravoslavnice, iar femeile au dus mai departe tradiția acestei mari Biserici. Acum Ortodoxia renaşte în Rusia, în Ucraina, în Belorusia, în Siberia şi Caucaz. Apar preoți, se redeschid biserici şi se construiesc altele.

Apar episcopi eparhioți şi mănăstiri de călugări şi călugărițe. Dar lucrătorii în via lui Dumnezeu încă sunt puțini, pentru milioanele de creştini din Rusia şi pentru imensele spații pravoslavnice. Dar vor trece încă ani buni până ce această Biserică, care a dat atâția martiri din ierarhia bisericească, va renaşte total şi vom spune răspicat: "Biserica Pravoslavnică a renăscut total, ca şi pasărea Phoenix din propria cenuşă“.

Biserica Rusă este o Biserică în totalitate martiră, de la Patriarh până la ultimul dascăl. Noi am regretat totdeauna că în puşcăriile româneşti sau în lagăre n-am avut nici un ierarh român ortodox.

Toate păcatele se vor ierta oamenilor - dacă oamenii se pocăiesc din inimă -, *dar hula împotriva Duhului Sfânt nu se va ierta, nici în veacul de acum, nici în cel viitor.*

- Credeți că persecuția ateistă, care a chinuit țările ortodoxe atâția ani, a fost o pedeapsă de la Dumnezeu pentru păcatele noastre sau o încercare de sus pentru a ne întări şi a face milioane de sfinți noi?

- Eu cred că a fost o încercare de la Dumnezeu. Dacă mă gândesc la țăranul român cinstit şi bun creştin, nu concep ca Dumnezeu să-i fi pedepsit de dragul pedepsei. La noi, mănăstirile şi femeile credincioase au salvat credința ortodoxă! Tot meritul este al lor.

- Ce minuni deosebite ați văzut şi ați trăit în cei peste 20 de ani de închisoare?

- Oamenii credincioşi, sătui de foame, de păduchi şi tifos, şi condamnați la moarte, au supraviețuit ieşind la timp din puşcărie cu fruntea sus, străluminați de Dumnezeu. Au fost din toate păturile sociale cu preoții şi călugării umili în frunte. Cel mai bun între noi a strălucit însă un țăran, Tudor Popescu, de pe lângă Podu Iloaei.

- În ce măsură puşcăria poate fi considerată un canon de pocăință pentru păcatele fiecăruia şi ale Neamului nostru?

- Sunt două probleme aici. Pentru păcatele mele şi ale altora s-a dovedit a fi mântuitoare. Pentru păcatele Neamului, jertfa noastră a fost insuficientă, căci n-a rodit deplin. Poporul nostru încă orbecăie în întuneric şi încă nu sesizează lumina, care pleacă către noi de la Ierusalim. De altfel toată creştinătatea a uitat că Mântuitorul nostru acolo a viețuit, acolo a învățat oamenii, acolo ne-a mântuit prin jertfa de pe Golgota, acolo a înviat a treia zi şi S-a înălțat la cer de pe Muntele Eleonului.

Nu la Roma, nici la Londra, nici la New York. Centrul întregului creştinism este la Ierusalim şi nu în altă parte! Acest lucru trebuie afirmat şi în viitor. Acolo trebuie să se întâlnească toate formele de

creştinism şi să-şi dea mâna frăţească, anume la Mormântul lui Iisus şi nu în altă parte.

- Cum vi s-au părut închisorile din România, faţă de cele din Rusia?

- Mult mai grele erau închisorile de la noi, decât cele din Rusia! Eu am stat un an de zile într-o închisoare. din Moscova şi era mai dulce regimul, mult mai omenesc decât cel de la Aiud sau Jilava.

- Cu ce mari personalităţi aţi stat la închisorile din ţară?

- Cu profesorul Nichifor Crainic, cu care am stat în celulă singuri, izolaţi şase luni. El făcea poezii în gând, căci nu avea pe ce să le scrie, iar eu mă închinam sau meditam. Ar fi foarte multe de spus aici.

Am stat şi cu profesorul Ioan Petrovici - la secţia a II-a, unde el, o iarnă întreagă ne-a ţinut, la cei 40 de deţinuţi din celulă, un curs de filosofic. Eram la zarea cu toţi generalii, miniştrii lui Antonescu, socialiştii lui Titel Petrescu şi diverse organizaţii paramilitare, cu Gabriel Ţepelea şi cu alţii.

- În ce împrejurări aţi fost trimis din Rusia în ţară, în anul 1949?

- Mi-au găsit ruşii un manuscris copiat pe coajă de mesteacăn la Oranki, numit **Hotarul cu cetăţi**. *

* Cartea, Hotarul cu cetăţi", apare la Bucureşti.

Adică cetăţile Basarabiei de pe Nistru. Pentru acesta am fost condamnat la moarte de un tribunal militar din Moscova. Dar înainte de a mă împuşca, am strigat în instanţă: "Sunt cetăţean român! Conform legilor internaţionale, trebuie să fiu judecat în România!“

Între ultimii prizonieri români am venit şi eu cu un dosar penal din care reieşea că eu am susţinut tot timpul că Basarabia şi Bucovina de Nord sunt ţinuturi româneşti. Chiar şi în scris susţineam aceste adevăruri. Şi-am fost judecat în ţară, punându-mi-se în seamă alte probleme minore. Doar Tribunalul Militar din Bucureşti nu putea să se facă de râs şi să afirme că Basarabia şi Bucovina sunt provincii ruseşti. Nici n-au deschis vorba despre aceste probleme, care i-au usturat atât de mult pe ruşi. Şi cei de la Bucureşti m-au condamnat la închisoare la Jilava, apoi la Aiud şi în lagărele de muncă, până în august, 1964.

- Putem considera numărul mare de oameni nevinovaţi închişi la noi de comunişti, ca o jertfă de iertare şi ispăşire naţională?

- Da. Am spus mai sus că jertfa noastră nu a fost suficientă şi n-a rodit. Altfel cum s-ar putea explica ameţeala de astăzi din societatea românească?

- Cum se rugau cei închişi prin puşcării pentru Hristos? Puteaţi face în celule ceva slujbe ca preot,

cum ar fi Sfânta Liturghie, Spovedania sau să primiţi Sfânta împărtăşanie?

- Nu. Aici în puşcăriile româneşti, nici pomeneală. Părintele Calciu din America susţine că a făcut Sfânta Liturghie cu Sfânta împărtăşanie în Aiud. Eu nu cred. Făceam toţi rugăciuni comune, agheasmă mică şi spovedanie. De altfel cu o spovedanie completă, cu formula ei spusă corect, cu punerea mâinilor pe capul penitentului credeam că Raiul ne este deschis. Eu cred şi acum acelaşi lucru. Căci Sfânta împărtăşanie este coroana Harului pe care-i poate primi creştinul, dacă merită s-o primească. Acolo în puşcărie n-a fost posibil.

- Ce mari personalităţi au rezistat mai bine în puşcării şi au fost modele de urmat pentru toţi?

- Prea mulţi au fost. Şi buni şi corecţi. Aş greşi dacă aş nominaliza pe cineva. Repet, totuşi, că eu m-am minunat de puterea de credinţă a ţăranului Tudor Popescu. Mai sus decât el nu cunosc să fi fost altul. Au fost şi câţiva călugări buni şi credincioşi.

- Ce aţi învăţat, ca preot misionar, spre slava lui Hristos, în cei aproape 24 de ani de închisoare şi tortură?

- Cred că nu am învăţat nimic. Eu fusesem crescut şi educat de părinţi, care se rugau puternic; de profesorii de la Seminar şi de la teologie, care mi-au

crescut spațiul credinței şi simțeam o mare bucurie sufletească, ca o îmbăiere, când puteam pune de acord ceea ce spunea gura cu apartenența inimii la rugăciune. Atât. Simțeam cum îngerul meu de lumină mă atingea aprobativ cu aripa pe umărul drept.

- Când v-ați eliberat şi cum ați ajuns preot la Ghindăoani, Neamț, după eliberare?

- M-am eliberat în preajma zilei de 23 august, 1964, în urma unui decret de amnistie generală pentru politici. Mai aveam de executat încă 18 ani de detenție! Am ieşit între ultimii cinci deținuți. Un milițian ne-a dus până la gară, ne-a scos bilete şi ni le-a dat la fiecare în mână; ne-a salutat frumos, chiar prieteneşte, şi s-a dus în treburile lui. Din gară am întors privirile spre masiva închisoare de la Aiud. Era pustie, cum pustie este şi astăzi.

Erau acolo părintele Ioan, profesorul Simionescu de la Iaşi, țăranul Tudor Popescu de la Podu Iloaei, un băiat tânăr, Georgică, şi eu, subsemnatul. Ne-am închinat frumos spre Răsărit şi am plecat cu toții în Moldova, cu trenul Cluj-Iaşi. Ne părea rău că am părăsit puşcăria; ne învățasem cu ea. Ne părea normală viața de puşcăriaş cu greutățile ei, dar şi cu bucuria îmbăierilor spirituale pe care le-am cunoscut în lagărele ruseşti şi puşcăriile româneşti.

Am fost numit, la cererea Ministerului de Interne

adresată Mitropoliei din Iaşi, ca preot paroh la biserica din Ghindăoani, judeţul Neamţ. La 1 mai 1965 m-am prezentat la parohie şi am rămas acolo timp de cinci ani şi jumătate. La 6 octombrie, 1970, am fost scos din serviciu de către securitate, partid şi mitropolie, pensionat în 24 de ore şi trimis la Hârlău, unde stau şi astăzi, în propria mea casă. Am stat aici cu domiciliul obligatoriu până la 22 decembrie, 1989, când un trimis al securităţii de la Iaşi mi-a comunicat că sunt liber ca orice cetăţean din republică, şi-n această stare mă găsesc şi acum.

- Ca preot misionar la Ghindăoani, ce momente deosebite v-au rămas în memorie şi la inimă?

- Oamenii din Ghindăoani m-au primit cu mare teamă. Au evitat orice contact cu mine. Numai preotul pensionar Costică Ghiorghiescu m-a primit în casa lui timp de o săptămână. După aceea am găsit o casă cu chirie în apropiere de biserică, unde m-am şi instalat. Aveam un pat, o masă, 2 scaune; la răsărit câteva icoane şi o candelă dintr-un pahar. Pentru mine era tot ce-mi doream. Masa o luam la moşul Gheorghe Amariei, epitropul bisericii. Acolo am şi stat până ce m-au scos din sat.

Oamenii m-au condus până deasupra Bălţăteştilor, bocindu-mă ca pe un mort. Când am ajuns la şoseaua Piatra Neamţ - Târgu Neamţ, trecea o maşină-cursă în

care m-am şi urcat, luându-mi rămas bun de la oamenii care mă conduseseră; ne-am despărţit, făcându-le doar din mână. Femeile şi bărbaţii plângeau. Eram mort pentru ei. Am ajuns la Paşcani, cu altă cursă până la Hârlău şi a doua zi la securitatea din Hârlău mi s-a comunicat că rămân sub supravegherea politică a lor, cu domiciliul obligatoriu, în casa mea şi a surorii mele. Aşa am rămas până la revoluţia din 1989.

- Ce program de slujbe aveaţi la Ghindăoani şi de ce vă căutau oamenii?

- Eu, neavând familie şi fiind dornic să slujesc lui Hristos, mai întâi am săpat grădina şi am pus câteva straturi de zarzavaturi. Apoi, liber de alte probleme, am deschis biserica şi deschisă a fost tot timpul cât am stat eu în Ghindăoani. Acasă n-aveam ce face.

Am chemat câteva femei la biserică, am scos din biserică toate covoarele şi preşurile, veşmintele, steagurile, cărţile, dulapurile, şervetele şi perdelele şi, venind şi alţi credincioşi, s-au apucat de spălat şi călcat cu multă tragere de inimă.

În Altar am făcut eu curăţenie, ajutat de moşul Haralambie, care era paracliser şi cu alţi credincioşi. Am chemat un meşter, care, ajutat de oameni, a şters de fum şi de praf toată biserica, Altarul şi toate icoanele. Duminica următoare, la 8 mai, 1965, când au venit oamenii în masă la biserică, au rămas miraţi şi nu

le venea să creadă. Biserica strălucea de curățenie, iar în ogradă mai fumegau resturile de vechituri găsite prin biserică.

Am început cu emoție. Le-am spus oamenilor să nu se teamă de mine că, deşi sunt de meserie puşcăriaş, totuşi sunt şi preot; şi chiar am slujit prima Liturghie. Ei s-au uitat la mine; m-au cântărit în tăcere. Aveam bocancii peticiți, pantalonii la fel, un pardesiu vechi, dat de pomană de un preot din Bucureşti, iar pe cap o bască. Când am ieşit din biserică prin dos, ei se uitau ca la o altă arătare. Tăceau şi nu mi-au arătat nici o simpatie. Mi-am văzut de treabă, în săptămâna următoare am deschis uşa bisericii şi aşa a rămas până la plecarea mea forțată.

Mi se făcuse un proces ținut la Protoieria din Târgu Neamț, la care au participat aproape toți preoții din județul Neamț. Au vorbit împotriva mea profesorul Risipeanu, secretar de partid al județului Neamț, apoi colonelul Popa, comandantul securității Neamț, consilierul administrativ de la Mitropolia din Iaşi, doi protopopi un inspector bisericesc.

Dintre colegii mei de la Piatra Neamț şi Târgu Neamț au vorbit în număr de 16. Toți erau împotriva mea, cerând să fiu dat afară pentru că eram creanga uscată a Ortodoxiei româneşti, vaca băligată care făcusem de râs cireada arătoasă a Ortodoxiei şi alte

cuvinte foarte apropiate de trivialitate. Eu stăteam în fruntea lor pe un scaun, în spate un căpitan de securitate iar în lateral alți doi ofițeri. Aveam un caiet şi ceva de scris şi, fiind bun la desen, cât vorbeau, le-am făcut portretul fiecăruia dintre ei.

În spatele meu stăteau stareții, starețele, secretarii mănăstirilor de la Neamț, ba chiar şi unii din prietenii mei; dar nimeni nu mi-a luat apărarea.

Am fost acuzat că îi aştept pe americani şi că am ținut tot timpul deschisă biserica din Ghindăoani, nu numai în zilele de sărbătoare. Nimeni, dar absolut nimeni nu mi-a luat apărarea. Absolut toți au tăcut! Nu m-au dus la Aiud; şi eu ştiam acest lucru, căci nu pot fi arestați politic cei ce au vârsta peste 60 de ani. N-au avut încotro şi, cum am spus mai sus, mi-au fixat domiciliu obligatoriu la Hârlău. Mi s-a pus în vedere că n-am voie să intru în nici un Altar. Eu, însă, fusesem coleg cu mitropolitul Iustin şi am stat în bancă unul lângă altul. El avea să devină Patriarh la Bucureşti, iar eu, colegul lui, fără biserică, la Hârlău. Însă oamenii, care, la Ghindăoani, veneau puhoi zilnic la biserică, m-au căutat şi la Hârlău şi mă caută şi astăzi.

Acuzațiile aduse la proces erau perfect întemeiate. Eu făceam misiune în biserica din Ghindăoani, iar oamenii veneau la mine şi, vorba consilierului de la mitropolia din Iaşi, “la biserica din Ghindăoani se face

pelerinaj“. Neavând altceva de lucru, fără nici un fel de gospodărie şi obligații, îi primeam acasă sau la biserică pe toți creştinii - fără alegere -, căci aveau nevoie de preot. Se pare că la acea dată numai la Ghindăoani era biserica deschisă în permanență şi preotul în Altar.

- Deci acesta a fost motivul că v-a scos din parohie!

- Da. Pentru că biserica din Ghindăoani era permanent deschisă, iar oamenii mă căutau, ştiind, spre surpriza lor plăcută, că aici este un preot care "mai-mai s-ar culca în biserică". Chiar mă gândeam să-mi pun vara un pat în clopotniță.

Securitatea era permanent în biserică. Oameni necunoscuți, bine îmbrăcați, foarte atenți la ce spun şi la ce predic. Eu, însă, acolo făceam religie, spre neplăcerea lor. Nu era nici o referire politică în ceea ce predicam eu. Ştiam că sunt urmărit, însă nu mă feream să mă întorc din nou la puşcărie. Simțeam chiar o bucurie, aducându-mi aminte de Jilava, de Aiud şi de alte locuri sfințite prin suferință.

- Ce ispite mari ați avut aici, ca preot? Este adevărat că două femei rele au încercat să vă otrăvească? Cum v-ați vindecat atunci?

- Da, la uşa Altarului, într-o Duminică două temei străine mi-au dat un pomelnic, o prescură şi un sfert de vin cu care am făcut slujba în ziua aceea. Au spus că sunt de la Suceava şi că au un proces a doua zi. De

aceea au plecat imediat. Eu însă voiam să le găzduiesc la un credincios din apropiere. Ele au refuzat şi au plecat. Unii spuneau că ele erau vrăjitoare şi voiau să se răzbune pe mine, că femeile care veneau aici refuzau farmecele lor. Alții spuneau că erau trimise de securitate ca să mă omoare.

Eu însă i-am iertat pe toți. După slujbă, mi-am dat seama că am fost otrăvit. Am căzut în Altar, bolnav. Eram verde la față. Oamenii m-au dus acasă, m-au întins pe pat iar femeile mă boceau. M-am închinat: “Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpâne... “. Am văzut ca o lumină puternică în fața mea, am zâmbit căci mă simțeam fericit. Şi atât.

M-am trezit la spitalul din Piatra Neamț cu câțiva doctori în jurul meu. Mi-au spus că în sticla de vin au găsit urme de sodă caustică. Eram slăbit căci trecusem prin moarte, însă fața mea lumina. Mi-au spus câțiva bolnavi din salon. Mă salvase Dumnezeu, căci El mai avea treabă cu mine.

- Cum ar trebui să fie un preot bun astăzi în parohie?

- Când eram mai tânăr am scris un articol cu titlul **Preotul care ne trebuie**. Acest articol-conferință a fost imediat publicat în presă. A fost găsit bun, căci răspundea la întrebarea aceasta. *Un preot bun trebuie să fie mai întâi un om de rugăciune*. Apoi să

săvârşească sfintele slujbe cu evlavie, să aibă o familie model, să-şi iubească enoriaşii, să respecte cu sfinţenie rânduiala şi canoanele Bisericii, să trăiască cu Hristos în inimă şi să se jertfească pentru poporul lui Dumnezeu.

- Poţi fi preot bun, în alte condiţii?

- În nici un caz. Prietenul meu Neculai Opriş, din strana stângă, susţinea în celulă la Aiud, unde eram 12 preoţi, că este de ajuns să fii un bun profesionist al Altarului; că aşa a învăţat el în "Mica Romă", adică la Blaj. Eu n-am putut suferi această părere eronată şi, cu voia lor, am abordat problema ca la Pastorală, susţinând, cum o susţin şi astăzi, că preoţia este o misiune, nu o funcţie. Alt răspuns nu cunosc.

- Cum v-aţi simţit duhovniceşte cu domiciliul forţat acasă, în cei douăzeci de ani de urmărire? Cine vă urmărea mai mult şi ce voia?

- Securitatea din Iaşi avea la Hârlău un maior, Zaharia, care făcea politică de duplicitate. Ce raporta el la Iaşi, nu puteam să ştiu. Nu ştiu de ce striga la mine, mă înjura; dar tot el îmi făcea cu ochiul. Juca teatru. N-am avut de suferit nimic de pe urma lui. Informatorii de pe aici dădeau informaţii scrise. Au fost un preot şi zece mireni.

M-am ferit de probleme politice, primind în casa mea foarte mulţi creştini care mă căutau. Acelaşi lucru

îl fac şi astăzi. Oprelіştea făcută de a sluji nu mi-a fost ridicată nici astăzi. Mă închin în casa mea, iar pe creştinii care vin în casa mea îi primesc şi cu ajutorul lui Dumnezeu, îi ascult. Dar Bunul Dumnezeu îmi şopteşte mereu: *Unde sunt adunați doi sau trei în numele Meu, acolo sunt şi Eu.*

- Cum vă puteați ruga acasă singur, când toți vă evitau?

- Nu mă evitau decât preoții. Creştinii veneau din 30 de sate cu nevoile lor. A fost un preot tânăr de la Bivolari care nu s-a temut. Cinste lui. Este şi un teolog, care, la fel, m-a vizitat foarte des şi mă vizitează şi acum.

După revoluție, mai ales în ultimul timp, sunt foarte asaltat de părinți călugări şi frați din mănăstiri, care mă întreabă câte ceva. Sunt foarte mulțumit de vizitele lor. într-o vară, în două rânduri, a fost şi părintele Constantin Galeriu de la biserica Sfântul Silvestru din Bucureşti, iar dintre ierarhi, Prea Sfințitul Serafim de la Sibiu a venit la mine de câteva ori. Acesta este cel mai pur ierarh din Sinodul Bisericii Ortodoxe Române de astăzi!

Apoi vin mulți, foarte mulți monahi şi frați de mănăstiri, care, în modestia lor, strălucesc de credință; caută cea mai bună cărare care-i poate duce în Rai. Noi ştim că aceste cărări sunt foarte multe, dar toate, târâş-

grăpiş, suind muntele Golgotei, sfârşesc prin a bate puternic la uşa milostivirii lui Dumnezeu.

- Ce aţi învăţat în cei 20 de ani de “puşcărie“ şi urmărire la domiciliu, cât aţi stat în casa părintească?;

- Corect, n-am învăţat nimic. Se pare că am destulă experienţă de viaţă, nu de preoţie şi nici de activitate pastorală. Mie şi acum mi se pare că, fără suferinţă fizică sau morală, nu se poate ajunge la Rai. Aud că sunt oameni care au credinţă curată şi dreaptă şi prin fapte de milostenie, la capătul vieţii, sunt primiţi în Rai. Aşa şi trebuie să fie, după judecăţile lui Dumnezeu.

Creştinul pe care l-am numit de vreo două ori în această anchetă, nu este altul decât Tudor Popescu, care strălucea prin credinţă şi prin fapte bune. Cu o firimitură de pâine din porţia lui, dar mai ales prin răspunsurile de neaşteptat de la el, vindeca şi însenina pe cei din celulă. Cunosc un preot de la Aiud care în fiecare zi trimitea la un deţinut bătrân, de la secţia a II-a, porţia lui de turtoi, iar el se hrănea numai cu ceaiul din gamelă. Turtoiul îl trimitea, cum am spus, în fiecare zi basarabeanului Gherman Pântea, fost “sfătulist" de la Chişinău.

- Aţi urât vreodată pe cei care vă păzeau, vă persecutau sau vă urmăreau pe ascuns?

- Nu i-am urât niciodată. Dimpotrivă, ştiindu-i

căzuți, i-am ajutat. Chiar şi astăzi foştilor informatori ai securității le adresez cuvinte frumoase, căci eu nu pot să urăsc decât păcatul, nu pe oameni.

- Acum, la capătul vieții pământeşti, ce sfaturi ne dați nouă celor care n-am fost în suferință pentru credință, pentru Hristos? Ne putem noi mântui fără suferință?

- Da. Am spus întotdeauna că suferința este mântuitoare, numai dacă o accepți fără murmur. Dar căile care duc la mântuire sunt multiple şi sunt arătate în toate cărțile noastre sfinte, faptele milei trupeşti şi faptele milei sufleteşti. Dacă nu 1 alungi de la poarta ta pe cel sărac şi-i dai o bucată de pâine sau bani şi dacă îl înveți pe cel căzut drumul cel bun, ca să se ridice din mocirlă, încet-încet unii ajung până acolo să-şi iubească şi vrăjmaşii.

Mai mult decât aceasta nu i se poate cere bietului om. Iar cea mai puternică dovadă a iubirii stă în faptul că îți pui viața ta în primejdie, pentru salvarea vieții fratelui tău.

Asta am încercat noi să facem, uneori cu opinteli şi cu murmurare de protest, pentru care astăzi îmi dau seama la capătul efortului meu, că jertfa noastră nu a rodit pentru că a fost insuficientă. Vor mai fi necesare şi alte jertfe pe viitor, ştiind noi toți, că o cetate poate fi mântuită, dacă în mijlocul ei se află 50 de drepți. Dar,

atunci la Sodoma unul a fost găsit drept - Lot. De aceea cetatea a pierit în flăcări.

Mă întreb: “Oare câţi drepţi se găsesc în mijlocul poporului român? Şi cât atârnă în cumpăna dreptăţii divine comportarea lor morală şi omenia? Poate fi salvat oare poporul român de la nimicire prin numărul de drepţi din mijlocul mulţimii de strâmbi? Deocamdată observ că Bunul Dumnezeu stă în cumpănă! Până când?

- Ce virtuţi principale ne trebuie astăzi, ca să ne putem mântui?

- Aceleaşi, tuturor. Se văd în orice tratat de morală creştină. Călugării au, însă, avantajul că se izolează de lume şi că sunt mai apăraţi de ispite, în schimb, artileria grea a satanei trage necontenit în mănăstiri cu obuze de calibru greu.

Cred şi acum că ierarhi, monahi sau simpli credincioşi se pot mântui prin credinţă dreaptă şi prin bunătate faptică. În timp de pace, asta este singura cale arătată de Dumnezeu.

- De ce anume au mai multă nevoie mănăstirile noastre azi, ca să poată slăvi pe Dumnezeu şi să ajute la mântuirea oamenilor?

- Mănăstirile să se întoarcă total la observarea integrală a canoanelor Sfântului Vasile cel Mare. Toţi monahii merg la desăvârşire, lăsând în urma lor toate

problemele din viața socială. Au o singură lucrare şi un singur drum: stăruința de a ajunge luminoşi la poarta Raiului.

Ceilalți se luptă cu nevoile şi cu poftele din greu. Şi aceştia pot ajunge în Rai prin credință bună şi cât mai multă omenie.

Este nevoie de pus ordine în viața monahală, în ultimul timp au bătut şi bat la poarta mănăstirilor tineri şi tinere, buni în credință dar total nepregătiți pentru viața monahală, care înseamnă rupere de lume şi de ispitele ei.

Aici, în mănăstire omul - cioban sau profesor -, devine frate cu celălalt. La fel ciobanul ca şi înțeleptul pot bate la poarta Raiului, să intre şi să stea pe scaun de egalitate, căci alta este judecata şi aprecierea lui Dumnezeu. Noi aşteptăm de la mănăstiri o foarte puternică trezire de credință faptică.

Mănăstirile au fost, sunt şi vor fi principalele focare pentru renaşterea spiritului creştin ortodox, în spatele lor se orânduiesc preoții de mir şi creştinii. Dar, deasupra tuturor este Dumnezeu, Care nu doarme niciodată şi le poartă de. grijă, popoarelor creştine mai ales.

De cele mai multe ori, ca în Vechiul Testament, apare un om trimis de sus, care arde pentru credință şi lumea se ia după el. Sunt mulți călugări buni, ştiuți mai

ales de Dumnezeu, ştiuţi chiar şi de mine. Aş nota aici pe Părinţii Cleopa şi Paisie de la Sfânta Mănăstire Sihăstria. Au strălucit şi strălucesc în credinţă, dar păcătuiesc fiindcă nu au creat în jurul lor o armată de ucenici. Ce se va întâmpla oare? Oare se va pustii Sihăstria după moartea lor? "Să nu fie!“, zic ca Sfântul Apostol Pavel. Eu ştiu că Bunul Dumnezeu poate ridica şi din pietre ucenici.

Mănăstirea Sihăstria rămâne mănăstire bună şi la locul ei pe cât se poate omeneşte de curată. Dar părinţii de la conducere să se hotărască, până nu-i târziu, să organizeze o Sihăstrie reală cu câţiva monahi sihastri, mai în fundul pădurilor; mai netulburaţi de pelerini. Poate că greşesc în aprecieri, dar nu văd altă ieşire. Căci la drept vorbind, ce sihăstrie este asta de la Sihăstria?

Este o mănăstire vizitată, poate cea mai vizitată, dar şi cea mai tulburată de pelerini, care vin aici cu moravuri şi cu goliciune, smintind cu trupurile lor golaşe mai ales pe tinerii călugări. Ce-i de făcut? Poate ştiţi voi vreo altă ieşire! Căci transformarea duhovnicească în credinţă şi morală pleacă de la noi, preoţii, şi de la călugări, cu condiţia să ardem păcatele, să aprindem candele fecioarelor înţelepte. Se pare ca-n Oltenia, la Mănăstirea Frăsinei, lucrurile stau altfel. Femeile, ca şi la Sfântul Munte, n-au acces deloc acolo

în mănăstire.

- Cum ar putea ajuta mai mult mănăstirile la întărirea credinței ortodoxe în sate și orașe, împotriva prozelitismului sectar?

- Este foarte simplu din cuvânt, dar greu de realizat faptic. Renașterea în Duh a creștinismului ortodox se face mai întâi prin mănăstirile vii, al doilea prin preoții de vocație, al treilea prin credincioșii buni. Mai ales la sate și la periferiile orașelor.

Eu cred că este foarte necesar ca în fiecare centru universitar să se creeze câte o catedră despre Iisus Hristos și învățăturile Lui, mai ales astăzi când tinerii îl caută pe Hristos.

Pentru intelectualul român, care merge de la învățător până la academician, sunt necesari preoți foarte culți, pătrunși de credință, dar și de cunoștințe laice.

Prozelitismul este de suprafață și nu lasă urme de nevindecat, știind noi, că orice preot de mănăstire sau de mir caută să fie misionar în Altarul sau în obștea pe care o conduce. **Este necesar ca cei ce fac parte din conducerea bisericească să organizeze un corp misionar, care să lucreze mai ales în parohiile contaminate de microbi**. Misionari de talia părinților Toma Gherasimescu, Toma Chiricuță de la Zlătari și Petru Chirica din Iași nu mai sunt acum în țara noastră.

Insă este absolut sigur că se vor mai găsi monahi şi preoţi de mir care să-şi asume această misiune.

- Care este rolul major al duhovnicilor din mănăstiri, mai ales astăzi?

- A fost dat ca exemplu de duhovnic priceput Părintele Paisie Olaru de la Sihăstria, despre care au vorbit foarte frumos poetul Ioan Alexandru şi toată lumea.

Duhovnici buni până acum de curând au fost şi încă mai sunt: Părintele Cleopa, cei de la Mănăstirea Antim din Bucureşti, părintele Ilarion Argatu de la Cernica, Arsenic Papacioc de la Techirghiol şi alţii foarte pricepuţi pe care eu nu-i cunosc. În genere, mai toţi preoţii în vârstă sunt buni duhovnici şi sunt căutaţi de credincioşi, care se folosesc de ei.

- Ce să facem, că ne lipsesc duhovnicii şi monahii de rugăciune în majoritatea mănăstirilor din ţară? Cum vedeţi o reînnoire a monahismului românesc astăzi?

- Am vorbit mai sus că, cea mai mare nădejde a noastră stă în puritatea sufletească a credincioşilor şi în mănăstiri.

Însuşi prin faptul că părinţii monahi au renunţat la viaţă, la poftele ei, iradiind în alt sistem de viaţă, ei sunt exemple vii în care omul se poate realiza. Este un drum greu care te duce la Rai. însă, dacă noi, oamenii Bisericii, am recomanda tuturor monahismul mântuitor

şi dacă oamenii ne-ar asculta, s-ar pustii pământul şi am putea face - matematic vorbind -, calculul sfârşitului vieții pe pământ.

Mântuitorul a spus doar: *Cine vrea, să vină după Mine*. Nu poți să fii monah fără triplu jurământ; nu poți să fii preot fără har şi fără călcătură de preot, adică fără trăire în Hristos. Este necesar să ne întoarcem cu traiul la exemplul monahilor din pustia Tebaidei, de la Stanța Ecaterina de pe Muntele Sinai, de la Sfântul Munte şi de la Sihăstria veche şi înțeleaptă.

- Ce amintiri sfinte aveți de la Mănăstirea Sihăstria?

- Două amintiri sfinte.

Am văzut acolo, într-o vară, prin anul 1966-67, după slujba de noapte, după ce s-au stins lumânările, că a rămas în pridvor numai călugărul de rând, care citea în gând Psaltirea. Alți doi călugări foarte bătrâni, au rămas în biserică, adânciți în rugăciune până au ieşit toți creştinii de la Utrenie şi se închinau cu mâinile până la pământ. Ardea o candelă în Altar iar alta la strana Maicii Domnului. Ei au îngenunchiat şi s-au lungit cu fața la pământ, cap lângă cap şi picioare lângă picioare, rugându-se uşor, şoptit.

Eu eram în ultima strană, în semiîntuneric, neobservat de ei sau neglijat, cu capul în mâini, spunându-i Bunului Dumnezeu ce mă doare. Printre degete am

văzut o lumină care izvora din capul celor doi călugări bătrâni, ce se găseau lungiți pe pământ unul lângă altul aproape de mine. Ştiau ei sau nu ştiau?

Deasupra capetelor lor, la o înălțime de 10 cm pâlpâia o lumină verzuie care juca. Se stingea şi iar se aprindea, într-o tăcere totală mă uitam la ei şi nu-mi venea să cred. M-am închinat uşor ca în fața unei minuni. Apoi cei doi călugări s-au ridicat în! acelaşi timp, s-au închinat, au trecut pe lângă mine, parcă mă mustrau, şi s-au dus la chiliile lor; stăteau lângă trapeză.

A doua amintire sfântă. Era cu o zi înainte de Sfântul Dumitru. Venisem la Mănăstirea Sihăstria de cu seară. Dimineață, înainte de a pleca acasă, aşteptând cursa de şase care duce la Târgu Neamț, am intrat în biserică şi m-am închinat uşurel. Apoi m-am retras în ultimul rând de străni şi mă gândeam. Afară era semiîntuneric şi ploua urât ca la munte, toamna târziu.

-În Altar, Părintele Cleopa - fiind de rând -, pregătea Sfânta Proscomidie. în fața lui ardea o candelă şi pe masa proscomidiei era cartea şi sfeşnicul cu o singură lumânare, în biserică, la Maica Domnului, o candelă aprinsă cu lumina roşiatică.

Eu, cum am spus, fiind în ultima strană, în semiîntuneric cu capul în mâini, mă rugam liniştit. La un moment dat am auzit că a intrat cineva în biserică.

M-am uitat fără interes. Intrase o femeie. Slujba încă nu începuse; Părintele Cleopa îşi vedea liniştit de proscomidie.

Femeia care intrase, mergea încet-încet, având un suman şi broboadă neagră şi opinci în picioare. A îngenunchiat şi a sărutat liniştită icoanele, stând mai mult la strana Maicii Domnului, căreia i-a sărutat mâna. Apoi a venit în mijlocul bisericii şi se ruga: “Doamne, ajută-mă!", "Doamne nu mă lăsa!". Mai tăcea, mai repeta această rugăciune de talia Sfântului Petru. Când tăcea cred că se ruga profund, că la un moment dat a apărut deasupra capului ei, la o distanţă tot de 10 cm, o coroană ca arama la culoare care juca în jurul capului. Eu m-am temut, tot aşa cum mă temusem când văzusem lumina în jurul capului celor doi călugări pe care o văzusem de trei ori.

La un moment dat părintele Cleopa, întorcându-se cu faţa spre biserică, a văzut lumina. Nu-i venea să creadă. S-a închinat adânc, dând din cap Ia vederea luminii sub formă de coroană şi a început să plângă... În acest timp femeia s-a ridicat, s-a înclinat şi, uşor, fără să supere sfinţii, a ieşit afară din biserică. Am mers în acelaşi autobuz. Era femeie în vârstă, şi ofta mereu. Cine ştie ce necazuri avea. Mai târziu, părintele Ioanichie a scris într-o carte această întâmplare povestită de Părintele Cleopa şi văzută de mine, la care

a exclamat: “Ai văzut, Părinte Ioanichie, că sunt mireni care se roagă mai adânc şi mai frumos decât călugării?".

Eu cred acum că femeia de pe valea Bistriței era egală în credință cu călugării bătrâni ca vremea. Toți trei urcau acelaşi munte, dar miruiți de Duhul Sfânt.

- Ce doriți astăzi mănăstirilor noastre?

- Mănăstirile sunt toate bune şi harnice şi lucrative. Cred că sunt suprapopulate, iar tinerii ucenici nu au unde să se adăpostească, nu au unde să facă ucenicie, pentru că sunt puțini duhovnici bătrâni, şi nu are cine-i forma. Socotesc că noul contingent de ucenici trebuie şcolit duhovniceşte, să cunoască bine ce înseamnă voturile călugăreşti şi să fie primiți în tagma călugărească mult mai târziu, la 30 de ani. Nu-i o treabă bună cu călugări la 20 de ani şi ieromonahi la vârstă fragedă. Mănăstirile să se întoarcă la canoane, pe care să le respecte cu foarte multă strictețe.

Cu cât sunt mai mulți monahi într-o mănăstire, cu atât scade viața duhovnicească. Celor ce cresc le trebuie cunoştințe dogmatice, morale şi cunoştințe despre viața îmbunătățită a marilor monahi din toată istoria, cu profunde exemplificări, cu foarte multe îngenuncheri, care omoară poftele, şi cu cât mai multe rugăciuni de taină. Cei nou veniți au căpătat cunoştințele de la cursuri, dar viața monahală în sine o

deprind de la duhovnicii pe lângă care conviețuiesc.

Aşa se cunosc canoanele şi se practică viața călugărească.

Cât despre viața din Mănăstirea Sihăstria ce pot să spun? Doar că aici se încearcă mai mult decât în altă parte. Se încearcă să se trăiască faptic comunitarismul creştin şi acesta-i mare lucru.

Toate mănăstirile din țara noastră şi din toată Ortodoxia se află în profundă renaştere morală. Noi ştim că monahismul este armata de geniu a creştinismului, a bisericii lui Hristos. **Dacă mănăstirile strălucesc de viață curată şi de credință nepătată, străluceşte şi țara.**

Binele şi virtutea se exemplifică prin puterea de a trăi creştineşte. Una este să crezi puternic, alta este să trăieşti profund şi faptic creştinismul, Evanghelia lui Hristos. Drumul este greu, dar posibil de realizat. Mă gândesc şi la Biserica rusă şi la monahismul rusesc. Acolo-i greu războiul, dar Mântuitorul nostru Iisus Hristos este prezent şi la noi şi acolo. El ne-a spus tuturor: îndrăzniți, căci Eu am biruit lumea!

Fiecare în dreptul său să lucreze chiar mai mult decât i se cere, şi într-un veac de om lumea creştină - mai ales cea ortodoxă -, va lumina puternic şi pentru ceilalți care lenevesc spiritual sau care n-au auzit până acum de Iisus Hristos, căci totuşi, nu oricum, lumina

lui Hristos vine de la Răsărit! De la Sfântul Mormânt, cel dătător de viaţă.

- Ce cuvânt duhovnicesc transmiteţi Părintelui Cleopa?

- E greu să lauzi pe un călugăr îmbunătăţit, fără să-i ştirbeşti modestia. Multă lume I-a căutat şi-i caută pe Părintele Cleopa. El a învăţat creştinismul şi duhovnicia, ciobănind la oile mănăstirii. Se vede cât colo că a citit mult, fără dascăli. Cunoaşte mai mult decât toţi călugării viaţa marilor monahi, iar credinţa o trăieşte sentimental.

Este sigur că la Dumnezeu ajung mai uşor cei curaţi la inimă. Se bucură de mult har şi de o vădită putere de convingere. Aceste daruri îl apropie foarte mult de cei care pun întrebări. La Dumnezeu este mult, ca un talant să-i faci doi; ca cinci talanţi să-i faci zece. Părintele Cleopa îi întoarce Bunului Dumnezeu, la capătul vieţii sale, cei unsprezece talanţi!

Părintele Ioanichie are de la Dumnezeu darul vorbirii, dar mai ales al scrisului bisericesc. Să scrie mereu, cât mai corect posibil şi să nu se oprească din scris, decât când va avea vârsta mea, 86 de ani! Scrisul, ca şi vorbitul, sunt în slujba lui Dumnezeu.

Cred eu, în nepriceperea mea, că-i necesar să-şi aleagă organizat 50 sau 100 de subiecte puse în ordine: învăţătură, morală, exemplificare de viaţă creştină şi la

capătul acestei munci duhovniceşti să se trezească cu o bibliotecă de 100 de subiecte care să lămurească toată viața creştină. Este foarte necesară organizarea scriiturii. Bunul Dumnezeu i-a dat harul de a scrie cursiv şi uşor pe înțelesul tuturor şi acest talent este obligat să-i urmeze neabătut toată viața.

Căci scrisul este o lumină care pleacă din altă lumină; de la o inimă creştină la mai multe inimi creştine. Şi aşa lucrează harismele Sfântului Duh.

- Ce doriți să rânduiască Dumnezeu României Ortodoxe, poporului nostru binecredincios şi smerit şi lumii creştine în general?

- Țara noastră este, prin excelență, țară de credință creştin-ortodoxă. Noi aşa am apărut în istorie, în aceeaşi viziune născuți ca români şi botezați drept creştini. Sămânța creştinismului a fost adusă la noi de Sfântul Apostol Andrei, în Dobrogea, în sudul Moldovei, în sudul Basarabiei şi în ținuturile Sciților de la nordul Mării Negre.

Creştinismul a fost apoi adus prin ostaşii romani şi prin călătorii şi negustorii greci. Mai târziu, din părțile munteneşti, pleacă la Sinodul I ecumenic un episcop de la Tomis. Urmează în toată istoria răsăritului Europei un veac de frământări în care istoria nu a adus încă lumină.

Când ne-am organizat în cele trei state româneşti

noi eram toți buni români şi buni creştini. Se vorbeşte de Sfântul Nichita - episcop de Remesiana că a fost apostol dacic. Sigur că aşa a fost. Se găseşte şi o poezie a episcopului Paulin de Nola, care era prieten cu Sfântul Nichita şi face aprecieri laudative la adresa Sfântului Niceta de Remesiana, numindu-l "Apostol al Dacilor". Dar el nu a predicat la Nord de Dunăre, ci dacilor aduşi de împăratul Aurelian, la 271 după Hristos, când şi-a retras legiunile la sud de Dunăre. Atunci au trecut Dunărea şi o parte din dacii mai bogați, punându-se la adăpostul legiunilor romane dincolo de granița Dunării.

Dacii sărăciți în marea lor masă, au rămas în toată Țara Românească şi s-au bătut cum au putut cu hunii şi cu goții şi cu toate popoarele barbare pentru existența lor. Trebuie să recunoaştem că s-au bătut frumos, neorganizat, însă pe căprarii, 1000 de ani.

Când apar popoarele slave la sud de Dunăre, ei împing mai la sud, în Munții Balcani, pe dacii romanizați, care vor apare în istorie mai târziu sub numele de aromâni în Balcani şi în Pind. Ei sunt aromânii de azi.

Iugoslavii se aşează în Sudul Dunării în veacul al VI-lea şi bulgarii în veacul al IX-lea, acceptați de împărații de la Constantinopol ca buni agricultori, crescători de vite şi buni legumicultori, între noi cei

rămaşi în Dacia, şi românii din Munții Balcani şi Pind se interpun două popoare slave - iugoslavii şi bulgarii.

La întemeierea Țărilor Române, odată cu noi apar în istorie cehoslovacii, polonii şi ruşii. Noi la ora aceea eram români, toți creştinați. Tot atunci se creştinează cehoslovacii, polonii, Țările Baltice, Finlanda şi cnezatele ruseşti. Toate aceste popoare au apostolii lor. Se ştie anul creştinării şi cine anume i-a creştinat. Noi, corect vorbind, în afară de Sfântul Andrei nu ştim pe altcineva care să ne fi creştinat. Clar! Apărem în istorie în aceeaşi zi de întemeiere ca stat, ca români şi creştini ortodocşi, ținând spiritual de Patriarhia din Constantinopol. Şi aşa am rămas până astăzi. N-avem nici un motiv să ne schimbăm identitatea.

Sectanților care, acum după revoluția din țară, au venit puhoi să ne creştineze, socotindu-ne păgâni, le-am arătat bisericile şi mănăstirile noastre pline de creştini, închinându-se. Şi toți "apostolii Apusului": evanghelişti, iehovişti, baptişti etc, au dat înapoi. Căci noi stăm adânc zidiți, de 2000 de ani, pe credința în Iisus Hristos, pe care o ținem de la Sfântul Apostol Andrei. Iar centrul religios al tuturor creştinilor este Ierusalimul, unde a trăit, a activat, a fost crucificat şi îngropat şi de unde a înviat Iisus Hristos, Mântuitorul nostru.

Mormântul lui Hristos se află în biserica cea mare

din Ierusalim, nu la Roma, nu în America de unde au venit şi vin peste noi sectele, ca o ploaie acidă care a încercat să ne usuce sufletele de creştini ortodocşi.

După 2000 de ani de viaţă creştină, sfânta noastră credinţă dăinuie şi mereu l-am biruit pe satana. Vânturile pustiitoare de suflete ale amărâţilor de “evanghelişti“ sau sectanţi ai veacului XX n-au avut şi nu au ce căuta la un popor care trăieşte de 2000 de ani în lumina Ierusalimului şi a învierii.

Acolo este locul care i-a plăcut lui Dumnezeu, acolo a venit Fiul lui Dumnezeu în lume, acolo a trăit şi a activat 33 ani. Acolo a fost răstignit pentru păcatele “evangheliştilor“ de azi şi de acolo S-a înălţat la cer. Iar la sfârşitul veacurilor tot acolo va veni să judece toate popoarele, nu numai pe cel evreiesc, ci toate popoarele creştinate şi necreştinate, având mandat de la Tatăl ceresc, să ne judece pe noi pământenii, pe toţi creştinii din toată lumea, indiferent cât de corect cred sau cât au strâmbat credinţa. Creştinismul acolo este, nu în Munţii Cordilieri, nici în Alpi, nici pe Himalaia, ci la Ierusalim. Nouă ne-ar plăcea ca judecata obştească să fie în România, iar Domnul nostru Iisus Hristos să-Şi aşeze scaunul de judecată pe Ceahlău. Şi eu îi spuneam unui preot catolic într-un lagăr din Rusia, că aş fi fost încântat dacă Blândul Copil Iisus Hristos S-ar fi născut la Hârlău. Însă Bunul Dumnezeu

a decis cu mii de ani înainte, că Pruncul Iisus se va naşte din Sfânta Fecioară Măria într-o peşteră din Betleem. Şi aşa a fost. Poporul român să rămână în veac bun şi creştin ortodox.

- Speraţi într-o unire ortodoxă a tuturor Bisericilor creştine?

- Pe cât se pare, după schisma creştină din 1054, şi creştinii din Răsărit şi cei din Apus au tânjit, nu le-a priit această ruptură, şi în decurs de aproape o mie de ani s-au făcut multe încercări de reunire. Apoi, apare în secolul XVI reforma dintre creştinismul mediteranean şi creştinismul nordic. În acest timp creştinismul răsăritean ortodox străluceşte în Rusia pravoslavnică până la revoluţia din 1918, iar Ortodoxia din Balcani, Asia Mică, Nordul Africii intră sub crunta dominaţie turcească.

După 1918, tot Răsăritul Europei trece prin persecuţia ateistă, în 1988 - 1989, popoarele se scutură de sub tutela comunistă şi se organizează sub forma de democraţie apuseană. Creştinismul devine liber şi se organizează încet, dar sigur pe vechile dogme şi canoane statornicite şi experimentate în aproape două mii de ani. În această lume dezrobită, creştinismul se găseşte într-un mare reviriment moral-creştin, mai cu seamă ortodox.

Ortodoxia martiră prinde aripi noi şi, deocamdată,

se reorganizează pe vechile temelii. Nimic nu-i stă în cale. Şi în viitor, în decurs de zece ani, Ortodoxia va străluci în fruntea creştinătății cu nişte creştini care şi-au dovedit credința, au suferit material şi tot felul de greutăți politice, dar cu ajutorul lui Iisus Hristos se văd triumfători.

Mai departe depinde de noi, de lucrul nostru, căci Sfântul Apostol Pavel ne spune: Lucrul tău fă-ți-l deplin. Şi dacă noi, oamenii Bisericii, vom pricepe acest îndemn, toată Ortodoxia va triumfa, va străluci prin trăire ortodoxă.

Cei din Apus de pe acum întrevăd o renaştere răsăriteană care-i va trezi şi pe ei din marasmul în care se complac, şi îi va sili să se gândească, să se întoarcă la creştinismul primar, care a predicat credința prin faptă, prin suferință, prin închisori şi moarte şi nu prin enciclici. Va trebui să ne informăm despre viața celor martirizați şi a celor care au trecut prin suferință, ca, după cum spune Sfântul Apostol Pavel, dacă se va simți nevoia, să ne urmăm credința stăruitoare, care a mers până la închisoare şi chiar până la moarte.

În această luptă epocală, Ortodoxia a dus un război foarte greu, cu mulți morți şi răniți, dar a triumfat.

Oricine poate să vadă că Ortodoxia este de două ori martiră: sub turci, 500 de ani, iar sub comunişti, 70 de ani. însă a renăscut curată şi luminoasă precum pasărea

Phoenix din propria-i cenuşă.

În istoria creştinismului au fost zece persecuţii mari anticreştine. Sub ochii noştri şi-a manifestat satana vrăjmăşia tot în Răsăritul Europei pentru a unsprezecea oară pe Altarul Mănăstirii Oranki, unde se află 11000 preoţi şi călugări ucişi prin împuşcare de ateismul comunist rusesc, prin anul 1920. În mijlocul lor era un arhiereu care n-a intrat în putrefacţie. Se poate oare aşeza pe acelaşi piedestal moral şi de luptă eroică Apusul cu Răsăritul, cu Biserica martiră a Răsăritului? Niciodată!

Vine vremea să se umple calendarele cu numele celor morţi pentru credinţa creştină, în acest timp cele două Biserici ale Apusului, catolici şi protestanţi, n-au ridicat nici un deget în sprijinul celor închişi sau omorâţi pentru credinţă. Au trăit lumeşte, îmbrăcaţi în vison şi purpură, mâncând la mese bogate şi, din când în când, jelindu-ne pe noi.

Bine ar fi fost dacă cei din Apus ar fi strigat tare în apărarea Ortodoxiei! Dar n-au făcut-o. S-au făcut că n-aud gemetele celor din închisori şi a celor ce-au fost siliţi să-şi pună capul pe butuc. Au predicat tot timpul mila şi dragostea, dar ei n-au întins nici o mână de ajutor celor flămânzi, celor zilnic bătuţi, celor împuşcaţi. Pe toţi ne va judeca Bunul Dumnezeu după credinţă şi după faptă.

Noi toți să nu ne temeni decât de judecata lui Dumnezeu. Căci El este Cel care ne va răsplăti fiecăruia la arătare. Căci lucrătorul trebuie să fie vrednic de plata Lui. Amin.

Așa să fie! Amin. Amin. Amin.

RAPORTURILE BISERICII ORTODOXE CU LUMEA CATOLICĂ ŞI GRECO - CATOLICĂ

RAPORTUL CU CATOLICII

Am intrat prea repede în "Mişcarea Ecumenică". Nu s-a studiat problema în fond. Mişcarea Ecumenică este inițiată de lumea protestantă, care, şi pentru noi şi pentru catolici, constituie erezia lumii germanice ridicată împotriva Papalității şi a Catolicismului dar, în fond, şi împotriva Ortodoxiei, care reprezintă tradiția, prin excelență, a Bisericii creştine condusă în lume. astăzi, fără de nici o alterare. Şi am greşit când, la chemarea lor, am întins o mână şi binevoitoare şi protectoare.

Reformații reprezintă perimetrul nordic al Europei şi al Nordului Americii. Catolicii, nici până astăzi, n-au aderat la această Mişcare Ecumenică. Trimit la diverse congrese ecumenice doar observatori. Noi ne-am predat cu arme şi muniții lumii germanice. Şi stăm aşa: Ortodocşii în Răsărit, Catolicii în bazinul apusean al Mării Mediterane şi-n America de Sud. Reformații țin

de popoarele germanice şi anglo-saxone şi se plasează în Nordul Europei, al S.U.A. şi Canada.

în genere, creştinii sunt împărțiți aşa: Răsăritul este ortodox, de la Triest până la Vladivostok, cu centrul la Constantinopol; Catolicismul se întinde din Italia până la Oceanul Atlantic, iar în America, din Mexic până la Țara de Foc. Nordul Europei şi al Americii este protestant.

Ortodoxia şi Catolicismul se sprijină pe Sfânta Scriptură şi pe Sfânta Tradiție, primită de la Domnul nostru Iisus Hristos şi de la Apostoli. Ortodoxia ține direct de Ierusalim, unde a activat Mântuitorul nostru Iisus Hristos, unde a murit şi a înviat. Iar Mormântul Lui nu este la Roma, nici în Anglia sau Germania, nici în America de Nord, ci la Ierusalim. Noi toți creştinii ne mântuim prin Harul care vine de la Iisus Hristos. Catolicii țin de Roma, unde a predicat Sfântul Apostol Petru.

Catolicii au făcut-o pe Maica Domnului părtaşă la mântuire, iar pe Sfântul Petru un vicar al lui Iisus. Papa de la Roma nu poate greşi când emite un adevăr - "Ex cathedra" -, iar sinodul episcopilor catolici este fără putere dogmatică şi morală. Tot Harul divin este concentrat în mâinile "marelui preot" de la Vatican.

Ortodoxia ține de Constantinopol şi păstrează cu sfințenie Dogmele, Tradiția şi Canoanele. În cuprinsul

ei are ca zestre Sfântul Mormânt. Catolicismul are ca zestre moaştele Sfântului Petru.

Protestanţii, nerecunoscând Tradiţia, admit numai Sfânta Scriptură, pe care o interpretează de cele mai multe ori foarte personal şi tot pe atât de arbitrar.

Într-o discuţie cu doctorul Costi, pastor calvin, eu am făcut următoarea reclamă: Ortodoxia reprezintă laptele proaspăt, muls de la vaci; Catolicismul îl pune la prins şi-l declară chişleag; Reformaţii, zic ei, aleg untul şi merg la esenţă. Eu le-am spus la Aiud puţinilor preoţi greco-catolici, care au fost în puşcărie, că ei sunt “chişleag“ şi s-au supărat foarte tare pe mine. Adevărul totdeauna ustură.

Cât despre protestanţi, ei sunt 103 formaţii, care străbat ţari şi mări ca să facă un prozelit. Acesta nu se mântuieşte, după cum toţi protestanţii nu se mântuiesc, deoarece au călcat în picioare toate hotărârile Sinoadelor Ecumenice şi toată Tradiţia a două milenii de viaţă creştină, în învăţătura lor afirmă că omul se mântuieşte “Sola fide“, numai prin credinţă.

În general, te duci în Rai dacă eşti destinat de Dumnezeu să ajungi acolo. Dacă nu, orice ai face, tot în iad ajungi. Aşa zic protestanţii. Au fost virulenţi şi chiar violenţi. Cât despre neoprotestanţi, cultivă, fie ignoranţa, fie interpretarea personală a Sfintei Scripturi.

Aşa că s-au înmulţit sectele ca ciupercile după ploaie. Chiar şi în ultimii ani s-au repezit în ţările din Răsărit cu surle şi cărţi să ne “creştineze“ pe noi ortodocşii, pe care ne-au socotit “ţări misionare". Nici până astăzi n-au aflat cum că Creştinismul a început de la Ierusalim şi a tot mers spre Apus. Abia acum şi-au dat seama că Biserica Ortodoxă reprezintă tot Creştinismul bimilenar. Şi s-au mai potolit, renunţând la întâlnirile de pe stadioane şi la apariţia de noi “evanghelişti“.

Noi ortodocşii, ca şi catolicii, ştim că în- lumea noastră sunt patru evanghelişti: Matei, Marcu, Luca şi Ioan. Pe ceilalţi "evanghelişti“ apăruţi după revoluţie, n-avem nici un motiv să-i cultivăm şi să-i acceptăm. Pot să se ducă cu misiune în Africa, la popoarele primitive, la popoarele mahomedane, la evreii din Israel, la indieni, chinezi şi japonezi.

Cât despre noi românii, apărem în istorie totodată născuţi români şi creştini. Şi anume, creştinismul îl avem de la Sfântul Apostol Andrei, de la negustorii greci şi de la colonii latini veniţi în Dacia. Totdeauna am ţinut de capitala imperiului Bizantin, Constantinopol. Izvorul nostru însă este la Ierusalim. Adevăratul centru al întregii creştinătăţi acolo trebuie instaurat. Acolo a trăit, a învăţat, a pătimit şi murit pentru noi Iisus Hristos. Tot de acolo S-a înălţat

la cer, de pe Muntele Eleonului, şi credem că El va veni şi va judeca popoarele, stând pe scaun de judecător suprem în Valea lui Iosafat.

Toate popoarele creştine sunt nevoite să se întoarcă la izvorul vieții din Ierusalim, unde se află în Biserica cea mare Mormântul Domnului. Cei 12 Apostoli, ca şi Sfântul Apostol Pavel şi ucenicii lor, au plecat în călătorii misionare; împărțindu-şi în douăsprezece felii pământul şi, prin tragere la sorți, fiecare din cei 12 Apostoli au plecat în misiune la popoarele de pe porțiunea lor de teren. Să se ştie că Evanghelia lui Hristos a plecat de la Ierusalim, a trecut prin Bizanț, apoi până la Roma, în Spania şi în toată lumea.

În Nordul Europei popoarele s-au creştinat mai târziu, iar în America, după ce aceste pământuri noi au fost descoperite.

Ochii tuturor creştinilor, ca şi inimile lor, să înțeleagă că Soarele vieții răsare pentru toți de la Ierusalim.

Când se va ajunge la unitate între țările creştine, marele Sinod al Creştinismului îşi va aşeza scaunele lângă Mormântul Mântuitorului. Nici la Londra, nici la New York. Aşa cum mozaismul îşi are vatra tot la Ierusalim, iar mahomedanismul, la mormântul lui Mahomed de la Mecca.

Aşa că, să stăm bine, să stăm cu frică şi să strigăm

în cor: “Bucură-te, Noule Ierusalime, că toată sfinţenia Mântuitorului nostru Iisus Hristos va veni şi a doua oară, izvorând din Mormântul Domnului“.

Altfel nu se poate. Amin!

RAPORTUL CU GRECO-CATOLICII

Cât despre greco-catolicii din România, fraţii noştri din strana stângă, ne acuză că noi i-am silit să se treacă la Ortodoxie. Nu-i aşa. Stalin i-a silit pe greco-catolicii din Ucraina să treacă la Ortodoxie şi când a ajuns cu politica la Bucureşti, i-au silit şi pe greco-catolicii de aici. să treacă la Ortodoxie, ca o luptă împotriva Papalităţii din partea comunismului. Iar ei au trecut masiv la Ortodoxie, căci nu era nici o deosebire între greco-catolici şi ortodocşi.

Se ştie doar că la 1700, o parte din românii ortodocşi din Ardeal au trecut la un fel de catolicism, la porunca împăratului Leopold de la Viena. Noi i-am protejat, iar greco-catolicii au trecut în totalitate a Ortodoxie. Episcopii greco-catolici au trăit şi au murit, fiind exilaţi de securitatea comunistă. Singurii din toată Biserica greco-catolică care şi-au păstrat credinţa lor sunt episcopii. Preoţii lor au trecut în masă la Ortodoxie, slujind mai departe Biserica şi enoriaşii lor.

Foarte puţini preoţi dintre ei au ajuns la Aiud şi

unul la Sighet. Oameni modeşti care au suferit alături de noi, mâncând la fel aceeaşi pită. Şi dacă în 1948 au venit la Ortodoxie un milion jumătate de credincioşi, după revoluţie - după cum se vede din recensământul populaţiei făcut în anul 1991 -, în toată libertatea s-au întors înapoi la bisericile lor în jur de 200000 de credincioşi cu o mică parte din preoţii greco-catolici, cu episcopatele pe care le-au avut mai înainte, iar restul de 87% au rămas ca ortodocşi.

Părintele Alexandru Todea, onorat de Scaunul Papal cu titlul de cardinal, făcea propuneri ca Biserica Ortodoxă să treacă în totalitate la greco-catolicism, iar Patriarhul Teoctist să fie Cardinal al Bisericilor Ortodoxe.

Slabă gândire şi simţire românească! Ortodoxia nu are nici un motiv să renunţe la 2000 de ani de viaţă creştină, să părăsească Ierusalimul şi să sărute pantoful Papei de la Roma. Să nu fie! Părintele Alexandru Toader, este drept că a fost măturător pe la uşile deţinuţilor de la Sighet.

Tot acolo se afla încarcerat şi Iuliu Maniu. Pe acest bărbat de stat român, cel mai aspru pedepsit şi mort la Sighet, eu, preotul Dumitru Bejan din Hârlău, ortodox 100%, l-aş propune spre canonizare, ca martir, Părintelui Papă de la Roma. Căci Iuliu

Maniu - “Domnul Preşedinte“, cum îi spuneau ar-

delenii -, a trăit ca un puritan şi a murit chinuit ca un martir. Nu i se cunoaşte precis mormântul la Sighet. Ştiu că a fost de o moralitate excesivă. Eu l-am auzit vorbind adesea în Parlament. Era foarte precis şi la obiect, cu problema discutată acolo; fără ifose şi fără grandilocință.

Când se supăra pe regele Carol al II-lea, pleca la Bădăcini şi trăia acolo, ducând o viață semicălugărească lângă surorile lui. Nu putea să nu ajungă în puşcărie sub comunişti. Nu I-au iertat ei, pentru că a fost un bun român şi un bun creştin.

Cât despre părintele cardinal Alexandru Todea, n-am văzut un prelat creştin să-şi manifeste sentimentele duşmănoase mai circumscen față de Biserica Ortodoxă. Când s-a publicat rezultatul recensământului din 1991 din populația existentă şi a citit că s-au declarat greco-catolici numai un procent aşa de mic, s-a îmbolnăvit de nervi şi acum este bolnav în satul lui. Căci el nu cultiva respectul şi credința; ci ura care vine de la necuratul.

Nu-i de mirare că s-a îmbolnăvit. Numai Bunul Dumnezeu are dreptul să judece popoarele şi credința lor. Ne pare rău, absolut rău pentru că a suferit în puşcărie la fel ca noi, dar n-a ieşit de acolo cu inima curată sau fruntea curată. S-au întors în satele lor preoții greco-catolici în frunte cu Nicolae Opriş şi cu Părintele Ioan Mereu de la Răchitele de pe valea

Bârgăului - de sub ghețarul Scărişoara.

Alături de mine, stând în aceeaşi casă, într-un sat părăsit de bănățenii deportați, duminica am cântat amândoi la aceeaşi strană în rit bizantin - eu, făcându-mi cruce cu trei degete şi el făcându-şi *cruce.* cu toată mâna dreaptă, mare cât o lopată. Când m-am întors de la puşcărie, el mă bocea şi plângea pe umărul meu şi spunea mereu: “Măi frate peline, oare ne vom mai vedea pe această lume?" Şi nu ne-am mai văzut. A murit.

În timp ce părintele cardinal Alexandru este duşmănos pe noi preoții ortodocşi, că i-am păstorit credincioşii şi i-am păstrat bisericile frumoase şi i le-am dat înapoi, mai bine de un milion n-au vrut să se întoarcă la uniație şi au rămas lipiți de Ortodoxie.

Credincioşii n-au văzut nici o deosebire între ortodoxia românească şi greco-catolicism. Doar că noi spuneam Sfântul Duh şi ei spuneau Sfântul Spirit. Nici un preot de-al lor nu-i pomenea pe Părintele Papa, ci doar mitropolitul de la Blaj îl pomenea la slujbe pe Papa de Ia Roma, precum preoții ortodocşi îl pomenesc pe episcopul locului, iar Patriarhul de la Bucureşti, pe Patriarhul Ecumenic de la Constantinopol.

Părintele cardinal Alexandru Todea a uitat total că Mântuitorul Iisus Hristos ne-a poruncit să ne iubim unul pe altul ca frații, ba chiar să iubim şi pe vrăjmaşii

noştri. Doar nu care cumva ierarhia superioară greco-catolică L-a corijat pe Iisus Hristos? “Să nu fie!", spune Sfântul Apostol Pavel şi cu asta am încheiat.

Personal îmi pare rău pentru suferințele părintelui cardinal Todea şi cred că a măturat coridoarele de la Sighet, după cum eu şi Nichifor Crainic şi alții am curățat closetele de la Aiud!

Eu făcusem practică în Rusia Sovietică, curățind alături de alți preoți ortodocşi closetele de prin lagăr şi chiar din canalele de scurgere de la Moscova. Dar, mulțumim lui Dumnezeu, am stat tot timpul cu fruntea sus şi am ieşit din puşcărie tot cu fruntea sus. Părintele cardinal, din măturător de puşcărie, a ajuns cardinal. Eu, măturător de la Aiud, n-am putut să mă mențin nici ca preot paroh la Ghindăoani, județul Neamț.

Aceasta este principala deosebire între mine şi un cardinal. Mie nu mi s-a permis să slujesc în vreun Altar ortodox, iar părintele Todea a slujit şi-n marea biserică a Sfântului Petru de la Roma. Şi atunci mă întreb: Cine a suferit mai mult? Părintele cardinal, ori preotul Bejan de la Hârlău? Şi, ca mine au suferit încă 1200 preoți ortodocşi.

Eu, în toată lunga mea detenție, nu am întâlnit în puşcărie decât 36 preoți greco-catolici şi un episcop foarte tânăr, de 23 de ani, hirotonisit în clandestinitate, şi care, fiind prea crud şi fără opinie, n-a suferit cu

nimic mai mult decât preoții greco-catolici, Ion Mereu sau Neculai Opriş. Nu-i necesar să aşteptăm gloria de la oameni, ci să aşteptăm răsplata de la Dumnezeu. Părintelui Cardinal Alexandru Todea îi lipseşte tiara de la Papă. Eu nu mă laud, dar 25 de ani, din 1970, n-am liturghisit nici într-o biserică. M-am închinat lui Dumnezeu privind spre răsărit, doar în casa mea din Hârlău. Şi la uşa mea au bătut mulți, foarte mulți creştini care aveau nevoie de mângâiere. Şi cu asta, o problemă care pare dificilă socot că-i lămurită. Mai mult, nu se poate.

Aş putea să vorbesc de 12 preoți ortodocşi omorâți prin împuşcare de securitate. Nu cunosc nici un preot greco-catolic sau catolic să fi fost omorât prin împuşcare. Toți preoții catolici au fost în puşcării, în frunte cu Mitropolitul Martin Aron, pentru spionaj în favoarea Sfântului Scaun, a Italiei. Dar s-au purtat foarte corect în puşcărie.

Şi atunci, în timp ce catolicii tac şi-şi văd de oficiile lor, un român ajuns la grad arhieresc foarte sus, critică pe ortodocşi. Mă întreb: “De unde şi-a însuşit vrăjmăşia cu care atacă duşmănos pe ortodocşi? înclin a crede că vrăjmăşia vine de acolo că greco-catolicii, în număr de un milion jumătate, au devenit, şi au declarat şi se mențin membri buni şi credincioşi ai Bisericii Ortodoxe. Un alt motiv nu se poate.

DE VORBĂ CU UN GRUP DE MONAHI

- Cum vedeți o reînnoire duhovnicească a monahismului ortodox astăzi?

- Se începe totdeauna lucrul cu rugăciunea, știind noi toți că Dumnezeu a spus: *Fără de Mine nu puteți f ace nimic.*

Toate mănăstirile ortodoxe din întreaga țară, toate mănăstirile şi Bisericile din Rusia, Balcani, Grecia, Constantinopolul şi Ierusalimul, se găsesc în plină şi normală evoluție înspre mai bine. Mănăstirilor, din tot Răsăritul ortodox nu li se poate pune în cârcă nici un impediment. Toate sunt lucrative.

Un monah chiar dacă ar spune numai Tatăl nostru ori Psalmul 50 înseamnă lucru de adâncime în sufletele credincioşilor. Căci noi slugile lui Dumnezeu arăm şi semănăm, dar ploaia care rodeşte holdele este Duhul lui Dumnezeu şi rezultatele se văd. Dacă un creştin vizitează o mănăstire, îşi începe pelerinajul cu îngenuncherea de la poarta mănăstirii, iar inima-i psalmodiază Psalmul 50 şi alte rugăciuni. Cu drept cuvânt, cine deschide poarta unei mănăstiri, lasă părăsită afară toată grija cea lumească şi ajunge ca la miez de noapte, chiar cel mai aspru dintre suflete să se

înmoaie în lacrimile pocăinței şi să se bată în piept ca vameşul, implorând mila lui Dumnezeu. Aşa lucrează Duhul lui Dumnezeu prin intermediul Mănăstirilor.

Dar nu numai prin mănăstiri ci şi prin bisericile de mir, prin preoții satelor şi ai cartierelor şi mai ales prin îngenuncherile creştinilor.

Nu le putem pretinde mănăstirilor şi bisericilor de la țară mai mult. Iar Duhul lui Dumnezeu bate de unde voieşte şi sporeşte credința acolo unde omul face începutul mântuirii.

Mănăstirile să nu renunțe sub nici o formă la întreaga rânduiala a slujbelor, de la binecuvântări până la otpust. Să nu scurteze pe temeiul: "Cum vrea cel mai mare“; căci peste mănăstiri şi biserici Bunul Dumnezeu este cel mai mare.

Să nu se uite că chinezii bogați îşi pun pe crestele caselor câte o morişcă, care vâjâie necontenit - zic ei -, în rugăciuni şi cereri din lovirea vântului. La noi, să simtă inima tot ce spune gura. Abia atunci ne aude Dumnezeu!

Mănăstirile să observe întru totul canoanele liturgice.

Fiecărui credincios să i se acorde cu larghețe asistență spirituală. Creştinul vine la mănăstire, ştiind că locul de închinare este mai curat decât în altă parte; a pământului. Una este să te închini în Ierusalim, la,

Mormântul Sfânt, şi alta, la altarul unei mănăstiri. Sfinţirea locului vine de la Cel Care a sângerat pe dealul Golgotei şi de la Mormântul din care S-a ridicat la viaţă, Iisus, Biruitorul morţii.

Desigur, lui Dumnezeu trebuie să te închini în duh şi în adevăr. Dar nu-i tot una să-ţi razemi fruntea de Mormântul Mântuitorului şi de icoana Maicii Domnului. Mulţi, foarte mulţi au sărutat urmele paşilor lui Iisus, ştiind că Iisus este Fiul lui Dumnezeu.

Eu am dat mâna în viaţă cu doi regi şi un mareşal. Tatăl meu, care era "ţăran plouat", mi-a spus că-i bine să nu mă mai spăl pe mâini, că m-am atins de unsul lui Dumnezeu. Iar un preot din Basarabia, în ziua în care am fost decorat de rege, mi-a spus că nici să nu-mi ud mâinile, după ce am atins mâna regelui.

Dar dacă te atinge Dumnezeu pe umărul drept, ce atitudine vei lua?

- Cum se pot împăca Marta cu Măria în viaţa monahală, ştiind că tinerii care intră în mănăstiri doresc să se roage mai mult?

- Trebuie ca în mănăstiri să se pună mai mare accent pe sfintele slujbe de zi şi de noapte şi pe neîncetata rugăciune personală. Sunt mănăstiri unde călugării se roagă mai mult şi sunt nelipsiţi de la Utrenie şi Sfânta Liturghie şi sunt mănăstiri mai slab organizate, unde călugării se roagă mai puţin. Asta depinde în special de

stareții şi duhovnicii mănăstirilor respective. Cu cât aceştia vor fi mai duhovniceşti, cu atât viața monahală va fi mai înaltă şi călugării mai uniți cu Hristos.

Mănăstirile cu foarte puține bunuri materiale pe vremuri erau înzestrate de voievozi şi de boieri. Acum câmpul s-a împuținat şi vitele trebuiesc hrănite, ca să te foloseşti de ele.

Tuturor monahilor, şi mai ales celor tineri, li se cere să poarte pe umăr coasa şi sapa, căci viețuitorii mănăstirilor s-au înmulțit în ultimul timp şi toți trebuie să mănânce măcar de două ori pe zi. Ofrandele pe care le aduc acum credincioşii sunt puține în comparație cu monahii, care, ca să dea rezultate în munca lor, trebuie să mănânce. Dar de unde să iei suficiente alimente? Din donații benevole şi din piețe?

Prin rugăciune şi prin muncă activă se pot înmulți pâinile şi îmbogăți oalele cu fasole, iar monahii, fie din Apus, fie din Răsărit, trebuie să se conducă în rugăciune şi ascultare. Altfel nu se poate! Apoi prin munca activă se potolesc instinctele oarbe şi se stăpânesc ispitele.

Pe deasupra tuturor lucrurilor stă Duhul lui Dumnezeu, Care pe toate le împlineşte!

- Peste tot este o mare lipsă de duhovnici cu experiență. Cum se poate forma o nouă generație de duhovnici buni pentru viitor?

- Eu am întâlnit chiar la Sihăstria preoţi foarte tineri, având şi duhovnicia pe umerii lor. Desigur, duhovnicia în plinul ei se câştigă cu timpul.

Este absolut necesar ca duhovnicii în vârstă, cei mai căutaţi, să-şi facă ucenici, pe care să-i înveţe şi să-i pună în faţa Canoanelor! Numai aşa să se urmeze creşterea duhovnicilor. Iar duhovnicul tânăr să înveţe de la cel mai în vârstă. Apoi să ştie că Bunul Dumnezeu scoate duhovnici buni şi bine lucrativi dintre oameni şi chiar din pietre, cum spune Hristos. Duhovnicia este o artă prin care cântă Sfântul Duh.

- Ce relaţii duhovniceşti trebuie să existe între mănăstiri şi parohii?

- Dacă credincioşii au nemulţumiri cu preoţii parohi, mănăstirile sunt datoare să-i primească şi să le asculte păsurile. Cu toate că, canonul spune: "Creştinul să nu umble din duhovnic în duhovnic“.

În general, vine un timp când oamenii îmbătrânesc şi se pregătesc de moarte. Abia atunci îşi mărturisesc cele mai intime dintre păcate *şi* aşteaptă iertarea lui Dumnezeu.

Duhovnicul de la mănăstire are mai multă practică duhovnicească şi credincioşii au mai mare încredere în aceşti părinţi călugări. Mănăstirile n-au dreptul să-i refuze. Trebuie să-i asculte cu mare atenţie şi să le prescrie medicaţia cea mai aspră, căci cei mai mulţi

credincioşi se împărtăşesc cu nevrednicie.

Vine un ceas când omul îşi spune sieşi: “Până când să-mi amăgesc conştiinţa? Până când voi încerca să-L duc în eroare chiar pe Bunul Dumnezeu?“. Şi-şi zice: “A venit timpul să nu-L mai supăr pe Dumnezeu! A venit ceasul când trebuie să-mi curăţ conştiinţa!“.

Abia atunci mărturisirea este corectă şi vei simţi amândouă mâinile lui Dumnezeu pe capul tău.

- Cum vedeţi o reînnoire duhovnicească a teologiei româneşti?

- Teologia este susţinută de Duhul Sfânt, Care dirijează Biserica, şi de preoţii cucernici care aprofundează cunoştinţele teologale. După cum se înţelege, este o perfectă colaborare între Duhul Sfânt şi Biserica conducătoare.

În aceste condiţii, Biserica nu poate greşi. Deoarece în veci Biserica, în totalitatea ei, este condusă în timp de puterea lui Dumnezeu, “Care pretutindeni este şi toate le împlineşte“. Totdeauna teologia este activă, cunoştinţele rămân aceleaşi şi nealterate în esenţa lor.

Când omul se suprapune Duhului Sfânt şi o ia după capul său, neascultând de Biserică şi de Sfinţii Părinţi, apar sectele, care, la început sunt foarte violente. Apoi se cuminţesc şi se numără printre cele 103 feluri de grupări creştine.

În Ortodoxie toate problemele de credinţă şi de

morală sunt aşezate cu timpul şi nu se mai simte nevoia de vreo inovație. De 2000 de ani noi stăm pe aceleaşi principii de doctrină şi de morală şi nu simțim nevoia de inovații.

Noi stăm tari şi neclintiți pe cele 20 de veacuri, care înseamnă în permanență hrana nealterată a Ortodoxiei universale, în aceasta stă tăria Bisericii Ortodoxe!

Nu se simte nevoia de dogme noi. Se simte nevoia să-i cântăm lui Dumnezeu, recitativ, Simbolul Credinței şi psalmodierea rugăciunii Tatăl Nostru. Iar versul Bisericii Ortodoxe este rectiliniu şi ne duce hotărât la poarta Raiului, însăşi închinarea noastră seara şi dimineața, la mese, când plecăm la drum, este cea mai activă predică spre lauda Bunului Dumnezeu.

Sfântul Petru a scăpat de înec, strigând către Dumnezeu: "Doamne, ajută-mă!". Iar mâna lui Dumnezeu l-a scos din valuri şi l-a ajutat să călătorească pe fruntea încrețită a unui val. Şi atunci este îndreptățită apostrofa lui Hristos: "Fricosule, pentru ce te-ai îndoit? Oare nu ți-a întins Bunul Dumnezeu o mână salvatoare? Iar tu ce-ai făcut? Cobori rapid, surd şi orb!"

Nu se află **alt drum** spre Hristos, decât să **te arunci** cu Petru la picioarele Lui!

DE VORBĂ CU CÂȚIVA PREOȚI MISIONARI

- Ce măsuri de contracarare a prozelitismului sectar din zilele noastre le considerați mai utile?

- Este necesar să se înființeze de mare urgență un corp de misionari interni, foarte bine informați, buni vorbitori şi să strălucească de credință.

Rostul lor va fi misiunea internă. Perfect organizați în frunte cu un Episcop misionar şi foarte activi în parohiile contaminate de sectari, în fruntea lor să stea un tânăr preot foarte activ care să ajute pe episcop.

Aceşti misionari e bine să fie celibi sau monahi. Bine instruiți şi buni cunoscători în felul cum sectanții pun problemele de dogmă şi de viață creştină. Printre ei, o mână de monahi tineri organizați şi patronați de Sfântul Vasile cel Mare, vor fi trimişi pe o perioadă mai lungă de timp în parohiile contaminate.

În locul preoților modeşti, să fie avansați preoți adevărați misionari - buni pentru misiunea internă şi să stea în parohia bolnavă până când o vor vindeca de lepră.

Vor trece din casă în casă, având asupra lor suficient material misionar. Vor antrena în lucrarea lor parohii locale. Iar dacă va fi cazul, vor fi aduşi chiar preoți misionari în parohiile contaminate şi vor activa

până când parohia respectivă se va însănătoşi.

Ca atare, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române trebuie să înfiinţeze acest corp de preoţi pricepuţi pentru misiunea internă. Acestora li se vor asigura mijloacele materiale necesare acestei lucrări, care trebuie făcută cu timp şi fără timp - numaidecât.

S-a încercat la noi acest sistem, între cele două războaie mondiale, în Ardealul de vest şi în Basarabia. Cu bune rezultate, îl dăm ca exemplu pe preotul Toma Gherasimescu, care prin activitatea sa voluntară a acoperit toată ţara.

- Acum în ultima vreme se construiesc un număr mare de case de adunare, în timp ce noi ortodocşii, din lipsă de fonduri, cu greu zidim lăcaşurile de cult. Ce părere aveţi în această privinţă?

- Noi ştim că în ţara noastră, în ultimii 50 de ani s-au construit oraşe noi sau cartiere noi, însă lipsite de biserici. Este mai simplu să construieşti o casă de adunare baptistă decât o biserică ortodoxă rezistentă în materiale şi plină de artă arhitectonică picturală şi intimă.

Pentru o biserică ortodoxă sunt necesare multe materiale rezistente, dar foarte costisitoare. De aceea în cea mai mare parte se construiesc din darul creştinilor, a credincioşilor din parohii.

Sectarii vin cu fonduri materiale şi propagandistice

de peste ocean. Centrala lor este în America de Nord, iar în Europa, în Apusul protestant, între ortodocşi aceşti misionari străini nu se bucură de credit.

Propaganda lor este respinsă pe temeiul credinței pe care o cultivăm noi românii aici la noi de 2000 de ani. Este un fel de vârtej de moment cu multă amețeală, care însă se duce pe locuri pustii, iar noi, românii rămânem tari pe temeiul că "aşa au trăit părinții şi bunicii noştri şi noi mergem pe urmele lor“.

Înclin a crede că teama noastră de sectanți este exagerată. Şi apoi să nu-i excludem pe Dumnezeu şi ajutorul Lui pe care ni-l dă cu prisosință de 2000 de ani.

- Cum am putea evita participarea copiilor ortodocşi la şcolile neoprotestante, prin care se vânează tineretul nostru?

- Este o modă a timpului. Neoprotestanții, evangheliştii de astăzi au plecat la drum bine plătiți şi bine echipați cu material didactic de către cei din America care doresc să împrăştie creştinii şi în felul acesta să-i domine. Țăranul român însă trăieşte după tradiție, aşa cum am apucat de la mama şi de la tata! Credința ortodoxă nu şi-o schimbă cum şi-ar schimba Duminica dimineața cămaşa. Orice român nu poate să fie decât ortodox. Aceasta este confesiunea noastră națională; după cum spaniolii sunt catolici prin

excelență.

Doar ici-colo câte un suflet slab de înger sau plin de păcate îşi vinde sufletul pe 100 de dolari.

- Cum putem izbăvi tineretul şi intelectualii noştri de practicile budiste asiatice, ca yoga şi altele, care amăgesc pe cei slabi în credință?

- Noi, cei care am stat mulți ani în detenție, am constatat că sunt foarte credincioşi şi sunt puternic în tradiție țăranii, apoi masele intelectualilor care au priceput că noi, românii, reprezentăm cu multă onoare şi devotament Ortodoxia de 2000 de ani, nu avem nici un temei ca să o părăsim. De la asiatici am împrumutat gimnastica şi unele exerciții. Dar aceste exerciții aparțin de 2000 de ani Bisericii Ortodoxe, în această atitudine stă toată tăria Ortodoxiei.

Noi nu teoretizăm învățătura creştină, ci o trăim realmente. Ea ne este proprie nouă şi pentru viața aceasta sentimental creştină; sectele nu ne pot oferi nimic. Oricând şi oriunde ar fi, le refuzăm ispitele. Am observat din contactul cu şefii sectari că sunt foarte slabi pregătiți scripturistic şi ne urăsc foarte tare pentru statornicia în credința strămoşească.

Succesul lor de prin mahalale nu lasă urme. De la o vreme termină banii care sunt trimişi din America. Ispitele sunt foarte scumpe şi tac. Sectele nu pot ajunge la izvorul nesecat al credinței Ortodoxe româneşti.

Chiar la ultimul recensământ al populației, 87% s-a declarat ortodoxă, nesilită de nimeni. Se pare că aceasta-i un vânt străin care trece şi peste țara noastră şi rupe câteva frunze din stejarul românesc. Dar stejarul, primăvara îşi înnoieşte total frunzele.

- Cum putem atrage elevii şi studenții la o trăire ortodoxă autentică?

- Foarte curând se va introduce studiul religiei şi în cursul liceal, iar spre cinstea lui, Părintele Galeriu din Bucureşti ține un curs de creştinism studenților de la politehnică. Trebuiesc înmulțite catedrele despre Iisus Hristos şi învățătura Lui, iar în centrele universitare, Sfântul Sinod să le dea studenților biserica lor cu preoți tineri, pregătiți, ca să facă misiune locală. Această situație a fost până la al doilea război mondial şi s-a dovedit foarte eficace. Aş merge cu propunerea ca la orice facultate din țară să existe o catedră intitulată "Iisus Hristos" şi acolo să predea un preot valoros şi drept.

- O bună parte din tineretul nostru este decepționat în fața realităților crude ale societății de astăzi. Cum pot fi vindecați?

- Această problemă este general umană; este obligatorie pentru toate popoarele care trec prin războaie sau revoluții, de la un regim la altul.

Tineretul este generos şi el este acela care a făcut

revoluția, ieşind în stradă, aşteptând mai binele, care, dacă n-a venit, tinerii se găsesc obligați să se retragă.

Să învețe şi să tacă. Să părăsească scena politică.

Nu au ce aştepta de la conducerea țării. Tineretul devine blazat şi-şi găseşte satisfacții la învățătură, fie în amor liber, în bani, destrăbălări, desfrâu, beții, din care-l poate trezi numai Biserica. Nu există altă cale, altă instituție mai bună ca Biserica. Să se creeze în facultăți catedra "Iisus Hristos". Nu despre Moise şi mozaism, cum făceau în trecut unii, la propunerea Cahalului.

- Ce măsuri trebuie luate împotriva prostituției, pornografiei, filmelor şi muzicii decadente de astăzi?

- Este o problemă general umană; aceeaşi la New York, ca şi la Iaşi. In spatele propagandei despre sexualitate stă bine organizat Cahalul, cu intenția lui fermă de a-i întoarce pe creştini la animalitate. Toate actele de cultură contemporană sunt încărcate de sexualitate. Biserica are dreptul şi obligația să intervină la stat, la guvern pentru reducerea izvoarelor pornografice (filme, cărți, muzică etc.) Acestea pot fi atacate din fața Sfintelor Altare; se cere doar ca preoții să fie foarte activi în combaterea acestor infecții. Bineînțeles că această luptă se dă şi la catedră de religie, în tot timpul, şi în tot locul trebuie combătută puternic sexualitatea.

- Ce măsuri mai potrivite se pot lua de Biserică împotriva alcoolismului, desfrâului şi divorţului care îmbolnăvesc societatea creştină?

- Această problemă este de domeniul public, dar mai ales particular. De oriunde să se combată beţia şi desfrâul, dar mai ales de către preotul de parohie, care este misionarul parohiei lui. Să îndrăznească să meargă la familiile cu probleme de beţie şi desfrâu însoţit totdeauna de unul sau doi consilieri bisericeşti şi să încerce prin orice mijloace împăcarea între soţi.

Să nu uităm totuşi că Mântuitorul aprobă divorţul pe tema de desfrâu sau bătăi.

- Ce sfaturi daţi tinerilor care nu pot realiza o căsnicie creştină?

- Căsătoria este pornită de instinctul de conservare a fiinţei umane, lăsată de Dumnezeu. Există o vârstă când băieţii şi fetele amorezaţi unii de alţii pun la cale cununia lor. Acesta este un fenomen foarte natural şi bun. Se întâmplă că după războaie sau după revoluţii să se producă deficit numeric între băieţi şi fete. După recensământul din 1991-1992 s-a constatat că în România fetele sunt cu 600000 mai multe decât băieţii.

Aceste fete nu se pot căsători legal niciodată. Un număr infim se călugăresc, celelalte îmbătrânesc pe prispa casei părinteşti. Până când şi în China a fost desfiinţată de foarte curând poligamia. Echilibrul între

sexe, după sociologi, se stabilizează din 25 în 25 de ani. Asta-i aşa de la Adam şi Eva.

- Cum vedeți o înduhovnicire mai profundă a mănăstirilor noastre?

- Întâi de toate monahul, chiar prin faptul că apare în uniformă de preot, face misiune. Toată lumea i se dă din cale şi-i sărută mâna. În al doilea rând toți creştinii sunt curioşi să vadă cum trăiesc şi cum se închină monahii din mănăstiri. Deci constituie un exemplu plin de venerație, în al treilea rând monahii se roagă în fața altarului şi mărturisesc pe Hristos prin predicile pe care le fac.

Ar mai fi un mijloc foarte puternic de propagandă creştină. Un grup unit de tineri călugări studioşi să scoată o revistă săptămânală, cam cum era pe vremuri *Glasul monahilor*, care se vindeau prin toate locurile: piețe, tramvaie, tren, magazine chiar de călugării tineri. Era o treabă foarte bună şi toată lumea o cumpăra din zbor. Era şi foarte ieftină. Aceste ziare cuprindeau texte din Evanghelii şi sfaturi creştine. Toată lumea le citea.

Toți monahii din Mănăstirea Sihăstria să se adune şi să aleagă o sută de subiecte de creştinism. Să alcătuiască broşuri cu preț minim şi să fie difuzate peste tot de frații călugări, în afară de acest săptămânal să se tipărească pe patru pagini Evanghelia săptămânală cu explicația ei şi pe pagina a patra

diferite pilde din viaţa creştină.

- Biserica are o mare lipsă de duhovnici iscusiţi şi în special mănăstirile. Cum pot fi formaţi în condiţiile de azi?

- Da. A fost o scăpare din vedere a mănăstirilor. Toţi pelerinii doresc o spovedanie la un călugăr bătrân cu experienţă, însă nimeni nu a avut grijă să-i formeze duhovnici. Numai pe ici, pe colo apare câte un călugăr bătrân înduhovnicit. Dar este prea puţin. Eu recunosc că adesea am spus părinţilor Cleopa şi Ioanichie: “Să vă faceţi ucenici, că dacă dispăreţi amândoi se pustieşte Mănăstirea Sihăstria!" Acum, vedeţi că chiar Sihăstria n-are duhovnici destui şi poate le vine în ajutor Dumnezeu acum în ceasul al 12-lea. Altfel, se vor găsi călugări să pască vacile şi oile, să cosească, să zidească, să se roage frumos personal, dar fără putere de convingere în masa pelerinilor. **Mănăstire fără duhovnici nu poate fi mănăstire!**

Omul vine să se limpezească de păcate şi are totală încredere în călugări. Se spovedeşte şi la preotul din sat dar se sfieşte să-i spună lucruri, păcate foarte intime, să-i divulge păcatele grele. Dar la duhovnicii călugări este mai simplu - se mărturiseşte şi trebuie să i se dea canon şi apoi să-i împărtăşească.

În toată literatura mare rusească întâlneşti câte un vestit duhovnic, pe care îl caută până în Siberia şi nu

pleacă de la casa duhovnicului până nu-i spovedeşte. Şi la noi, la Mănăstirea Neamţ, strălucea Cuviosul Paisie Stareţul, iar la Mănăstirea Sihăstria era până acum recent Părintele Paisie Olaru.

Oamenii zic: “Mergem la Mănăstirea Sihăstria, dar degeaba căci părintele Cleopa nu mai poate sluji este bătrân şi bolnav; iar părintele Ioanichie este până peste cap ocupat!

Şi atunci unde să se ducă? Tocmai la Cernica la părintele Ilarion Argatu. Şi cam atât!

- Ce cărţi sfinte mai deosebite recomandaţi credincioşilor noştri?

- Întâi, “Mica Biblie“. Apoi, un catehism clar şi, mai presus de toate, “Vieţile Sfinţilor", începând cu sfinţii români.

- Cum putem împăca pe cei învrăjbiţi, mai ales în viaţa de familie?

- Este foarte simplu; Mântuitorul a spus: “Dacă cineva ţi-a greşit, mergi şi te împacă“. Dacă ai reuşit acest fapt ai câştigat un suflet. Dacă n-ai reuşit, acel cineva să-ţi fie ţie ca un "păgân şi ca un vameş“. Adică te fereşti din calea lui.

- Ce măsuri mai potrivite pot fi luate împotriva decadenţei morale de astăzi?

- Totdeauna la o anumită vârstă a tinereţii, băieţi şi fete trec prin prefaceri hormonale care-i tulbură şi

socotesc că prin contactul sexual starea de lucru se îmbunătăţeşte. Medical lucrurile aşa stau. Numai că Biserica socoteşte că libertatea sexuală trebuie precedată de căsătorie cu cununie religioasă.

Asta, bineînţeles, în afară de părinţii monahi care depun un jurământ de castitate. Pe tânăr – orice creştin mai în vârstă, orice preot îl va sfătui să se cunune - chiar de tânăr. Regula este aşa: Orice bărbat să-şi aibă soţia lui şi orice femeie să-şi aibă soţul ei. Dar cum am spus mai sus rămâne jumătate de milion de fete fără să aibă parte de cununie. Rămân cele urâte, sacrificate.

Alt sfat nu există, decât numai prin legalitate şi sfinţirea dragostei.

- De ce ne temem de moarte? Frica de moarte este un păcat sau urmarea firească a nepocăinţei?

- Eu cred că toată lumea se teme de moarte, deşi este un fenomen tot atât de natural ca şi naşterea. Chiar Mântuitorul, umanizându-Se, a trebuit să moară, chiar dacă Dumnezeu Tatăl L-a înviat, El a murit real şi a fost înmormântat. S-a constatat că a fost mort înfigându-i-Se suliţa în inimă de către un militar roman. Când moare omul se despart elementele - apă şi sânge.

- Ce cuvinte testament doriţi să lăsaţi după moarte celor ce vă iubesc?

- Sfântul Ioan Teologul la bătrâneţile sale atât le

spunea ucenicilor lui: “Fiilor, iubiți-vă unul pe altul, căci iubirea poate totul!“ Amin.

- Cum putem folosi mai mult pe aproapele şi totodată să ne zidim sufleteşte şi pe noi?

- Tocmai această golire sufletească de sine, spre folosul altora, înseamnă fapta cea mai bună pe care o poate face un preot sau un călugăr. Se dăruieşte complet lui Dumnezeu - se goleşte. Se dăruieşte fără economie aproapelui său din dragoste. Un astfel de om devine sărac cu duhul şi desigur cetățean al Raiului, pentru că este fiu al iubirii şi al lui Dumnezeu.

- Ce recomandați între viața de linişte şi cea misionară?

- Perfect egal, în amândouă cazurile. Cei care doresc singurătatea, vor fi mereu în ucenicie lui Dumnezeu. Cei care fac lucrare creştinească în popor, prin această activitate sunt ucenicii Mântuitorului. Noi însă ne naştem cu calități şi defecte moştenite de la părinți şi strămoşi şi ne urmăm senini destinul pe care ni l-a trasat Milostivul Dumnezeu. Iar pentru partea personală vom da seamă lui Dumnezeu la scaunul de judecată.

- Cum ar trebui să fie un preot ideal astăzi? Dar un călugăr? Dar un duhovnic?

- Preotul de astăzi şi de totdeauna este sluga credincioasă lui Dumnezeu, îmbrăcată haric pentru a-i

sluji Lui, în numele unui grup de creştini. Are puterea harică de a conduce, de a învăţa turma şi de a o sfinţi în toate activităţile mari omeneşti, generale sau de familie. Preotul tuturor timpurilor se cade să fie om de vocaţie şi nu un profesionist în slujba lui Dumnezeu. Mai ales în preoţie se cade să fie total dăruit în slujba lui Dumnezeu şi pentru creştinii încredinţaţi de episcop preotului ca să fie conduşi la mântuire. Plenitudinea harului preoţesc o are Episcopul prin filiaţie de la Sfinţii Apostoli, iar preotul este un delegat al Episcopului şi nu are toată plenitudinea harului preoţesc.

În totalitatea sa harul divin curge în Biserică prin Episcopii săi. În principiu multiple unităţi - parohii - primesc prin Episcopii locului delegaţi ai săi pentru serviciile divine şi pentru conducerea parohiilor, ca unităţi religioase.

Ca atare, preoţii sunt delegaţi ai Episcopilor locului şi fără îngăduinţa lui nu pot săvârşi cele sfinte, deci preoţii parohiilor se cade să rămână supuşi la unitatea conducătoare a Bisericii. Este vorba aici de o hotărâre sinodală veche de când este creştinismul pe pământ. Cine iese din ordinea canonică a Bisericii se exclude singur din preoţie. Cine rămâne ascultător în ordinea Bisericii va, fi socotit slugă bună şi credincioasă Mântuitorului Hristos. Căci împărăţia

cerurilor este împărăţia ordinii divine, iar noi, creştinii ne luptăm pe pământ să vină ordinea lui Dumnezeu, *Precum în cer, aşa şi pe pământ.*

Cândva se va instaura şi pe pământ împărăţia lui Dumnezeu. Oricum am fi noi, oamenii, toţi suntem fiii Tatălui Ceresc, Care se întristează pentru păcatele omeneşti şi Care se bucură pentru virtuţile omeneşti. Iar noi, oamenii, care năzuim la ceruri ne rugăm necontenit: "Să vie împărăţia Ta, Doamne! Precum în cer, aşa şi pe pământ".

Acum însă satana îşi face de cap! Până când? Până când va fi legat de Bunul Dumnezeu pe o mie de ani. Abia în acele timpuri va triumfa credinţa pe pământ. Iar noi suntem datori să păstrăm puritatea credinţei şi să luptăm victorioşi cu păcatul şi cu stăpânul veacului acestuia - satana.

Duhovnicul este egal - fie preot de mir, fie călugăr ca viaţă îmbunătăţită. Mai întâi să fie dotat cu bunătate sufletească. Şi foarte atent, dar fără răutate la păcatele omeneşti, căci acela care îl iartă pe penitent este Bunul Dumnezeu. Duhovnicul consfinţeşte bunătatea lui Dumnezeu, iertându-l pe cel păcătos, iar pe cel greşit, îndreptându-l la Sfânta împărtăşanie.

Harul iertător vine de la Bunul Dumnezeu atunci când părintele duhovnic pronunţă formula de iertare. De spovedanie poate uza orice creştin şi cât mai des.

Sfânta împărtăşanie, care este cununa harului divin, se acordă creştinului mai rar - de obicei în cele patru posturi, la boală, ori pe patul de moarte – când i se acordă ultima împărtăşanie, după o totală şi sinceră mărturisire.

Acest creştin în clipa morții este sigur că va deveni cetățean al Raiului. Pentru marii păcătoşi, ca o mângâiere, este sfânta aghiasmă de la Bobotează. Pe patul de moarte duhovnicul îl va împărtăşi chiar şi pe cel mai mare păcătos, căci pe tot omul îl va judeca numai Bunul Dumnezeu, în cazul acesta, ca şi în alte cazuri, duhovnicul este instrumentul prin care lucrează Bunul Dumnezeu în sufletul omului. Iar preotul este, în toate actele cultice, instrumentul prin care vorbeşte omului sau oamenilor Bunul Dumnezeu.

Harul lui Dumnezeu se coboară la om direct şi iertător, fiind la voința lui Dumnezeu. Harul divin se coboară la om prin slujbele divine şi prin Sfintele Taine îngăduite de Dumnezeu omului dotat cu harul preoției.

Aşteptăm smeriți şi credincioşi victoria totală a lui Dumnezeu împotriva diavolului şi a ispitelor lui. Căci Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne spune nouă cum le-a spus mai întâi Apostolilor: *îndrăzniți, căci Eu am biruit lumea!*

- Spuneți-mi şi mie un cuvânt, Părinte Dumitru, şi

dați-mi o binecuvântare!

- Părinte, eu pun mare nădejde în preacuvioşia ta, că văd că L-ai găsit pe Hristos şi-L cauți şi vrei mai mult. Cu cât ştii mai mult, cu atât vei fi bătut mai mult. Cine ştie puțin, se bate puțin. Adică vreau să spun că cine caută şi cunoaşte mult, este egal cu acela care este călugăr la oi, la Mănăstirea Sihăstria.

Părintele Cleopa a fost întâi cioban! Nu? Şi a ajuns să vorbească la societatea "Anastasia" din Bucureşti.

Fostul cioban de la Sihăstria a ajuns să țină un fel de conferințe duhovniceşti. Şi-s bune. Sunt foarte înțelese. Nu le ştie el pe toate. Dar pe multe le ştie cu adâncime şi are experiență şi o rațiune nativă cu care judecă faptele. El a crescut ucenici buni şi a călăuzit spre Hristos multe mii de suflete. Eu l-am ascultat adesea cum vorbeşte la popor, la oameni, pe înțelesul lor. Pune câte o problemă pe înțelesul oamenilor şi oamenii pleacă foarte mulțumiți: "L-am ascultat pe Părintele Cleopa". Vezi! Au şi girul unui bărbat care L-a căutat şi L-a găsit pe Dumnezeu. Au girul ăsta!

Părintele Cleopa, după părerea mea, poate exagerez şi cred că sigur exagerez, este cel mai bun călugăr din țara noastră. Dar eu v-am spus: am văzut doi călugări bătrâni, închinându-se noaptea la Mănăstirea Sihăstria şi deasupra capetelor lor a apărut la fiecare câte o rază

de lumină verzuie. Care-i mai bun? Părintele Cleopa sau aceia? Aceia!

- Mai trăiesc astăzi? Nu ştiţi cumva cum îi chema?

- Nu mai trăiesc. Mă uitam numai la dânşii. De două, trei ori am surprins lucrul acesta. Nu sufereau să rămână cineva după Utrenie în biserică. Tot se uitau întrebător la mine de ce stau. Mă închinam!

- În ce an a fost asta?

- Păi, dacă a fost de mai multe ori! În orice caz sunt cel puţin 20 ani de atunci. Am mai fost, dar nu i-am mai văzut. Veneau amândoi, plecau odată. Parcă erau conjugaţi. Lucrul ăsta nu l-am văzut la părintele Cleopa, nici la părintele Ioanichie, cu atât mai puţin la mine. Dar l-am văzut la aceşti doi călugări! Ei, care erau mai buni? Vezi? Stai tu unul în strană şi vezi cum apare lumina asta divină, care joacă deasupra capului lor! Nu-i Dumnezeu acolo? Nu le era primită rugăciunea?

Aşa de frumos se închinau, cum se închină călugării, frumos, în patru părţi şi plecau amândoi încet-încet... Plecau la chiliile lor. Erau foarte bătrâni amândoi, albi la păr şi la barbă, înalţi şi slabi. Eu m-am temut! N-am întrebat nimic. M-am uitat şi cu curiozitate şi cu teamă. Asta era noaptea, la Utrenie.

Dar după ce se termina Utrenia, rămâneau în urma altora şi eu rămâneam la urmă, că-i foarte plăcut să te

închini la miezul nopții, ori la Sihăstria, ori la altă biserică. Adică simțeam că-s plin, că mă pot ruga. Da! De asta rămâneam. Ei nici nu mă observau. Ştii că la biserică rămâne aprinsă numai o candelă şi în pridvor era o altă candelă şi o lumânare şi un călugăr care citea Psaltirea, în gând, încet. Acolo, Psaltirea se citeşte permanent.

Am văzut lumina aceasta şi la femeia aceea de care ți-am povestit data trecută. La aceea lumina era încă mai puternică. Ca o coroană de sfinți. Ca o coroană de sfinți, care-i juca deasupra capului. Cu drept cuvânt a spus părintele Cleopa lui părintele Ioanichie: “Iată creştini care se roagă tot aşa de frumos ca un călugăr!" Dar poate şi mai mult, mai din inimă. Eu am văzut lumina şi la femeia aceea şi am văzut şi la călugări. Erau egali. Adică era apartenența inimii la rugăciune.

Nu spunea rugăciunea numai din gură, cum spun eu la miezul nopții. Ea atât spunea: “Doamne, nu mă lăsa!" Atât auzeam eu. Dar Dumnezeu ştia de ce spunea femeia: “Doamne, nu mă lăsa!" Ştia. Mai mult n-a spus. Tot timpul atâta spunea. Cred că şi plângea atunci!

O SEARĂ DE VEGHE CU PĂRINTELE DUMITRU

- Binecuvântați-ne, iubite Părinte Dumitru, că din nou vă vizităm!

- Părinților, am ştiut că veniți! Mă miram de ce nu mai ajungeți! De aceea am ieşit la portiță să vă întâmpin.

- Dăm slavă lui Dumnezeu că vă găsim mai bine!

- Vă mulțumesc pentru noaptea aceea, pe care ați pierdut-o pentru mine. Eu sunt absolut sigur că rugăciunile sfințiilor voastre şi ale celor trei măicuțe m-au rupt din gura morții. Chiar doctorița mi-a spus: “Părinte, n-am văzut în viața mea trei maici, în trei colțuri de cameră, făcând rugăciune! N-am văzut!".

- Ea este credincioasă. Stă cu bolnavii. N-a mai fost prin mănăstiri să vadă cum se roagă.

- Maica Măria s-a rugat şi ea, sau nu?

- S-a rugat, că am văzut-o chiar asupra mea. Din când în când eram conştient.

- Vă durea ceva?

- Totul. Totul. După părerea mea, trebuia să mor atunci şi eram fericit. Se pare curios că spun asta.

- Ba nu. De ce? Sunt şi călugări care se bucură mult în ceasul morții. Am apucat şi eu un călugăr la Sihăstria şi când să moară a început să cânte

Apărătoare Doamnă şi cântând, şi-a dat duhul!

- Şi eu am cântat *Apărătoare Doamnă* de trei ori şi *Tatăl nostru* de trei ori în noaptea aceea. Nu dovedeam să spun Tatăl nostru. Mă oprisem la "...şi ne iartă nouă greşalele noastre..“ Aşa eram de tulburat de durere, încât atât spuneam şi nu mai ajungeam la capăt. Şi iar o luam de la început, şi iar o luam de la capăt.

- Aşa este. Este greu când vine durerea. Boala este grea!

- Eram epuizat şi uneori nu mă durea nimic. Nu mă durea nimic, părinte. Stai să-ţi spun, omule! Aş fi murit foarte uşor, că am mare nădejde în Dumnezeu!

- Însă este mare taina aceasta, a despărţirii sufletului de trup!

- Nu simţeam că se rupe ceva din mine. Simţeam aşa, ca o căldură. Atât. Din când în când îmi fulgera pe dinainte o lumină. Şi mă tot uitam: De unde vine lumina aceasta?

- Îngerul păzitor nu a avut poruncă să vă ia.

- Nu, îngerul morţii!

- Eu cred că îngerul păzitor! Vine şi al morţii, dar vine şi îngerul păzitor trimis de Dumnezeu, care zice: “Mai trimite vreo doi îngeri să-i ajute pe el“.

- A mai venit cineva. Au venit trei măicuţe. Puternice rugăciuni au avut cele trei măicuţe. Puternice rugăciuni! Am stat până în zori şi m-am gândit: *Mult*

poate rugăciunea dreptului care se face. Mult poate rugăciunea dreptului care se face cu credință, din inimă!

- Sunt şi ele suflete smerite, care au intrat în nevoința aceasta duhovnicească. Dacă ei, călugării, au ceva mai bun pentru Hristos, poate atât: cât îşi pot păzi mintea nerobită de gânduri, trupul curat de patimi şi inima plină de iubire pentru Hristos şi pentru toată zidirea.

- Eu cred că cel mai greu este să-ți păzeşti mintea! Mintea este mai greu de păzit decât firea! Fuge aiurea...

- Dar şi firea contează foarte mult.

- Firea călugărului trebuie să fie educată până la ora actuală şi stăpânită. Am să-ți spun un secret, părinte: eu n-am nici un merit că sunt lipsit acum de păcatul desfrânării!

- Nu ştim noi ce faptă bună este mai grea sau mai uşoară la Dumnezeu!

- Dar nu am nici un merit. Nu mai am pasiunea asta. Vine o vreme când ori te laşi de păcate, ori te lasă păcatele!

- Era Părintele Nicodim Sachelarie. Un om cu viață sfântă, profesor şi diriginte la Seminarul de la Neamț, prin anii 1950-1956. El zicea elevilor: “Măi, eu nu ştiu ce înseamnă războiul ăsta trupesc! Aşa m-a făcut Dumnezeu. Dar îl înțeleg. Mă chinuiesc să-i

înţeleg şi să-i înţeleg pe băieţii aceştia!“

- Ei! De ce nu scrii despre ei?

- Am scris cât am putut. L-am întâlnit odată la Patriarhie, la Căminul Preoţesc şi-i puneam întrebări. Iar el mi-a răspuns foarte frumos. Acest dialog este scris în Convorbiri duhovniceşti, volumul I. Atât am salvat, cât am putut culege atunci! Pe urmă s-a dus ca preot în satul natal din judeţul Bacău, comuna Dealu Morii. Iar când s-a îmbolnăvit, rudele voiau să-i ducă la spital şi el a zis: “Ajunge! Am trăit destul! Lăsaţi-mă în drumul meu! Mă duc la Hristos!" A mai trăit puţin şi s-a dus la Domnul.

- Aşa i-am spus şi eu doctoriţei aseară: “Mi-e destul, doamnă!" "Mai trăieşti!“ zicea ea. “Simt că mi-e destul“. Simţeam, părinte, că tare ar fi bine ca în momentul acela să plec.

Un moment de pace interioară... Te simţi în braţele lui Hristos, că El te ocroteşte. Ţi-aduce o pace cerească în gânduri... Aşa vine o linişte asupra omului! Vezi totul frumos, totul în roz; câmpii frumoase, munţi frumoşi, păduri şi munţi până în vârful cerului; nori, zăpezi albe, frumoase şi tu eşti singur, fericit cu Hristos!

- În Paradis.

- Nu ştiu dacă în Paradis este zăpadă! Paradisul, cred eu după părerea mea, că este o grădină.

- Aşa se şi tâlcuieşte.

- De două ori am văzut o grădină a Raiului. Odată am văzut-o pe mama, care era habotnică. Măria o chema. Da. Era o femeie, ţi-am spus şi o repet acum, îi sfârâia gâtul când se ruga! Sfârâia! Noi, copiii, în jurul ei, ne temeam când se ruga mama!

- Vedeţi că aţi semănat mamei mai mult?

- Mamele creştine! Mamele ajung în Rai crescând copii buni! Ce mare rol au mamele! Însă acum s-a luat moda asta cu un copil, doi. Văd că în China s-a luat măsura asta de stat. Nu mai încap. Ei sunt bucuroşi că le-au asigurat hrana în fiecare zi. Nouă în fiecare zi ne dădea o pâine, de un kg. Deci dacă chinezii scot la luptă 10 milioane de chinezi, este nimic pe lângă un popor de un miliard! Dar de unde să iei 10 milioane de pâini? Ei nu pot ieşi din ţara lor, pentru că nu au ce mânca, n-au ce pune în raniţă! Aşa că graniţa dinspre dânşii este perfect asigurată!

Tata era şi el foarte credincios. Ah! Ce om! Tata era considerat aici la Hârlău, prost de cinstit ce era! Dar mama se ruga mai frumos!.

- Cu mai multă afecţiune.

- Aşa ridica mâinile, se uita într-o parte, punea mâinile pe capetele a doi copii şi spunea ce avea de spus lui Dumnezeu, în afară de rugăciunile obişnuite spunea: "Doamne, băiatul ăsta al meu este cam bolnav.

Ai grijă de el. ăstălalt este cam obraznic, Doamne! Ce mă fac cu el?" Spunea aşa, ca şi cum ar fi stat de vorbă cu un bunic, cu cineva! Şi dădea din cap şi spunea. Eu sunt sigur că Dumnezeu o asculta şi-i răspundea!

- Ea vorbea. Era în dialog cu Domnul!

- Şi mie mi s-a întâmplat, părinte, să nu-mi fie a mă lăuda decât în Crucea Domnului, să stau de vorbă cu Dumnezeu. Mi s-a întâmplat să stau direct de vorbă cu Dumnezeu. Mi s-a întâmplat şi m-am speriat. Mi s-a întâmplat să stau direct de vorbă cu Dumnezeu şi să primesc răspuns.

- Mare lucru!

- Numai noaptea, când eram singur. O trimit pe nepoata la culcare şi mai rămân o oră. Apoi vin să mă culc aici, că este mai mult aer. Am stat destul de des cu Dumnezeu! Dar după aceea mă tem, părinte. Aşa mă tem şi cad în genunchi, cu capul la pământ şi-i cer iertare că am îndrăznit să-i pun probleme direct.

- Lui Dumnezeu!

- Ca şi cum ar fi o ispitire a lui Dumnezeu. Dar după aceea, după ce îmi revărs părerea de rău, simt o bucurie interioară. Este bine să ții minte aceasta!

- Acesta este semnul de la Dumnezeu. Bucuria care rămâne!

- Simt o bucurie, care nu ştiu de unde vine şi cât ține!

- Acesta este semnul că-i de la Dumnezeu. Când simți frică, este de la demon!

- Şi de câte ori am simțit o lumină! Eu am o candelă noaptea...

- O rază de lumină, sau cum?

- Raze de lumină puternice, foarte puternice. Aproape că-mi luau ochii, încât tresar în fața ei şi stă lumina. Stă. Vreau să spun ceva: să ştii că se poate lua contact cu Dumnezeu. Noi,, preoții, luăm contact cu Dumnezeu prin toate rugăciunile pe care le facem, mai ales la Sfântul Altar. Mai ales! Dar şi în chilia ta. Cele mai pline rugăciuni ale unui preot sau călugăr sau creştin le simți când eşti singur cu Dumnezeu, la miezul nopții, când este linişte totală şi simți că eşti tu cu Dumnezeu.

- Vine o pace şi o bucurie de sus.

- Tot timpul eşti într-un fel de îmbăiere. Tot timpul simt un fel de căldură, care trece prin sufletul meu. Simt o îmbăiere.

- Asta-i mâna Domnului.

- Seara când nepoata se duce la culcare, eu rămân în cealaltă cameră, oleacă mai întunecoasă, mai spațioasă, şi apoi vin aici. Acolo îmi fac rugăciunile... îl simt...

- Mare lucru. Domnul vă mângâie!

- Da. Mă culc cu inima plină. Aici trebuie să ajungem totuşi fiecare creştin, în afară de pravilă, zic

rugăciunea inimii. Trebuie să prinzi un pic de curaj s-o spui. Pe urmă te obişnuieşti s-o spui mereu. Apoi vezi că te ascultă Dumnezeu. Simţi că te ascultă Dumnezeu. Eu am o grămadă de pomelnice. Noaptea le pomenesc. Simt că-s primite. Simt. Când am pronunţat: "Doamne, mâine ăsta are un proces cu o soră. Eu nu ştiu care-i adevărul, care-i nedreptatea. Adă pace între ei şi fă dreptate! Apoi las capul în jos şi mă închin până la pământ.

- Şi Dumnezeu hotărăşte.

- Asta El hotărăşte. Este aşa de frumos să te închini direct lui Dumnezeu! Este aşa de apropiat! Atunci eşti exact fiu al lui Dumnezeu! Eşti ca omul dezbrăcat în faţa lui Dumnezeu.

- Gol de toate grijile lumii!

- Absolut. Eu, când termin rugăciunea şi vin aici, simt că-s total schimbat. Umblu, beau apă, mă uit pe geam, mă uit pe-afară, fac cruce în patru părţi în cameră aici; închin perna, închin pătura şi după aceea mă bag dedesubt şi mai stau o oră sau două în gând. Astă-noapte am adormit pe la ora patru. Nici n-am simţit, părinte. Am avut ce gândi.

- Aţi avut o lucrare duhovnicească!

- Şi nici nu m-am simţit obosit a doua zi, când m-am sculat.

- Aşa-i când te uneşti cu Hristos!

- Şi eram perfect sănătos, perfect echilibrat.

- Cine se roagă din interior nu mai are nevoie de somn mult. Are odihnă interioară...

- Nu-i de mirare că sunt călugări, care dorm numai două ore. Nu-i de mirare deloc, îi înțeleg perfect. Adică este atât de dulce şi de profund somnul acela de două sau trei ore după rugăciune, încât compensează mulțimea orelor.

- Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

- Să n-o faci pe fudulul în rugăciune... Tot timpul să te umileşti. "Ăsta sunt, Doamne!" Gol. Eu tot timpul îi spun lui Dumnezeu. Abia astăzi I-am spus ceva deosebit: "Doamne, traista mea este goală". Azi, de față cu nepoata mea, am umplut-o. Nu total, dar am umplut-o.

- Cu rugăciuni.

- Şi fapte. Că nu poți, când vine cineva şi-ți spune la uşă: "Mi-e foame, părinte!", tu să-i zici: "Du-te, frate şi mănâncă!"

- Trebuie să-i dai. Mai aveți ce da la săraci?

- Este frumos îndemnul. Să zicem că din cinci femei bătrâne una dă câte zece lei. Nu asta-i problema. Eu am ajuns la capătul efortului material. Ai să ajungi, când ai să fii de 85 de ani.

- Este bine că nu vă încurcă materia.

- Nu. Mulțumesc lui Dumnezeu!

- Asta vă eliberează.

- Mie mi-a dat Dumnezeu şi ajutor în viață. Nu te uita că am făcut puşcărie. Vezi casa asta? Este frumoasă, mare. Nu mă costat nici un leu. Când am venit din puşcărie, îmi spunea sora mea care stătea aici: “Noi suntem oameni săraci". Tata avea 90 de ani, sora mea era bătrână, o vacă chioară, un purcel şchiop, un câine ribigit şi eu cu 30 de petice la pantaloni!

- Moldovean, ca Ion Creangă.

- Da, absolut!

- L-ați apucat pe tata în viață când ați venit?

- Da. A mai trăit trei ani. Iar mama era plecată la Dumnezeu. Ea murise. Tata a murit în 1968. A fost un creştin bun.

- Bine că v-a mai văzut o dată în viață.

- Nu m-a cunoscut când am venit acasă!

- Ce-o fi zis: “De unde-i străinul acesta?".

- Eu i-am zis: “Eu sunt, tată, feciorul matale!". El stătea într-o cameră mai mare ca asta şi desfăcea nişte grăunțe pentru moară. Venisem de la Aiud. Eu am umplut o găleată cu apă, am încălzit-o, am pus-o într-un poloboc, şi m-am spălat. Ce să fac? Venisem de la Aiud!

- Şi el nu vă cunoştea?

- Nu. Tot se uita la mine şi mă întreba: “Ce străin eşti?“ Eu i-am zis că sunt feciorul lui. "Nu, nu.

Feciorul meu îi mort!“ Am văzut că nu mă recunoaşte, am tăcut, m-am spălat frumos, m-am îmbrăcat, mi-am tăiat unghiile. El a zis: "Eşti străin. Uite, am fasole“. Era într-o vineri. “Mănânci fasole?“ Şi am mâncat amândoi. A făcut el o mămăligă. Credea că sunt un străin pe care îl primeşti la masă.

Să vă spun un secret, părinților. Tatăl meu în fiecare zi ieşea la poartă şi oprea câte un țăran, care îi părea mai sărac şi-i spunea: “Stai oleacă". "Da ce-i, bădie?". “Hai şi-i mânca!“. Totdeauna era unul sau doi la masă. Mama uneori se mai oțăra. Trebuia să mai pună câte o cană de apă clocotită în borş. Eram copii mulți.

- Câți frați ați fost?

- Şase. Tata chema oameni de pe drum la masă, ca patriarhul Avraam! Totdeauna. Stătea la poartă, se uita frumos şi chema. Nu pe oricine. Care avea boii mai slabi, carul mai ponosit. Şi zicea: “Stai oleacă! Trage colea“. El întreba: “Ce vrei, bădie?". "Ți-e foame?“ “Mai întrebi?“. Venea, mânca frumos, zice; bogdaproste şi se ducea în treburile lui.

- Deci v-a luat ca străin, când ați mâncat în vinerea aceea?

- Da, eram străin! Am mâncat fasole cu dânsul, am discutat o grămadă de lucruri. Tot se uita întrebător la mine. Şi a venit sora mea de la Iaşi şi ea m-a recunoscut. Eleonora o chema. Şi s-a convins tata că

sunt eu. Şi aşa m-a bocit! Tata m-a bocit!

- Dar Eleonora, a plâns şi ea?

- Da, a plâns. Ea a plâns şi că o arestaseră în ziua aceea.

- De ce?

- Au fost nişte alegeri în ţară, în vara anului 1964, şi ea a scris pe buletin: "Duceţi-vă dracului de comunişti!". O lună de zile au căutat, până au găsit că a scris sora mea. Şi când eu am venit acasă, ea era luată la securitate la Iaşi. Tocmai se dăduse decretul acela de amnistie generală. Şi au bătut-o, au suduit-o şi i-au dat drumul acasă. A venit cu o pâine subsuoară.

Săraca, ce mai plângea!

- După câţi ani v-aţi întors în casa părintească?

- După 25 de ani. Casa era ponosită. Fusese bombardată de ruşi, căci aici era frontul. Ruşii erau la Flămânzi, iar nemţii şi cu românii la Cotnari. Dar am refăcut-o noi. Pe urmă m-am dus la Iaşi să-mi dea o parohie pe undeva. Era Mitropolitul Iustin Moisescu, care îmi fusese coleg de bancă.

Mitropolitul mi-a spus: "Ţie nu am voie să-ţi dau parohie! Du-te prin Ardeal, pe undeva". Şi eram gata să mă duc în Ardeal.

Pe urmă m-a trimis la o parohie mică, Nisipitu, la graniţa cu Rusia, în Bucovina. M-am dus până acolo. Ce mi-e Nistru, ce mi-e Nisipitu! Eram singur. M-am

dus acolo. Granița trecea chiar prin mijlocul satului. M-am prezentat la comandamentul grănicerilor. Mi-au cerut actele şi mi-au spus: “Nu te putem primi. Trebuie să-ți pună o viză".

Am stat iarna aceea la Hârlău cu sora mea şi cu tata. Nu-mi dădea nicăieri parohie. M-am dus iar la Bucureşti, la Patriarhul Iustinian, care mi-a spus prin consilierul lui: “Dacă eşti din Moldova, du-te acolo!“

M-am întors acasă frumos şi-am stat toată iarna aici. Iar preoții din Hârlău toți mi-au spus: “Am primit ordin să nu te primim în Altar“. “Dacă nu mă primiți în Altar, unde mă primiți?" "Te primim ca pe orice creştin, în biserică“.

M-am dus de vreo două-trei ori într-una din biserici, Duminica, şi mai era acolo un preot bun, de la Mitropolie, care venise şi el de la puşcărie, Arhimandritul Vartolomeu Dolhan. Un om minunat. Stăteam mai în spatele bisericii şi cântam şi noi cântările Sfintei Liturghii. Cântam cu toată lumea. Cântau frumos şi câteva călugărițe date afară din mănăstire. Făceau curățenie în biserică. Era o plăcere să faci slujbă în astfel de biserici. Un preot bătrân, foarte bun, m-a sărutat când m-a văzut şi mi-a spus: “Iartă-mă, dar nu te pot primi în Altar. Aşa am primit ordin“. “Nu-i nimic. Stau în biserică".

De la o vreme mi-a dat o mână de ajutor un preot de

la Bucureşti, Dumitru Manta. Era preotul bisericii Caşin din Bucureşti. Cu banii daţi de el m-am îmbrăcat.

Am iernat la Hârlău. Mergeam la biserică şi stăteam cu credincioşii. Partea proastă era că mereu mă întrebau: “Ce-aţi făcut? De ce v-au condamnat?“ Ce să justifici? Ai făcut? Ai făcut. Gata!

Pastele anului 1965 l-am făcut la Patriarhie. Pe urmă am intrat într-o echipă de zugravi de bloc în Bucureşti. Toţi eram puşcăriaşi. Eu stăteam la sora mea din Colentina. Plecam dimineaţa la şase, mă întorceam seara la şase; aveam unde să mă spăl, unde să mănânc. Sora mea era foarte bună gospodină. Nicăieri în viaţă n-am mâncat mai bine ca la sora mea.

Mă trezesc într-o zi cu doi miliţieni: "Căutăm pe preotul Dumitru Bejan!“ “Eu sunt, domnilor!“ Stăteam pe scaun afară sub un copac. "Avem ordin de la Ministerul de Interne să te ducem la Iaşi!“ “Dar ce-am mai făcut, domnule?" "N-ai făcut nimic. Citeşte“. Şi-mi dă un ordin în care se spunea: “Preotul Dumitru Bejan trebuie ridicat din brigada de vopsitori şi trimis la Iaşi să primească un post de preot!“ Iar mai jos scria: “Cetăţeanul Bejan Dumitru va fi imediat încadrat ca preot în Mitropolia Moldovei, dacă se poate chiar în Hârlău!".

Peste o săptămână, adică la 1 mai, 1965, am fost

numit preot paroh la Ghindăoani, un sat din județul Neamț. Asta a fost epopeea mea.

Când m-am dus, oamenii erau să nu mă primească. Cineva le-a spus dinainte că sunt un fost pușcăriaș și altele.

- Şi v-a primit frumos lumea?

- Am sosit la biserică într-o zi de Duminică dimineață. Era un preot ieșit la pensie, foarte bun, foarte cuminte. M-am dus la ușa Altarului, i-am sărutat mâna frumos și i-am spus: “Bine v-am găsit, părinte! Eu sunt preotul nou venit în locul sfinției voastre“. “Te aștept de trei luni, a zis el. Vei sta la mine până ce-ți voi găsi gazdă!"

M-a luat la dânsul; era numai el și preoteasa. Oameni peste 70 de ani. Mi-a dat o cameră acolo, curată, cu de toate. La dânsul am mâncat, la dânsul am dormit o săptămână, până când am pus la punct o casă foarte bună, ca o chilie, cu două camere.

- Este un sat bun acolo, cu lume evlavioasă și oameni smeriți.

- Foarte bună!

- Eu nu știam altă parohie, pentru că asta mi-a fost singura parohie în viață. Toți erau creștini buni.

La Ghindăoani am făcut slujbă Duminica aceea. M-am prezentat singur. M-a recomandat preotul locului. Lumea s-a uitat cam întrebător la mine. M-a

măsurat, m-a cântărit în toate felurile. Nu făceam de ei. Era plină biserica.

A fost un preot al locului, al satului. Foarte bun părinte, legat de popor. Şi tatăl lui şi străbunicul lui au fost preoți în Ghindăoani, din neamul lui Conta.

- Mai trăieşte bătrânul?

- Nu, a murit. Îl chema Constantin Gheorghiescu. Am plâns mult la moartea lui şi a plâns tot satul.

- A fost tata vreodată la Ghindăoani să vă vadă preot?

- A fost. Şi soră-mea. A plâns tata!

- De ce a plâns? De dor că v-a văzut?

- Mort am fost şi-am înviat. Şi oamenii aşa l-au îmbrățişat! N-a plecat din sat o săptămână. Nu dovedea să stea de vorbă cu oamenii fiindcă era sfătos, tata.

- Ați scris o carte cu lagărul de la Mănăstirea Oranki?

- Am scris; este sub tipar. Se va chema **Oranki**.

- Va fi o noutate duhovnicească. Suferințele de acolo au transformat iadul în bucurie!

- A fost **crucea bucuriei! Asta vreau să scriu. Cine primeşte suferința ca din mâna lui Dumnezeu, crucea vieții se transformă în bucurie. Bucuria mântuirii!**

O să vă trimit nişte Sfinte Vase cu care slujeam pe front şi în lagăr. Toate vi le trimit, părinților. O să vă

mirați în ce-am făcut noi Sfintele Taine. Ceva ca-n biserica primară.

- Mi-a plăcut de politrucul evreu care v-aducea la Oranki vin de Tokay pentru Sfânta Liturghie!

- Ce vin încă! Mi-a fost coleg de şcoală primară la Hârlău.

- L-a pus Dumnezeu în slujba creştinilor.

- Ai văzut ce frumos lucra evreul? Dar el lucra politic.

- El politic, noi ecleziastic. Asta-i taina!

- *Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.*

- Şi cum înțelegeți “curat cu inima“? Că n-are vicleşug, n-are răutate, n-are invidie, n-are în el nici o patimă?

- Ai şi spus!

- Fără gânduri pătimaşe, fără cugete pătimaşe.

- Cei mai eremiți dintre eremiți nu-s scutiți de gânduri păcătoase.

- Luptăm. Pe pământ suntem pe front! Aici neîncetat luptăm cu gândurile, cu imaginația, cu simțurile, cu trupul şi cu diavolii. Chiar părinții schivnici. Ei n-au lupte omeneşti; au lupte cu diavolul, prin gânduri de hulă cel mai tare.

- Şi crezi că-i puțin? Este mai greu. Nu-i vorba de gândurile trupeşti. Este vorba de lupta cu săgețile de

geniu ale satanei. Îți dă gândul chiar că nu există Dumnezeu. Eu nu ştiam, părinților, de aceste ispite, că eram tânăr. Dar părintele Teodot de la moară, de pe Volga inferioară, mi-a spus: "Părinte, războiul diavolilor este cu noi călugării mai întâi. În permanență bate artileria în noi!" Părintele Teodot stătea în plină pădure, mai sus de Oranki.

- Vorbiți de părintele Teodot, care v-a spus cum au omorât ateii pe cei 11000 de călugări?

- Da, de el.

- Cum o fi scăpat el din Mănăstirea Oranki, în timpul măcelului acela?

- A scăpat rănit. Au tras într-însul şi n-a murit şi până să-i acopere cu pământ, el a fugit. Aşa a rânduit pronia divină!

- Dumnezeu I-a scăpat ca să spună taina martiriului. Altfel se uita definitiv!

- Da. A fost lumea de pe lume, adusă anume, şi a asistat la această ucidere în masă! Călugărul s-a şurubuit, să zicem aşa, s-a ascuns, că era pădurea aproape.

- Era departe moara lui Teodot de mănăstire?

- Cel puțin 20 de kilometri mai jos. Totdeauna trebuie să fie unul care să scape şi să le spună celorlalți ce a fost acolo!

- Şi eu cred că de asta a scăpat.

- Părinte, încă acum când am fost prizonier în Rusia, prin păduri erau sihastri ascunşi. Odată, trecând printr-o parcelă, am dat peste un schit de călugări. Se chema Schitul Serghei. Ei nu ştiau ce-i în lume, în Siberia. Nu ştiau că s-a schimbat ţara. Fără nici un tel de publicitate, cu cărţile de slujbă. Atâta făceau: se rugau!

- Se rugau şi mâncau bureţi de pădure.

- Nu ajungeau oamenii pe acolo. Mâncau bureţi, da.

- Ani crezut că erau rupţi total de lume.

- Am să-ţi spun ceva, părinte. Partea de sud a Siberiei îi foarte bogată. Se face grâu cât lumea şi porumb. E cald ca la noi.

- Sfinţia voastră aţi salvat taina martirilor de la Oranki împreună cu Teodot. A fost o pronie divină.

- Am simţit nevoia, părinţilor. Tot am plâns pe capul episcopului sau mitropolitului aceluia! Ce vrei? Era ger cumplit, era viscol şi eu plângeam pe umerele mitropolitului al cărui trup era întreg. Sfinte moaşte! Parcă era viu! Aici în frunte avea o gaură până dincolo. Toţi fuseseră împuşcaţi în cap. Şi mă gândeam: ce aş fi făcut eu în locul lui?

- Ai văzut? Atâţia călugări martiri ucişi pentru Hristos în Rusia! Mare jertfă!

- Toţi erau cu faţa-n jos în acel şanţ!

- Nu mai există în lumea întreagă, în secolul nostru,

un martiriu aşa de mare ca la Oranki –11000 de martiri odată.

- Părinților, nu vă dați seama ce înseamnă Rusia! Au mai fost, aşa, în timpul persecuțiilor romane. Ştim despre cei 20000 de mucenici de la Nicomidia, pe care i-au ars de vii în biserică la începutul secolului IV, păgânul împărat Maximian.

- Sunt foarte rare cazurile acestea. De la romani, până la ateii comunişti din zilele noastre, n-a mai fost un asemenea martiraj.

- Au fost foarte mulți martiri în istoria creştinismului, dar nu aşa în masă. Părinților, vă rog să țineți minte, eu mă duc la Dumnezeu şi nu mai are cine să spună lucrurile acestea: la Oranki au adus pe toți oamenii de valoare ai Bisericii Ruse şi i-au ucis! Eu sunt sigur că au mai fost şi alți arhierei în lungul gropii aceleia. Doar noi n-am dezgropat-o toată, că era imposibil. Iți trebuia un regiment de oameni ca să sape acolo!

Era o râpă întreagă plină cu martiri, acoperiți cu puțin pământ. Iar pe mal, sus, era casa țarului Nicolae al II-lea. Şi el venea acolo. Era mănăstire de nobili. La Paşti țarul ruşilor, de la Petru I încoace, făcea Paştile la Oranki, între nobili. Şi Dimitrie Cantemir a făcut de câteva ori Paştile acolo. Şi a stat ostracizat în mănăstire acolo. Şi fata lui Dimitrie Cantemir, Măria, amanta lui

Petru cel Mare, a stat într-un turn hexagonal tot acolo şi i-a făcut şi un copil lui Petru cel Mare. Dar adevărata împărătească l-a omorât. L-a drăgostit prea tare şi l-a omorât! Acela trebuia să fie viitorul ţar al ruşilor. Dar împărăteasa legitimă era şi ea gravidă şi era un pericol pentru băiatul ei. De aceea l-a strâns cu atâta dragoste la piept, de i-a ieşit sufletul!

- Legendă sau istorie?

- Istorie. Şi prinţesa Măria Cantemir, care era foarte deşteaptă, stătuse la Istambul 20 de ani; şi nu numai atât. Dar Cantemir era în relaţie cu toţi. Era un mare învăţat al Europei, la ora aceea. Academician recunoscut.

Astfel, fata lui Cantemir îl depăşea din punct de vedere cultural pe Petru I. Avea şi el şcoala de marină din Haga, Olanda. Dar Măria Cantemir a şi trăit tot timpul cu dânsul şi, foarte curios, au murit toţi în acelaşi an: Petru I, Dimitrie Cantemir şi fiica lui, Măria Cantemirovna. Petru I a fost înmormântat într-o mănăstire la Petrograd, iar Dimitrie Cantemir a murit la Moscova, care avea pe timpul lui de 400 ori câte patru mănăstiri şi schituri, adică 1600 de biserici şi mănăstiri.

Împăratul, care îl luase pe Cantemir cu el, îi garantase ereditatea asupra tronului Moldovei. Dimitrie Cantemir şi cu fiica lui Măria Cantemirovna au fost îngropaţi în aceeaşi biserică din Moscova.

Iar în anul 1935, Nicolae Iorga s-a dus acolo cu un profesor de teologie de la Chişinău, Ciobanu, care ştia foarte bine ruseşte, dar bun român şi bun profesor de Istoria Bisericii, şi s-au dus într-o comisie oarecare. Şi întâi s-au oprit la Kiev şi au căutat mormântul mitropolitului Petru Movilă, principalul mitropolit pe care l-au avut kieviții, frate cu domnul Moldovei, Ieremia Movilă - şi nu l-au găsit. Apoi s-au dus la Moscova şi au găsit intacte, neumblate, sigilate frumos, mormintele tuturor Cantemirilor.

Cantemir a avut copii. A avut şi un nepot, Antioh, care a fost primul poet satiric rus şi ministrul ruşilor la Paris. Şi el tot acolo este înmormântat. Pe Antioh, l-a lăsat Iorga la Moscova şi a luat numai pe Dimitrie Cantemir şi l-au înmormântat la biserica Trei Ierarhi, la Iaşi. Trebuie să-i aprindeți o lumânare când vă duceți pe acolo. A fost un uriaş, Dimitrie Cantemir. A fost singurul moldovean academician de drept, la Academia din Berlin.

- L-am avut şi pe Milescu.

- Nicolae Milescu a întemeiat Universitatea şi Academia rusească de la Moscova, dar nu era de mărimea lui Dimitrie Cantemir.

- La Zlătari Bucureşti era un preot foarte bun, Toma Chiricuță, de la Iaşi, botoşănean, care predica foarte frumos. Predica numai pentru intelectuali.

- A deşteptat Bucureştiul, cum face Părintele Galeriu acum.

- Atunci avea nişte preoţi misionari care-i ajutau. El era un mare predicator. Eu n-am auzit în viaţa mea un predicator mai desăvârşit decât părintele Toma Chiricuţă. Şi cânta foarte frumos. Cânta desăvârşit de frumos. Era un adevărat artist. Toată intelectualitatea era acolo. Se oprea circulaţia pe Calea Victoriei Duminica.

El a scos şi o revistă lunară, numită "Fântâna darurilor". Era cea mai bună revistă religioasă. Cât a trăit, n-a lipsit nici un număr.

Preotul Toma Gherasimescu din Bacău era şi el misionar unic. Mergea din sat în sat, din oraş în oraş. Stătea până lămurea problema. Avea maşina lui, tipografia lui, câţiva ucenici după el. El tipărea cărţi şi era uns şi pe barbă şi pe faţă cu cerneală. Eu eram foarte bun prieten cu el şi i-am luat şi în închisoare apărarea, că îl atacau greco-catolicii şi aşa l-am apărat de i-am pus la punct: "Acestui părinte nu sunteţi vrednici să-i legaţi cureaua sandalelor, voi, ăştia, patrupezii. Acesta este cel mai mare misionar pe care l-a dat Biserica Ortodoxă Română până la ora actuală, aici la noi. Până şi pe voi v-a furat şi v-a dus la Ortodoxie". Pe la Arad a făcut multă misiune printre greco-catolici.

- Şi Părintele Nicodim Măndiţă a făcut o misiune ortodoxă foarte frumoasă şi unică, prin spovedanie şi prin sutele de cărţi scrise de el.

- Foarte frumoasă, dar între ei era distanţă mare.

- Părintele Nicodim era cu poporul şi Părintele Toma era cu intelectualii. Era om de mare cultură teologică şi filosofică. Era doctor în teologie şi filosofic, nu era un intrus.

- Acum pentru popor ar trebui tipărită cartea "Mântuirea păcătoşilor". Cred că nici un milion de exemplare n-ar fi suficiente.

- Este scrisă de un călugăr atonit, grec, Agapie Criteanul, în secolul XVIII.

- La dânşii s-a dus mai întâi Sfântul Apostol Pavel. Acolo a deşertat întâi primele daruri. Din filieră macedoneană noi suntem creştinaţi. Nu erau greci la Tesalonic acum două mii de ani. Erau macedoneni.

Părinţilor, grecii au născut cultura omenească şi arta. Roma ne-a dat numai agricultura şi dreptul. Şi toate celelalte ştiinţe, de la medicină, la arta picturală, ţin de greci.

- Romanii au născut justiţia şi persecuţiile creştinilor.

- Grecii n-au avut persecuţii. Ei au fost un popor filosofic, fiindcă ei au acceptat religia *Dumnezeului necunoscut.* "O fi ceva şi cu ăsta! Ia să-i lăsăm în

pace!“ şi i-au spus Sfântului Pavel: *Lasă, că te ascultăm data viitoare!*

Socrate a spus unui ucenic înainte de moarte: “Ştiu că nu ştiu nimic“. A venit pe urmă Plotin şi a spus: “Dar nici asta n-o ştiu“. A mers cu negația până la capăt.

- Noi, ca neam, ca români, de la cine am luat mai mult: de la romani sau de la greci?

- Sinteza românească este la Atena! Mă refer la comportament. Românii nu sunt totuşi aşa de sangvini ca grecii. Credința în Hristos am primit-o de la Sfinții Apostoli Andrei şi Pavel şi de la ucenicii lor; iar cultura veche am luat-o de la greci şi Bizanț.

- Nu confundăm Bizanțul cu Grecia.

- Noi suntem principalii moştenitori ai Bizanțului, cum spune Iorga: *Bysance apres Bysance.*

Bulgarii şi sârbii au altă amprentă. Ei, ca şi ruşii, sunt slavi şi au ceva semisălbatic în ei. Sunt mai cruzi, mai violenți. Noi însă, când am apărut în istorie, eram oameni cuminți. Aveam casele noastre, făceam mămăligile noastre.

- Carpații noştri erau ca o catedrală!

- Carpații noştri, vitele noastre, ne refugiam în pădure.

- Românii au fost dintotdeauna un popor mai astral! Le plăceau înălțimile, singurătatea. De aici şi vocația

monahală la noi nu este întâmplătoare.

- Aveam chiar cultul acesta al înălțimilor şi al unicității lui Dumnezeu. Mare lucru ca un popor să ajungă la conştiința monoteismului!

- Necunoscând încă pe Hristos!

- Nici nu auziseră de mozaici. Când au auzit de Hristos, atunci au şi crezut în El... Părinților, am avut un foarte bun profesor de istorie universală, pe Tudor Popescu. Şi lucrurile astea le-am făcut cu mare amănunțime.

- În Istorie Bisericească îl întrecea pe Iorga.

- Nu numai că îl întrecea, dar când era o problemă de istorie a Bizanțului, Iorga venea şi îl lua la braț pe Tudor Popescu şi mergeau la Academie: “Mai vino şi tu şi vorbeşte“, zicea el. Iorga făcea asta şi Iorga era uriaşul uriaşilor!

DE VORBĂ CU UN GRUP DE PREOȚI

- Binecuvântați, Părinte Dumitru! Hristos a înviat! A venit primăvara!

- Eu sunt mâncat de frig.

- Da. Prin atâtea mine şi atâtea închisori unde v-au îngropat ateii!

- Ce frumos am trăit, părinte! Dacă aş trăi a doua oară viața, tot pe acolo aş vrea să trec! Părinte, am fost mai mult decât un călugăr! Păi, acolo, pe sub pământ şi în mine, ce vrei? Dar, interesant. Dacă ai întreba un călugăr: "Ai vrea să trăieşti în puşcărie până la moarte?“. “Vai, Doamne fereşte!“, ar zice el.

- Au fost buni călugării în puşcărie?

- Modeşti şi foarte buni! Era şi un părinte de la Schitul Rarău, foarte bun. Însă nimeni n-a zis c-a fost fericit în puşcărie! Nici Nichifor Crainic n-a zis vorba asta! Sfinții martiri nu erau fericiți când îi mâncau leii? Aceia n-au fost oameni, părinte?

- Da, bine, au fost sfinți! Aseară am terminat de citit viața Sfântului Andrei, din ultima zi a lui noiembrie.

- Păi el n-a trăit în Dobrogea noastră? Este o peşteră în Dobrogea, peştera Sfântul Andrei, în comuna Ion Corvin.

- Să ştii că a stat câțiva ani de zile acolo. Făcea ucenici mai întâi, înainte de a pleca. Pe urmă mergeau

mai departe. Şi la ruşi a fost. Numai că atunci nu erau ruşi. Erau sciții.

- Da, sciții mari şi sciții mici.

- La noi erau cei mici, iar în sudul Rusiei erau cei mari. Ei sunt europeni.

- Ce frumos este sfârşitul Sfântului Apostol Andrei, părinte Dumitre!

Este scris în Viețile Sfinților, tradusă după Metafrast. Era un judecător, Eghiat, în Peloponez, la Patras. Şi s-a supărat Eghiat pe dânsul pentru că a făcut pe ascuns creştină pe soția lui, Maximila, şi pe un cumnat de-al lui, Stratonic, l-a făcut episcop. Iar Eghiat nu ştia nimic. Şi s-a dus la împărat, la Roma; iar când s-a întors, i-au şoptit ai lui: “Uite, soția ta s-a făcut creştină!“.

A refuzat toate legăturile familiale. Pentru aceea ostaşii lui Eghiat l-au spânzurat, condamnându-l la moarte, prin răstignire pe cruce. "Tot te lauzi tu cu crucea! Pe cruce ai să mori!". L-au legat pe cruce, dar nu i-au bătut cuie. L-au legat cu funii.

La un moment dat s-a revoltat poporul. Sfântul Andrei a făcut la atâta lume bine! Vindeca bolnavii. Şi s-a pornit mulțimea asupra lui Eghiat. "Aici te omoram! Dă-ni-l pe Andrei, părintele nostru!"

Ighemonul a fost prins de frică. Şi s-a dus cu ai lui să-i dezlege. “Nu cumva să mă dezlegi", a zis Sfântul

Andrei. “Dar iată că mă omoară poporul!" a zis Eghiat. Şi s-a rugat lui Dumnezeu Sfântul Apostol Andrei: “Doamne, Iisuse Hristoase, Ți-am slujit cu credință, cel dintâi chemat la apostolic! Nu lăsa să mă dezlege aceştia. Vreau să mor pe Cruce! Vreau să mor pe Crucea pe care ai murit Tu! Ia-mă în clipa asta, ca să nu mor dezlegat de pe Cruce“!

În clipa aceea i s-a arătat Hristos şi i-a luat sufletul!

- Părinților, atunci era altă lume! Aceia erau sfinți mari!

- Îngeri în trup!

- Apostolii au mâncat din acelaşi blid cu Mântuitorul!

- I-a ascultat Dumnezeu rugăciunea Sfântului Apostol Andrei! “Doamne, primeşte-mi duhul meu aici cât sunt pe Cruce! Vreau să mor pe Cruce, că tare mult am iubit Crucea în viață!" Exact ca în puşcărie! Ați zis o vorbă mare părinte, Dumitru: “Ce viață frumoasă am trăit în puşcărie!“

- Eroică!

- Dar numai să ai bucurie în suferința asta, care-i peste puterile umane, peste normal...

- Foarte frumos am trăit, părinților, în puşcărie! Regret că am ieşit din închisoare! Tot timpul îmi pare rău. Aş fi vrut să mor acolo!... O să aveți în curând răspunsurile mele. Numai să vă placă. Filosofii n-o să

le citească. Numai aceştia care trăiesc, ţăranii!

- Vedeţi cum s-a legat ideea cu Sfântul Apostol Andrei şi cu ce aţi spus Sfinţia Voastră?

- Am scris aici şi am făcut distincţie între martirajul rus şi lipsa de martiri de la noi. Şi noi am fost chinuiţi, dar nu au fost împuşcaţi decât 12 preoţi. La

noi au fost împuşcaţi numai cei care au făcut parte dintr-o organizaţie de munte. Părinte, nu conta că te-a împuşcat. Conta, de ce te împuşcă! Care-i motivul? Că, dacă ai murit, ajungi la Dumnezeu!

Unul a furat ceva; altul a făcut o crimă... Dar, dacă mori pentru Hristos, atunci eşti grâu curat!

- Eu cred că Dumnezeu ţine cu noi! Nu ne va lăsa!

- Acum eu aştept moartea. Toţi părinţii noştri mari doreau să ajungă la această sărbătoare a despărţirii de trup, la acest praznic! Doreau eliberarea! Parcă nu mă simt bine c-am întârziat.

- Întârzierea nu-i a noastră, ci a Duhului Sfânt. Amână Duhul Sfânt ceasul morţii.

- Dacă vrea Dumnezeu, mă ia şi mâine; dacă nu...

- Dacă poporul se foloseşte, vă mai lasă aici. Mai ţine Dumnezeu cu noi! încă avem un popor foarte bun.

- Poporul nu-i numai bun. Este foarte bun! Mai bun decât mine! Uite fata asta necăjită! Foarte bună creştină! I-a murit bărbatul. Astea-s tainele lui Dumnezeu. Este mai bună decât mine. Are inima

curată. Asta-i, inima curată.

Părinților, eu am fost în țara unde se culege tămâie, în Siria, în anul 1934. Am fost cu profesorii mei. Am umblat două luni pe acolo.

Mi-amintesc de un părinte ardelean ce spunea ucenicilor: “Măi unde ți-e gândul? Ce macini în mintea ta?“. Totul este ce cugetă mintea! Asta-i mântuirea noastră!

- Noi nu spunem gândul, ci inima. Când mintea se uneşte cu inima atunci ne simțim uniți cu Hristos.

- Numai dacă o simte. Eu când mă rog, după miezul nopții, mai simt că este cineva cu mine!...

- Vă sărutăm mâinile amândouă, Părinte Dumitru, că ați acceptat să ne dați câteva sfaturi. Acesta a fost un moment providențial. Unii au mai încercat să vă ceară cuvânt de folos, dar n-ați acceptat.

- Nu voiam să fiu printre sfinți! Ce însemnam eu?

- Este bine să rămână măcar ceva din trăirea bătrânilor pentru un tineret lipsit de povățuitori duhovniceşti.

- Sunteți încă tânăr, aveți timp să vă formați ucenici. Vedeți ce suflete lăsați în urmă! Când nu ai alții mai buni, te mulțumeşti şi cu cei pe care ți-i dă Dumnezeu. N-ai văzut că ucenicii părinților din Pateric făceau greşeli? Ucenicul Sfântului Antonie avea ispite; dar îl tolera. Frații Sfântului Pimen se băteau. Sfântul

Pimen nu zicea nimic fraților săi. Le vorbea cu icoana vieții lui. S-au bătut şi s-au umplut de sânge. El nu le zicea nimic; îi aştepta să crească. Nu-i de mirare deloc. Părintele Cleopa s-a dus pe
Sinai cu cojocul şi la adus înapoi. Trebuia să-i lase acolo! Nu găsea altul? Dar îşi iubea cojocul. Ucenicii tăi trebuie să simtă că-i iubeşti; trebuie să vadă cum te rogi tu, cum te nevoieşti, cum posteşti. Nu numai să-i spovedeşti. Să te rogi şi să fii aproape de ei.

- Avem tineri buni la mănăstiri. Sunt nevinovați la suflet, încă n-au intrat în ispite. Vorbesc ca aşezare firească deocamdată.

- Părinte, eu am scris asta. Eram într-o zi de sărbătoare la Sihăstria, în ultima strană, ca să nu mă împingă lumea în față. Călugării cei bătrâni stau tot pe acolo, însă biserica este mică şi oamenii te împing până ajungi la Altar şi te tulbură din gândurile tale.

V-am povestit de cei doi călugări bătrâni care se rugau noaptea cu fața la pământ. De trei ori i-am văzut rugându-se şi pe capetele lor se vedea o flacără albă de lumină! Şi am scris şi aici să se ştie.

Dacă am văzut, am scris. Da. Era lumina Duhului Sfânt. Eu vreau să termin ce m-ați rugat că nu se ştiu zilele omului. Poate mai fac ceva între timp, până mă cheamă Hristos!

- Ne pare rău că v-am împovărat, dar scopul este

bun.

- Eu am trăit altfel, părinților!

- Anii de suferință, v-au călit, v-au învățat să vă rugați, v-au apropiat mai mult de Hristos.

- Părinte, pare curios, dar anii de închisoare au fost cei mai fericiți ani din viața mea!

- Tocmai asta este antinomia. Toată lumea fuge de suferință şi alții găsesc în ea alinare. Găsesc pe Hristos! Firescul lui este în suferință. Aceşti creştini sunt foarte rari, dar toți avem nevoie de rugăciunea şi experiența lor.

- Când am plecat de la Aiud, la 21 august, 1964, ne-a dus un milițian până la gară. Ne-a scos bilete şi ne-a spus: “La revedere, părinților!". Eram doi preoți şi trei mireni. Noi eram ultimii care ieşeam. M-am uitat în urmă la poarta puşcăriei şi am început a plânge! Aş fi voit să mor acolo!

- Părinte Dumitru, ne-ați dat o idee interesantă: martirajul rus şi lipsa de martiri la români. Care-i motivul? Suntem fricoşi sau alta-i vocația noastră, a românilor?

- Am scris asta. Acolo a fost revoluție. Aici suntem sub influența marilor puteri.

- Este bine că la ei, în timpul revoluției ateiste şi călugării şi episcopii au pus mâna pe arme? Este voie? Noi n-am apucat asta în istorie!

- Un singur război este permis: de apărare. Un preot a tras cu puşca de pe fereastră şi a omorât un hoț. Apoi n-a mai putut sluji, nu l-au caterisit, dar i-au interzis preoția.

- La Pateric scrie că dacă veneau hoții, îi ajuta şi părintele la furat.

- Ruşii nu pot gândi prea mult. Ei lucrează sentimental. Merg până în pânzele albe. Sunt extremişti. Şi noi copiii eram uimiți de câtă credință avea mama.

- Totuşi nu cred că noi suntem aşa de sentimentali ca ei.

- După ce am ieşit de la Aiud, m-am închinat la moaştele Cuvioasei Parascheva de la Iaşi, apoi m-am dus la casa părintească din Hârlău. De aici peste puțin timp, m-am dus în audiență la Mitropolitul Moldovei, Iustin Moisescu, colegul meu de studii, şi i-am cerut trei lucruri: ori să-mi dea o parohie, că eram în putere; ori să mă dea cântăreț la o biserică, ori să-mi aprobe intrarea într-o mănăstire.

La început nu mi-a aprobat nici una din cererile mele. Pe urmă m-a numit preot în satul Ghindăoanii de jos, din județul Neamț. Acolo am făcut misiune frumoasă. Oamenii sunt foarte credincioşi şi eu le slujeam ziua şi noaptea. Făceam Utrenia la miezul nopții şi Sfânta Liturghie în fiecare zi. Veneau

oameni din toate părțile.

Asta i-a supărat pe securişti. De aceea, în octombrie, 1970, m-au judecat la Protoieria Tg. Neamț, m-au pensionat obligatoriu şi m-au trimis cu domiciliul forțat aici la Hârlău. Aici am fost păzit de un ofițer de securitate până la 22 decembrie, 1989. Deci aproape 50 de ani am fost lipsit de libertate. Dar eu dau slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Acestea sunt părerile mele foarte controlate. N-am scris ca pentru doctori în teologie. S-au publicat cărți în care sunt scrise răspunsurile unor oameni. Acum aveți răspunsurile unui om care a trăit altfel.

- Ați trăit din interior, nu din afară!

- Aşa am trăit şi am simțit eu. Sunt lucruri extraordinare. Eu spun că am o mare admirație pentru Sihăstria. După ce am ieşit de la Aiud am făcut trei cereri pentru a intra în mănăstire. Mi s-a răspuns negativ. M-a chemat mitropolitul Iustin Moisescu, care mi-a fost coleg de bancă şi mi-a zis: “Nu putem să-ți aprobăm intrarea în mănăstire!" Securitatea de aici nu-mi dădea voie.

Măi, oameni buni, se temeau de mine că nu le-am făcut nici o concesie în puşcărie.

Părinte, ai fost la procesul meu de la Tg. Neamț. Tot atunci a fost dat un decret, că nu se mai arestează oameni de la 60 de ani în sus. Eu am căzut exact cu

vreo două zile peste 60 de ani.

- Ştiţi, printre altele, ce aţi răspuns atunci?

- Ştiu. Eraţi în spatele meu.

- Eram aşezaţi de ei. Iar cei care au vorbit erau puşi pe listă dinainte.

- Când aţi intrat în sală, m-au aşezat pe mine în băncile acelea şi am auzit pe colonelul de securitate cine şi ce trebuie să vorbească şi eu ascultam că era uşa deschisă la ei.

- Eu mă gândeam: uite cum se reeditează procesul lui Hristos, procesul unor preoţi care îşi fac datoria! Cum se repetă istoria! De la mănăstiri n-a vorbit nimeni. Ne-au chemat pe unii din noi ca să ne înfricoşeze: “Veţi vedea ce veţi ajunge, dacă nu vă veţi îndrepta! Sunteţi trecuţi ca mistici agitatori".

Maicile au fost numai de ornament, ca să bage frica în ele. Mi-a plăcut cum aţi răspuns! Printre altele reţin mai bine o idee: “Eu, dacă vreţi, mă duc pe jos la Aiud. Ştiu toate camerele, nu mă tem, mă. duc singur. Nu-i nevoie să mergeţi cu mine! însă o să vedeţi dumneavoastră unde o să ajungeţi cu tineretul acesta, aşa cum îi creşteţi acum! Veţi vedea unde o să ajungeţi cu dânşii!“.

A fost ca o previziune. V-aţi înroşit puţin la faţă, dar aveaţi vocea potolită şi deloc nu v-aţi enervat. Eraţi înaintea mea şi nu v-am putut privi la faţă, dar

mă rugam pentru sfinția voastră să vă scoată din mâinile lor. Pentru două ore am trăit teroarea şi imaginea Aiudului! Eram foarte conştient că nu puteai spune nimic în fața celor de la securitate. Dar ei pentru ce vă acuzau?

- Întâi mă acuzau că-i aştept pe americani. Al doilea, că de ce țin biserica deschisă zi şi noapte şi de ce vine atâta lume la mine? Eu le-am răspuns: "Am ascultat capetele de acuzație pe care mi le aduceți, şi iată răspunsul meu: Eu ştiu Aiudul pe de rost, mă duc pe jos înapoi. Nu-i nevoie să mergeți cu mine. Dacă vreți mă duc acum!"...

Ei să pice jos. “Uite, măi, ăsta are curaj!". Ei apelează la frică, la intimidare. Când văd că nu ține aceasta, sunt demoralizați. Sunt aproape 25 de ani de atunci. Era în toamna anului 1970.

M-a durut tare cum s-a purtat mitropolitul cu mine! Un alt temperament. Eram mai bun decât el la carte. Mie nu mi-a fost greu să învăț. Părinților, ca student n-am ieşit din Biblioteca Academiei patru ani de zile, decât la Institut. Aveai masa ta rezervată. Ai cerut zece cărți? Acolo rămâneau pe masa ta.

- Tot de la Biblioteca Academiei am scos şi eu date pentru licența în teologie.

- Părinte, Patericul Românesc este lucrarea matale cea mai importantă. N-am avut un Pateric Românesc.

Ştiam numai de Patericul egiptean.

- Care erau raporturile sfinţiei voastre cu securiştii care v-au păzit la casa părintească douăzeci de ani!

- Am scris ceva, nu prea amănunţit. Mă băteau uneori la poartă şi în casă, dar eu nu mă temeam. Trebuie iertaţi! Hristos ne va judeca pe toţi. Am mai spus că nu simţeam durerile. La Jilava au fost uimiţi. Ne băteau organizat, pe o scară specială de tortură şi eu n-am simţit deloc durere. Ceilalţi din celulă strigau toţi la mine şi ziceau:

- Strigă, părinte, că te lasă mai repede!

- Dar nu mă doare! Eram tot vânăt, dar nu mă durea deloc. Le-am spus: “Cum să strig, dacă nu mă doare!”

- Dar nu vezi că eşti umflat tot şi vânăt?

Ne băteau cu ciomege pe toţi la rând, ca barbarii. Pare curios, părinţilor, dar n-am strănutat 22 de ani! Am fost tot timpul activ.

- Aţi fost optimist, curajos şi cu îndrăzneală către Dumnezeu.

- La a treia bătaie am simţit pe cineva, ca o mână nevăzută pe umăr. Era un înger, îngerul meu de pază pe care l-am primit la Botez. Da. Bătăi, păduchi, râie, munci supraomeneşti, dar eu eram fericit cu ajutorul Mântuitorului Hristos.

- Şi în atâtea necazuri n-aţi fost bolnav deloc. V-a întărit harul lui Dumnezeu şi sfânta rugăciune!

- Am ieşit cu fruntea sus. Mă rugam permanent lui Dumnezeu şi îi iubeam pe toți!

- V-a acoperit Dumnezeu!

- Când am ajuns la Iaşi, ne-am dus la Mitropolie la şase dimineața şi am citit un acatist. Eu am spus primele icoase, în genunchi la racla Cuvioasei Parascheva. Însă țăranul Tudor Popescu strălucea. Măi omule, el strălucea, nu eu!

Eram de toți cinci: Profesorul Simionescu, noi doi preoți, un ceferist foarte bun şi Tudor Popescu. Am citit toți acatistul în genunchi. Ce-i de mirare, nu era nimeni în biserică atunci, în dimineața zilei de 24 august, 1964. Am dat slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Părinților, am plecat fericiți acasă! Mecanicul de tren s-a uitat la mine cu oarecare ruşine că aveam vreo 33 de petice la pantaloni şi haine murdare. “De unde vii?“, m-a întrebat. “Vin din rai! - i-am răspuns. Nu vezi că strălucesc?" Eram aşa de fericit!

Măi omule, nu pricepi că acolo am fost puri? Ne rugam şi răbdam cu nădejde în Dumnezeu!

- N-aveați pe conştiință nimic!

- Toți eram curați în puşcărie. Dacă aş fi murit acolo, ce fericit aş fi fost!

- Dar câtă lume s-a folosit de sfaturile şi de misiunea pastorală pe care ați făcut-o la parohie şi acasă după ce v-ați liberat!

- Eu am fost la Sihăstria şi înainte de război, când eram copil. Ce sfântă era Mănăstirea Sihăstria atunci! Stareț era Părintele Ioanichie Moroi. Dar de ce nu l-ați propus pentru canonizare? Ce aşteptați? Au trecut 50 de ani!

- Mai sunt câțiva care încă n-au fost canonizați, printre care şi Cuviosul Vasile de la Poiana Mărului, mitropoliții Dosoftei şi Iosif Naniescu şi alții. Sfântul Sinod aşteaptă un moment potrivit.

- Da, aşteaptă un moment. Vecinii noştri zic: "Noi am canonizat numai câțiva sfinți, iar voi faceți câte douăzeci odată?" Dar noi n-am făcut atâtea canonizări câte au făcut ei! Ruşii au dat mii de martiri! Ce vrei? I-au întrebat dacă merg cu dânşii sau nu. Ei au spus că rămân cu Hristos, şi i-au împuşcat! Dar în Siberia câți or fi ucis?

- Va să zică, aşa ați zis, că veniți din rai!

- Eu chiar veneam din rai! Tare-mi părea rău că ies şi din gară priveam spre închisoarea din Aiud, şi cu lacrimi ziceam: "Măi, ce frumos a fost!"

- Acolo te rogi din inimă, fără să vrei!

- Mă rog şi aici. La ora 12 noaptea, când se culcă toți, eu rămân abia atunci singur cu Dumnezeu. Cât sunt de necesare slujbele de noapte! Atunci te simți sfânt! Parcă cei doi călugări bătrâni, care stăteau cu fața la pământ, încât strălucea ca o flacără de foc

deasupra capetelor lor, nu se rugau tot la miezul nopții? Sfinți! La fel strălucea aceeaşi lumină şi deasupra capului acelei femei, de pe Valea Bistriței, pe care a văzut-o Părintele Cleopa rugându-se în biserică. Era lumina Duhului Sfânt. Apoi lumina s-a făcut tot mai mică şi când femeia s-a ridicat de la rugăciune, a dispărut şi lumina.

Eu eram în fundul bisericii, dar Părintele Cleopa nu mă vedea, că era în Altar. Era întuneric şi ploua afară urât, iar eu stăteam în genunchi şi mă rugam. Părintele Cleopa, când a văzut lumina a tresărit. A început să plângă: "Uite, sunt şi mireni care se roagă chiar mai bine decât călugării sau se roagă tot aşa de profund ca şi călugării!".

Eu sunt martor al acestor trei rugători din inimă - doi călugări bătrâni şi o țărancă. Aşa este; căci am văzut lumina aceea dumnezeiască în trei rânduri deasupra capului lor.

- Părinte, mie mi-ați spus, după ce v-a fost rău, că ați avut o vedenie, aici în uşă. Era o femeie îmbrăcată în alb, atât de frumoasă! Stătea în uşă la ora două noaptea.

- Nu o frumusețe, ci un chip dumnezeiesc. Cineva care radia lumină de sus. A întins mâna spre mine. Cred că era Maica Domnului! A stat în uşă, m-a privit blând şi m-a binecuvântat cu mâna întinsă!...

- Da. Lucrează Dumnezeu, părinte, cum ştie El! Noi sperăm că mai stați cu noi!

- Eu oricând m-aş duce! Mă gândeam, poate a venit moartea. Dar ființa aceea cerească zâmbea aşa frumos şi a întins mâna spre mine!

- Acum se construiesc multe biserici şi mănăstiri în țară. Vă întrebăm, mai este timpul bisericilor noi acum?

- Da. Este timp pentru biserici noi! Ne gândim la timpul pe care-i rânduieşte Dumnezeu nouă, tuturor. Oricum, Dumnezeu este biruitor aici! Nu-s creştini toți 100%, dar 60-70% sunt țăranii, mai ales femeile, copiii şi bătrânii. Avem un popor foarte bun!

Am scris despre aceasta. Biserica rusească a fost salvată de mănăstiri; iar **Biserica românească este salvată de mănăstiri** şi de femeile credincioase!

Biserica conducătoare n-a fost însă la înălțime! Şi cine venea la mănăstire? Bărbații se cam temeau să vină la biserică. Dar femeile făceau toate slujbele: “Botezul, Spovedania, Cununia, parastasele“; toate slujbele, ca înainte. Cei de sus scriau pastorale, ziceau să trăiască cutare, nu ştiu cine...

- Da. Toată tradiția sfântă au păstrat-o femeile. Tot ele ne-au dat şi copii la mănăstiri şi la seminarii.

- Dumneavoastră, călugării, dintr-o dată aveți un picior în Rai!

- Trebuie să tragem şi celălalt picior în Rai, prin nevoinţa şi smerenie!

- Trebuie şi osteneală! Noi suntem mântuiţi prin har şi harul a venit prin Iisus Hristos pentru a şterge păcatul strămoşesc; dar trebuie să punem şi noi umărul. Nu toţi călugării îşi dau seama de asta!

- Cum se poate mântui preotul?

- Principalele fapte ale preotului sunt: rugăciunea, slujba la biserică, milostenia şi predica. Aici intră şi scrisul. Asta este fapta preotului misionar. Fapta bună a călugărului este rugăciunea; iar principala faptă bună a părintelui Ioanichie este scrisul. Un altul are darul de a izgoni diavoli. Părintele Ioanichie are fapta asta care nu se va lua de la dânsul. Scrii frumos exact cum vorbeşti şi asta merge la inima omului. Ce? Este puţin asta?

- Eu o iau totuşi ca o rugăciune!

- Noi ce facem aici este rugăciune! Rugăciunea nu este doar când rosteşti Tatăl nostru. *Unde sunt doi sau trei adunaţi în numele Meu, sunt şi Eu între ei.* Noi discutăm probleme religioase. Alţii se adună pentru lucruri rele; acolo este diavolul în mijlocul lor. Cu noi însă este Dumnezeu! Ce, nu-L simţi?

Pe mine când m-a făcut preot Mitropolitul Tit Simedrea, la Cernăuţi şi când mi-a pus mâinile pe cap în Sfântul Altar, mi-a zis: “In clipa aceasta să ceri de la

Dumnezeu o harismă. Darul de a vorbi frumos, de a predica, de a scrie, darul de-a vindeca bolnavii...

“Sunt la un moment crucial din viața mea. **Dă-mi, Doamne să slujesc frumos cu credință** şi cu lacrimi, ca **să câştig cât mai multe suflete**“.

-Acesta este şi rostul preotului. *Cere şi li se va da.* Nu spune aşa Mântuitorul?

Prima faptă a unui preot este predica: *Mergând, învățați toate neamurile...*

- Ca să faci ucenici la mănăstire, trebuie ca ei să vadă cum vă rugați. Pe vremuri şcoala de călugărie se făcea la chilie. Ucenicul era dat pe lângă un bătrân şi învăța de la el toate.

- Noi sperăm că suntem între ei, ne rugăm împreună, mâncăm împreună, ne sfătuim, îi spovedim săptămânal, facem cât putem, că ne asaltează şi lumea.

- Este foarte bună şcoala. Să facă toți seminar şi facultate, cei mai buni dintre ei. Dar călugăria se învață unul de la altul, cei tineri de la cei mai bătrâni. Aşa făcea şi Sfântul Antonie. Ucenicul se uita ce face el.

Eu vă pomenesc la rugăciune. Spre deosebire de dumneavoastră, am timp, N-avem idee cât de aproape este Dumnezeu de noi la miezul nopții! Vine să vadă ce faci: te rogi, ori sforăi!

- Ce voiați să spuneți în legătură cu protestanții şi catolicii?

- Cred că s-a făcut o greşeală, că am intrat în mişcarea ecumenică. Ne-am lăsat tutelați de protestanți, care-s mai numeroşi. “Fiindcă nu putem să-i câştigăm pe catolici - zic ei -, îi luăm pe ortodocşi, că-s proşti“.

Noi suntem rădăcina Bisericii, părinților! Nu Roma este centrul creştinismului, ci Ierusalimul!

Acolo a trăit Hristos, acolo a pătimit şi a înviat. Ce-am scris sunt răspunsuri cu totul originale, dar sunt creştineşti.

Eu am fost în prizonierat, legat şi de protestanți şi de catolici. În Rusia n-aveau preot. Noi eram 23 preoți români ortodocşi, circa 1200 preoți catolici şi circa 1000 de pastori protestanți. Noi ortodocşii am făcut față. Cel mai bun prieten al meu era un preot catolic, doctor în teologie şi filosofic, profesor la Viena. Mai târziu a ajuns cardinal la Bonn.

- Ce zicea neamțul?

- Neamțul plângea şi spunea: “N-am ştiut ce cult frumos are Biserica Ortodoxă!"

La Paşti eu şi cu cei 22 preoți români am împărtăşit, cu un litru de vin şi o căldare de apă 10000 de prizonieri ortodocşi, toți ofițeri!

- Unde? În lagărul de la Oranki?

- Da. Şi toți erau ca un cor. Asistau la strana dreaptă catolicii, la strana stângă, protestanții, iar noi ortodocşii

slujeam. Ceilalți preoți s-au temut. Ce ne împiedica? Aveam vin, aveam pâine făcută la brutărie. Vin îmi aducea un evreu politruc, colegul meu de şcoală din Hârlău. El îmi aducea cel mai bun vin din Europa, vin de Tokay, care-i tata Cotnarului.

-Acesta este ecumenism! Evreul **aduce pâine şi vin, preoții ortodoc**şi fac Liturghie, **protestanții şi catolicii** ascultă**, iar cei zece mii de ofițeri se** împărtă**ş**esc! Ce frumos! **Iată model de ecumenism!**

- Douăzeci şi trei de preoți ortodocşi liturghisesc pe o estradă în aer liber la Oranki ca să vadă toată lumea!

- Dar veşminte aveați?

- Le-am făcut epitrahile din foi de cort, acolo la croitoria nemțească din Oranki. Am avut fericirea că un preot a salvat un epitrafir de pe front, că noi nu mai aveam nici unul. El ținea să-i ducă acasă, la biserică. Era în inventar! Parcă mai conta acum! Şi l-a adus în țară înapoi. Eu l-am luat, l-am pus pe piept şi cu el am sfințit celelalte epitrafire, cu agheasmă făcută din aducere aminte. Doar n-aveam cărți. Ziceam formula. Apoi am găsit la un ungur un liturghier greco-catolic, care-i ca şi al nostru. L-am tradus în româneşte şi am avut liturghier. Aveam şi antimis.

- Era ca în epoca primară, ca pe timpul Apostolilor!

- Absolut, părinte! La început ruşii ne persecutau. Pe urmă venea şi comandantul rus şi asista la slujbă

împreună cu toți ruşii.

Mi-aduc aminte la Paştile din 1948, colonelul ne-a făcut la toți câte un cozonăcel şi câte un ou roş, ce nu văzuseră ruşii de 30-40 de ani. La fiecare ne-a dat comandantul câte un ou roş. El avea bune amintiri din război, când fusese la Piatra Neamț, cu nemții şi rămăsese fără un picior. Vorbea puțin româneşte, că stătuse în spitalele noastre. S-a îmbunătățit, părinte.

Atunci la Paşti, pe platoul acela de la Oranki, s-a nimerit să fie şi o lună plină, frumoasă, caldă. La începutul lui mai a fost Pastile. Am făcut lampadare pentru noaptea de înviere. Un inginer român le-a instalat frumos. Le improvizase un motor la un curs de apă. Nemții erau foarte disciplinați. Noi eram şi inventivi şi opozanți. Noi am fost primii care am făcut grevă de vreo două ori şi am reuşit.

- Mă bucur şi de felul cum ați pus problema când era să vă omoare: "Eu sunt cetățean român!“. Dar de ce v-au condamnat la moarte ruşii, în anul 1949?

- Pentru că mi-au găsit manuscrisul scris de mine la Oranki, în puşcărie, pe coajă de mesteacăn, intitulat “Hotarul cu cetăți". Acolo eu vorbesc că Basarabia este pământ românesc! De asta s-au supărat ruşii, şi am fost condamnat la moarte, de un tribunal din Moscova.

Am procedat exact ca Sfântul Apostol Pavel: “Eu sunt cetățean român. Nu puteți să mă condamnați la

moarte, fiind cetățean străin!" Şi comandantul a spus: “Da, domnule, te duci în țară, să te judece țara ta!". Aşa am scăpat cu viață din lagărul de la Oranki şi am ajuns în țară. De la Moscova până la Focşani, unde era un tribunal militar, m-au însoțit câțiva gardieni ruşi.

Apoi tribunalul militar din Bucureşti m-a judecat din nou şi m-a condamnat la Aiud, unde am stat încă 16 ani. Altfel mă împuşcau. N-aveai când şi cum să te aperi. Pe toți îi executau imediat.

În lagăre mulți prizonieri erau împuşcați la început. Apoi Stalin a zis: “Din momentul acesta nu mai moare nimeni în închisoare“. Nemții aveau şi ei prizonieri. Era o reciprocitate în felul de a se purta cu prizonierii.

- Deci ați fost prieten cu protestanții şi catolicii.

- Da, am avut un bun prieten, îl chema doctorul Costi, care a stat şi în România vreo cinci ani, la Câmpina. Ungurii sunt mulți calvini, mai ales în Ardeal. Toți aceştia zic că ei sunt mari şi tari, iar ortodoxia este undeva la periferie, ceva din Evul Mediu.

La noi tocmai asta-i mântuirea, că suntem plecați exact de la Răsărit şi stăm pe temelie apostolică. Eu spun aici în cărți, că adevăratul centru al creştinismului este Ierusalimul, nu Roma. Am avut multe discuții în închisori. Ei ziceau: “Petru, Petru!“ Şi le-am spus: “Petru a fost căpetenia apostolilor, pe care şi l-au

asumat catolicii, dar nu-i Hristos“. *Prin Hristos suntem mântuiți,* nu prin Petru. “Este vicar“, dar nu dă el mântuirea. Legea a venit prin Moise, iar harul şi mântuirea, prin Iisus Hristos. El în Ierusalim a predicat, a fost răstignit, a murit şi a înviat. În Ierusalim, nu la Roma!

DE VORBA CU UN GRUP DE STUDENȚI

- În ultimul timp, se vorbeşte tot mai mult în lume de un guvern mondial, de o Europă unită, de o monedă unică, de secte satanice de tot felul şi de numărul 666, care apare tot mai frecvent. Toate acestea sunt semne înainte mergătoare venirii lui Antihrist? Cum trebuie să ne raportăm noi față de lucrurile astea care se văd acum şi pentru care nu putem face mai nimic?

-Fraților, despre sfârşitul lumii nu ştiu nici îngerii din cer, nici Fiul lui Dumnezeu în ipostasul Lui de om, cum citim în Sfânta Evanghelie.

- Dar se văd semnele sfârşitului lumii! Ce sunt sectele acestea satanice, ura şi tulburarea din lume, crimele, desfrâul şi războaiele?

- *Nu este al vostru a şti vremile şi anii, când va fi sfârşitul* - zice Hristos. Eu îmi aduc aminte, din istorie că pe la anul 1000, era o mare propagandă în Europa de

Apus, pentru că se împlineau o mie de ani de la întruparea Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Şi cum noi nu existam ca neam organizat, în Apus se zicea, că la Crăciunul anului 1000 vine Mântuitorul pe fața pământului pentru judecata obştească. Cei mai mulți dintre oameni şi-au înstrăinat averile şi casele, iar cei care au fost şmecheri, au cumpărat.

La Crăciun, oamenii de prin toate oraşele şi satele s-au îmbrăcat cu cămăşi albe şi s-au suit pe vârfurile dealurilor şi munților, să fie în întâmpinarea Mântuitorului; să fie cât mai prezenți când vine Domnul. Dar n-a venit. Mântuitorul avea alte treburi de făcut şi n-a venit atunci pe pământ, la anul 1000.

Ia gândiți-vă câte încurcături materiale au urmat şi cât zbucium pe toată Europa de Apus până când oamenii aceştia s-au liniştit.

A mai fost odată, când Miller al adventiştilor a prevăzut sfârşitul lumii în America, pentru anul 1843 şi n-a venit! Atunci, credincioşii lui din America s-au îmbrăcat în cămăşi albe, s-au suit pe dealuri şi l-au aşteptat pe Mântuitorul, să fie cât mai prezenți la venirea Lui.

Văzând că i-a amăgit şi că Hristos n-a venit, l-au bătut bine pe şeful lor, Miller de l-au băgat în spital. Făcând din nou un calcul, a zis: “Nu-i aşa. Am greşit calculul!“ Şi a anunțat o altă dată. Oamenii fiind din

natură, nu proşti, dar creduli, s-au îmbrăcat din nou în cămăşi albe, s-au suit iar pe dealuri şi l-au aşteptat pe Mântuitorul. Dar nici acum n-a venit. Pe urmă Miller a venit şi a ținut un discurs în care a spus: "Hristos a venit în mod spiritual şi a întemeiat împărăția Lui de o mie de ani". Dar ce fel de împărăție de o mie de ani, când războaiele sunt fără sfârşit, permanente pe pământ?

Da, sunt mari tulburări chiar în rândul popoarelor mai civilizate decât noi. Însă, să ştiți că sunt douăsprezece semne premergătoare venirii Domnului. Ultimele două sunt: creştinarea evreilor şi semnul Fiului Omului, adică Crucea, care se va arăta un an şi jumătate pe cer. Crucea! Ai văzut-o? Evreii sunt creştinați? Ai auzit?

- Am auzit că s-a creştinat unul şi, după botez, i-a apărut o cruce pe frunte!

- Unul, da. Ca şi părintele Nicolae Steinhardt. Dar astea sunt cazuri rare, însă nu un popor întreg a trecut la credința creştină. Deci, al II-lea semn este creştinarea evreilor. Cine va trăi să vadă acest semn?

Primele semne sunt războaiele, ciumele, foametea, cutremurele, semnele de tot felul. Doar a zis Mântuitorul: *Acestea sunt începutul durerilor,* însă de 2000 de ani sunt războaie, cutremure, ciume, secte şi greutăți peste popoare, dar încă nu a venit sfârşitul.

Cele trei Evanghelii sinoptice sunt de acord. Semnele venirii Mântuitorului se găsesc la Evanghelia după Matei capitolele 24 şi 25 şi la Luca, 21. Nu ne conducem după altceva. Acolo sunt date clar semnele venirii Mântuitorului.

Sfinții Apostoli au întrebat: *Doamne, când vor fi toate acestea?* Şi Mântuitorul a conchis: *Nu este al vostru a şti ani şi semnele.* Dacă Mântuitorul spune să nu căutăm acest răspuns, să-L ascultăm, pentru că nu este dat să-i ştim. Aici, de fapt, mă conduc după Evanghelie. Oricine ar spune: "Părinte, mâine este sfârşitul lumii", să nu credem. Poate să fie sfârşitul lumii în cataclism pe o parte a Europei. Mor oamenii sub ape, sub dărâmături, dar sfârşitul lumii înseamnă cele douăsprezece semne premergătoare. Nu s-a ivit nici unul din acele mari semne, decât războaie, răzmerițe, foamete şi secte. Atât. Dar astea sunt de 2000 de ani. Nu-s un fenomen care-i numai acum. Războaiele? Totdeauna au fost războaie, ca urmare a păcatelor noastre. Dar sfârşitul lumii nu este acum. Însă se apropie!

- Există vreo legătură între psihologie şi duhovnicie?

- Psihologia încearcă să ia locul duhovnicului. Sunt doctori care fac un fel de duhovnicie fără har. Nu-i interesează dezlegarea. Nu oricine se poate face doctor

de aşa ceva. înlocuieşte pe preoți, dar fără har. Nici n-are pretenții să dea iertare. Psihologul intră în inima omului cu întrebările.

- Şi în ce măsură îl poate ajuta, dacă nu are har?

- Nu-i poate ajuta decât ca un doctor, adică îi dă un sfat medical. Prin spitale, armată şi şcoli vezi astfel de doctori. Noi însă, spre deosebire de dânşii, lucrăm cu harul Duhului Sfânt. Ei ne copie pe noi, preoții, întrebările pe care le pun ei clienților lor sunt aceleaşi cu cele pe care le punem noi ca duhovnici, la spovedanie ca lucrare paralelă, fără har, a doctorului psiholog. Noi avem ceva care nu au ei. Avem harul preoției prin care dăm iertarea păcatelor. Suntem îndreptățiți prin har să dăm această iertare şi prin cuvânt şi prin punerea mâinilor pe capul lor.

- Spuneți-ne, am putea noi face ceva ca să oprim procesul de secularizare a lumii azi? Pentru că am văzut în ultimul timp că suntem cam secularizați cu totul şi ne îndepărtăm de Dumnezeu!

- Este vorba întâi, dacă putem să schimbăm slujitorii Bisericii. Ne trebuie slujitori devotați pentru Hristos. Altfel mergem la secularizare şi atunci cine să facă ceva cu poporul aceasta? Cine, părinte?

Totuşi, este bine deocamdată că Sfântul Sinod a oprit politica preoților. Este o primă măsură. Aud că sunt preoți tineri, unii foarte buni. Aud. Aici la mine

sunt trei preoți, model, părinte. Tineri, dar model.

Sigur, sunt tineri, nu ştiu prea multe, dar sunt foarte morali şi curați. Cu aceştia se începe.

La noi cred că ar fi bine să se formeze un ordin călugăresc misionar, un grup de preoți călugări în frunte cu un episcop care să se ocupe cu această creştere morală a poporului român. Sau, dacă nu se poate călugări, atunci preoți buni cu vocație. Zece preoți celibi, cărora să li se dea condiții optime de activitate: tipografie, maşini, cărți şi material misionar, şi să umble prin sate şi oraşe. Satul încă nu-i complet alterat. Satul are fericirea să mai aibă bătrâni şi bătrânii încă se duc toți la biserică şi-i sfătuiesc pe cei tineri. Dar trebuie să avem şi o misiune internă la noi! Mai ales acum când ne asaltează sectele. Aceasta este o mare lipsă a noastră.

Dacă noi, românii, nu facem misiune ortodoxă externă, că n-avem cu cine, dar misiune internă trebuie să facem şi noi şi ruşii şi bulgarii şi toți ortodocşii. Realitatea este că cei 50 de ani de comunism au lăsat urme puternice în rândul credincioşilor noştri. De la 50 de ani în jos toți sunt alterați. Adică ceva, ceva le-a mai rămas din educația asta materialistă, pe care trebuie să o treacă.

Ei, aici trebuie lucrat în mod misionar. Nu aşa numai cât lucrează preotul în parohie. Este foarte

plăcut când vezi vreun misionar din altă parte, să-i vadă oamenii că-i străin şi că le spune ceva. Dar să fie bun vorbitor şi credincios şi să vie cu foarte mult material misionar, pe care să-i împartă, pe cât se poate, gratuit. Să facă Biserica un efort mare şi cum strânge bani la Duminica Ortodoxiei, să mai strângă într-o Duminică pentru misiunea internă.

Toţi ortodocşii din Apus, începând de la Tisa şi până la Oceanul Pacific, vor să întemeieze o Ortodoxie, fără apartenenţă la o mitropolie sau episcopie. Toţi vor să ţină de Biserica Autocefală şi să aparţină de Constantinopol numai doctrinar. Atât! Asta este! Şi preoţii pe care îi are în subordine Prea- sfinţitul Serafim aşa fac!

Eu am făcut următorul lucru, părinţilor. Cum m-am preoţit, încă cu trei preoţi am scos o foaie duminicală. Se numea “Ziua Domnului“. Am scos-o numai pentru biserica unde, ca profesor, mă îmbisericeam şi făceam slujba. Am publicat-o întâi în 2000 de exemplare. Avea patru pagini: Evanghelia, explicarea Evangheliei şi pe a patra pagină câteva pilde creştine. Era o foaie populară. Costa 14 bani, cheltuieli de tipografie şi hârtia. Venea omul şi lua foaia şi dădea un leu. Când dădea un leu, plătea 7-8 bucăţi şi pentru cei care n-aveau leul respectiv. Se acoperea totdeauna fără să cerşesc banii de tipografie şi hârtie. Se

acoperea.

Aşa de bine a fost primită această foaie, încât cu o săptămână înainte de război tipăream foaia până în 30.000 de exemplare.

- Cum să luptăm împotriva ispitei cunoaşterii, a acumulării de cunoştințe, fără să le punem în practică, şi mai ales Spuneți-ne cum să identificăm această mândrie şi să luptăm împotriva ei?

- Mântuitorul spune: *Cercetați Scripturile!* Nu spune, nu le cercetați. Ci aşa spune cuvânt cu cuvânt: *Cercetați Scripturile, că ele vorbesc despre Mine.* Este, fraților? Cercetarea nu este o ispită, deloc. Este o necesitate pur umană. Prin cercetare progresează omenirea. Prin rezultatele cercetării se progresează în toate domeniile. Unul este psiholog, altul filosof, altul tehnician, altul doctor şi toți cercetează esența lucrurilor, după profesiunea fiecăruia.

Nu-i păcat, părinte, să cercetezi! Nu-i păcat! N-ar exista progres fără cercetare. N-ar exista. Şi noi nu putem să ne îndobitocim. N-avem cum. Nu mai putem. Noi mergem înainte, tot înainte, nu înapoi. De unde ştiu eu că mata nu ai să născoceşti o frază numai. Sunt unii filosofi care au rămas în istorie, în cultură pentru o frază. Nu? "Evrika! Evrika!". Poftim.

Şi îndată te gândeşti: cine a spus "Evrika?". Nu? Atât a spus, atât a rămas de la el.

Socrate a spus: “Eu ştiu că nu ştiu nimic!“. Modest. Şi vine altul care spune: “Dar nici asta n-o ştiu“. Şi a rămas în istoria gândirii omeneşti. Vezi, îndoiala? “Ştiu că nu ştiu nimic“. Şi vine celălalt peste două secole şi spune: “Dar nici asta n-o ştiu“! Dacă este adevărată, vrea să spună.

Ia gândeşte-te la Kant: “Văd cerul înstelat şi legea morală din om“. Asta este esenţa kantianismului! **Mă minunez de cerul înstelat de deasupra mea şi de legea conştiinţei din mine.** Ce vrei? Pe urmă Kant le argumentează, le creşte, le dezvoltă, dar asta este esenţa unei filosofii.

- Dar filosofii aceştia nu prea au fost credincioşi.

- Da. însă Kant a fost! Eu vorbesc de Kant. O parte au fost credincioşi. De exemplu, Ioan Petrovici de la Iaşi era foarte credincios. La fel şi doctorul Paulescu de la Bucureşti, care era să ia premiul Nobel, era foarte credincios. La fel şi Iorga era foarte credincios. Se închina foarte frumos.

- Iorga a fost francmason?

- N-a fost niciodată. El a fost luptător împotriva francmasoneriei. I-am fost elev. Nu. Iorga a fost uriaş! Un bun român! Apostolul neamului românesc. Nu erau nebuni românii, să-i facă dintr-un bun profesor, apostol al neamului românesc! Da! Avea cinci copii, toţi botezaţi, toţi erau cununaţi în toată regula.

Eu am fost în Bucureşti la templul francmason, când s-a desfiinţat. Atunci conduceam studenţimea şi am preluat materialele didactice de acolo. Eu am avut un profesor bun la Teologia din Bucureşti, părintele Ioan Mihălcescu, decanul facultăţii.

Manualele lui încă circulă şi azi. A ajuns mai târziu mitropolit la Iaşi. El a intrat în rândul francmasonilor în tinereţe. Ca student s-a dus să studieze această ocultă sectă şi a fost simţit de ceilalţi că nu este sincer cu ei şi l-au dat afară.

- Francmasoneria luptă împotriva Bisericii?

- Ei zic că nu! Pe masa lor se găseşte echerul, compasul şi Biblia. Biblia! Toţi jură pe Biblie. Când începeau şedinţele, francmasonii se ridicau toţi în picioare şi unul din ei spunea "Tatăl nostru". Dar aveau alte scopuri. Francmasoneria era asociaţia celor mai bogaţi sau mai talentaţi sau mai înţelepţi oameni din ţară, care se ajutau reciproc să parcurgă drumul până la ministere, până la deputăţie şi senat, până la Academie.

Nu era om intelectual, începând cu Carol al II-lea, care să nu facă parte din această asociaţie şi se susţineau. Era o asociaţie ocultă, care, dacă dădea peste un om ce credeau ei că va creşte, îl luau sub tutela lor şi-i promovau până ajungea la capătul efortului. După aceea făcea ceea ce-i comanda această asociaţie, această francmasonerie. Nu-L înlocuiau pe Dumnezeu.

De Iisus Hristos şi de Maica Domnului vorbeau foarte frumos. Nu-L înlocuiau pe Dumnezeu. Dar ei ajunseseră la convingerea că numai oamenii aceştia, asociați în această societate, trebuie să ajungă la conducerea unei țări să guverneze şi că trebuie promovați toți acei buni din societate pe care-i cresc ei.

La un moment dat era să fiu şi eu atras la francmasonerie, cu un avocat şi cu un doctor. Era un fel de şcoală premergătoare a francmasoneriei. Au vrut să mă capteze şi pe mine pentru că făceam o activitate bună şi înaltă, însă am refuzat şi au refuzat şi doctorul şi avocatul respectiv. Nu! Trebuia să facem multă ucenicie şi nu vedeam de ce să mă încurc acolo. Ştiam ce-i francmasoneria. Eu nu puteam ajunge decât ori preot ori profesor. Asta o puteam face şi fără concursul lor, prin examene.

Am fost un băiat studios, fecior de țăran. Când am plecat la seminar, tata a pus în fața mea aici pe prag - că aveam cerdac frumos construit, cum se făceau înainte casele cu cerdac -, a pus o sapă şi o carte şi a spus: “Alege!“ Şi am ales cartea, la 11 ani! Tata a spus: “îți dau toate posibilitățile să înveți. Dacă alegeai sapa, sigur îți dădeam nişte pământ, când te însurai“. Şi am învățat; am învățat.

M-am dus la examen la seminarul din Iaşi,

“Veniamin Costache“, în costum național frumos, cu brâu tricolor, pe cap cu pălăriuță, cu o pană de cucoş sau de păun. Şi am reuşit şi acolo. M-am dus singur, la 11 ani. Nu m-a dus nimeni. Am reuşit şi am învățat, domnule. Trebuia să am tot timpul bursă, ca să nu fiu o sarcină pentru tata.

Când am început seminarul, a mers tata ca să mă conducă şi să plătească taxele. Eram bursier, dar tot aveam o taxă. Când s-a apropiat de casier, care era un preot, a spus: “Moş Ioane, băiatul matale are bursă. Poftim din partea şcolii 500 de lei. în fiecare lună ai să primeşti 500 lei! Restul primeşte băiatul pentru întreținere în şcoală“. Adică bursa era aşa de mare, încât mai revenea familiei o parte de bani. Tata în loc să cheltuiască cu mine, el beneficia în fiecare lună de o jumătate din bursa mea, încât a mers foarte bine. N-a avut cheltuieli cu mine!

- Câți ani ați făcut seminarul?

- Opt ani. Atât se făcea. Am început în 1922 şi am terminat în 1931. Atunci m-am dus la Bucureşti, pentru că Facultatea de Teologie din Bucureşti dădea 3 burse la primii trei cu examene de diplomă care erau mai buni. Toți trei ne-am dus de la Iaşi la Bucureşti. Adică dintr-o dată am intrat la cămin şi la masă.

Când eram eu student, studenții şi oamenii, în general, mergeau toți la biserică, în afară de o

minoritate care aparținea socialiştilor şi comuniştilor; şi elevii mergeau la biserică aduşi de profesorii lor. Nu încăpeau toți. Dar câte o grupă mergea la câte o biserică. Poate nu erau aşa de activi preoții atunci, dar îşi făceau datoria. Şi ca să spun aşa, creşterea morală a poporului român, între cele două războaie mondiale, a beneficiat şi de un mare entuziasm național.

Ajunsesem toți românii să fim în aceleaşi granițe şi se mergea de la unirea statală la unirea sufletească. S-a lucrat foarte mult. S-a lucrat foarte mult şi în Biserică şi s-a făcut un mare progres duhovnicesc. A fost puțin timp, 20 de ani, dar s-a făcut. S-a ajuns la un fel de numitor comun.

Acum suntem prea aproape de revoluție. Şi nu de revoluție, că revoluția n-a fost aşa de crâncenă. Suntem prea aproape de fostul regim totalitar şi încă urmele se cunosc la toți care au trecut prin şcoală şi prin viață sub acest regim. Trebuie crescută o generație nouă şi în 10-20 de ani ajungem unde am fost noi în anii 1930-1940. Ajungem. Asta este tot. Biserica, în primul rând, trebuie să fie antrenată în problema aceasta şi şcoala. Şcoala încă nu este. Şcoala încă are atei! Şcoala încă stă între Dumnezeu şi om, încă nu-i bine dirijată! Toți oamenii care sunt în învățământ au trecut prin şcoala comunistă!

- Cum vedeți viitori Bisericii de mâine?

- În Biserica de mâine trebuie să ajungă nişte arhierei pricepuți şi cu duh creştin şi să fie numit un episcop pentru tineret. Aşa era când eram eu student. Era un episcop pentru armată, unul pentru tineret, unul pentru ştiu eu ce alte instituții care cu asta se ocupau. Şi atunci, dacă ai pe cineva care te dirijează pe tine, preot care te-ai înscris în această asociație ortodoxă, faci treabă Şi slujeşti Biserica lui Hristos şi neamul tău. îți plăteşte salar, că trebuie şi să mănânci. Nu-i de mirare. Este vrednic lucrătorul să mănânce întâi el din laptele oilor, adică ciobanul; țăranul să mănânce din grâu. El I-a lucrat, el trebuie să mănânce întâi. Dar scopul vieții nu este să mănânci. Scopul vieții este să dai din tine umanitatea, să te jertfeşti pentru Hristos şi pentru aproape.

Noi avem şi partea asta animalică: mâncăm, ne împreunăm, facem copii, care-s lucruri foarte naturale şi lăsate de Dumnezeu şi binecuvântate. Dar avem şi spiritul acesta, rațiunea aceasta, Duhul Sfânt de la Botez, care urcă pe om deasupra animalității. Şi cu cât acest spirit domină carnea, cu atât este mai bine. Şi mata ai să ajungi acolo! Ai să ajungi sigur şi de întâmplările de acum ai să zâmbeşti, nu ai să râzi. Ai să spui, cum am putut face eu o treabă ca asta?

ALTE SFATURI PASTORALE

- Părinte Dumitru, ca preoți cum să spovedim cei care vin la noi şi ce canon să le dăm?

- Pe noi ne-a lăsat Sfântul Vasile şi cu atitudine personală în aceste pedagogice canoane pe care le dăm. Că-s pedagogice. Eu şi mata, ca preoţi, când am pus mâna pe cap şi am dat iertare la spovedanie, este iertat. Atunci este iertat omul, când duhovnicul i-a spus că este iertat în numele lui Hristos. Numai dacă nu se căieşte, dacă nu vrea să părăsească păcatul şi dacă nu primeşte canon, atunci nu-i putem dezlega de păcate şi el nu este iertat. Canonul care-i dăm are rost pedagogic, ca omul să-şi aducă aminte că a fost păcătos şi pe viitor să se păzească de a mai păcătui.

- Credeți că ar fi bine să citim molitfele Sfântului Ioan Gură de Aur? Dar ale Sfântului Vasile cel Mare?

- Eu le citesc pe amândouă, cu post! Dacă nu te ispiteşti în trup, sunt bune, foarte bune. Eu am făcut greşeala că m-am hirotonit la 31 ani. Vezi cât de târziu am intrat în preoție? În prima zi când am fost hirotonit preot, am citit molitfele Sfântului Vasile, într-o biserică, la Cernăuți, în Mitropolie. La toți oamenii care au rămas la urmă le-am citit molitfele Sfântului Vasile. Era în prima zi a mea de preoție!

- Şi ați avut ispite mari pentru asta, că le citeați?

- N-am avut, că am intrat în război peste o săptămână şi nu m-am mai întors acasă decât la 60 de ani. N-am avut nici o ispită! Cel mai curat am fost când am fost în război, în puşcărie şi în lagăr. Curat! Curat!

Mă spovedeam la preot, dar n-aveam împărtăşanie până am făcut rost de împărtăşanie. Mă simțeam înger în trup că slujeam lui Hristos! Sigur că era şi oleacă de mândrie! Eram tânăr, nu-mi dădeam seama. Dar asta-i adevărul! Vezi, Doamne, eram exagerat. N-aveam ispite! Deloc! N-avea nimeni. Să fi fost un concurs pentru ca unul să poată greşi cu vreo femeie, nu putea, înțelegeți? Atât de slabi eram; şi nemâncați şi chinuiți şi bătuți şi urgisiți! Vă pare curios, dar uite, asta-i viața! Puşcăriaş care să facă păcate? N-are cum.

Este mai greu cu soția ta, hrănit, dormit şi odihnit, să posteşti. De aceea Sfântul Apostol Pavel spune: “Să postiți atât cât puteți!" Să nu depăşiți limitele posibilităților fizice... Da! Femeia n-are voie să-i respingă pe bărbatul ei. Trebuie să-i accepte. Ce să facem! Dar nici el să nu abuzeze. "Până la un timp", spune Sfântul Apostol Pavel.

Eu vorbesc acum, fiindcă sunt deasupra nevoilor.

Un părinte tânăr nu ar putea spune lucrurile astea pentru că el este ispitit. Ştiu că-i ispitit şi chiar dacă nu mi-ar spune, ştiu că-i ispitit. Nici nu se poate altfel. Sigur că femeia trebuie să fie frumoasă, că aşa a făcut-

o Dumnezeu, pe Eva mai frumoasă decât pe Adam. Pe Adam I-a făcut bărbat, ciolănos. Dar nu se poate altfel. Perpetuarea vieții pe pământ să se facă prin tine, prin copii, care duc mai departe viața. Că dacă am intra toți la mănăstire, s-ar termina viața pe pământ într-o generație! Ori Dumnezeu a zis: Creşteți şi vă înmulțiți şi umpleți pământul şi-i stăpâniți! Chiar când suntem prea mulți tot trebuie să ne înmulțim.

- Până când?

- Până când se va arăta Sfânta Cruce pe cer. Acesta-i ultimul semn, înainte de sfârşitul lumii -Sfânta Cruce! întâi de toate trebuie să se boteze marea majoritate a evreilor. Este al unsprezecelea semn.

Spune Istoria Bisericii Universale că atunci când s-au împlinit 1000 de ani de la Hristos, mai toți cei din Apus erau creştini dar nu ştiu ce fel de creştini, când țineau de Apus, când de Răsărit. Atunci cei mai mulți au vândut averile la şmecheri, s-au îmbrăcat în cămăşi albe şi în noaptea de Crăciun s-au suit pe dealuri, pe munți şi au aşteptat pe Mântuitorul, cântând psalmi! Ei credeau că atunci trebuia să fie Judecata de apoi. Dar Hristos n-a venit! S-au înşelat oamenii. Pe urmă au cerut averile înapoi, s-au împăcat, s-au sfădit, s-au judecat pentru pământ.

Adventiştii au făcut acelaşi lucru. Miller le-a spus: "În 1843, la data cutare apare Iisus Hristos pe pământ

să înființeze împărăția de o mie de ani". Dar şi ei s-au înşelat, împărăția asta de o mie de ani o au şi iehoviştii, dar ei au apărut mai târziu decât adventiştii.

Noi trebuie să ne conducem după Mântuitorul. După Mântuitorul, care a spus: Nu este al vostru a şti anii şi vremile. Acestea le păstrează Tatăl ceresc, în atotştiința Lui! El spune că şi Fiul, în umanitatea Lui, nu le ştie!

Poate că ştia; nu pot să spun. Dar aşa a spus El, şi eu trebuie să cred. Numai Bunul Dumnezeu ştie când va veni sfârşitul lumii! Poate să treacă şi 5-6 milenii, însă când vei auzi că evreii îşi construiesc templul, şi ai să vezi mata, că eşti om tânăr, că încep iar tăierile de capre roşii, de iepuri, de viței, atunci este aproape! Da. Ei au un partid al lor foarte aplecat spre a pune mozaismul total în funcție. Şi vor face şi templul. Nu-i poate opri nimeni!

- Este semnul sfârşitului acesta?

- Nu! Semnul sfârşitului este când se vor creştina ei. Toate popoarele întâi vor fi creştinate. Nu în totalitate. Va fi dusă Evanghelia, învățăturile Evangheliei, la toate popoarele şi la evrei. Acum la Ierusalim sunt două parohii de evrei creştinați. Şi în Bucureşti era prin 1940-1960 o parohie cu un preot evreu creştinat!

- Preotul tânăr poate să spovedească sau nu?

- Să urmeze porunca episcopului lui. însă este grea

situația lui. Doctore, vindecă-te pe tine singur mai întâi! Cum poate un bolnav să vindece pe alt bolnav? Apoi credincioşii nu prea se spovedesc la preoții tineri, ca să nu-i smintească.

- Tinerii care termină seminarul pot ajunge imediat preoți?

- Eu m-am făcut preot la 31 de ani. Pe vremea mea se hirotonea diaconul la 25 de ani şi preotul de la 27 de ani în sus. Era un ordin dat de Sfântul Sinod. Acum am văzut călugări de 20-22 de ani hirotoniți preoți, însă duhovnici să nu fie făcuți până la 35-40 de ani. Harul lucrează, părinte, şi prin preoți de 20 sau de 22 de ani. Dar Harului îi place să fluiere, adică să lucreze şi să cânte prin fluiere perfecte. Aşa-i place. Sfințenia este foarte rară! Fluieră prin mine, prin sfinția ta, prin părintele Dionisie, prin orice preot hirotonit canonic, îi pare rău lui Dumnezeu că nu are fluiere bune.

Am avut un preot bun, frate de suferință la Aiud şi în Bărăgan, unde am fost cu domiciliu obligatoriu, într-o colonie de muncă. Era moț, greco-catolic, din Munții Apuseni. Şi era împătimit de doinele şi cântecele de la dânşii, din satele de moți de la munte.

Odată a venit o țigancă cu fluiere de vânzare la colonia, unde erau şi deținuți de drept comun, care stăteau în puşcărie. Şi şi-a cumpărat zece fluiere, preotul Ion Marcu. A murit, Dumnezeu să-i ierte! Era

bun ca o pâine caldă. Eu, ortodox; el, greco-catolic. Cântam amândoi la strană în biserica ortodoxă din colonie. Nu predica. Se sfia, dar cânta, învățase răspunsurile noastre psaltice, că ei cântă altfel; nişte doine de-acolo din Ardeal, în loc de "Doamne miluieşte!". Şi le-a luat, le-a probat pe toate, îmi cânta mie câte o doină în fiecare seară; stăteam amândoi în aceeaşi locuință.

Eu eram ortodox şi el era greco-catolic, în închinare era greoi. Făcea cu toată palma cruce şi avea o palmă mare cât o lopată, încât îi stătea rău, dar dacă aşa era el!

Eu pregăteam alimentele pentru făcut, el era meşter şi le fierbea sau le frigea. Niciodată n-am trăit mai în unison cu credința creştină decât cu acest preot Ion Marcu. El era greco-catolic, dar nu făcea caz de greco-catolicia lui.

- Ce păcate vi s-au părut cele mai grele în scaunul de spovedanie?

- Mândriile, curviile, uciderile şi beția, pentru mine sunt cele mai grele. Auzi şi nu-ți vine să crezi atâta cădere.

- Ce făceați cu cei împietriți şi răi, care veneau la spovedanie? Cum procedați cu ei?

- Le dădeam canon, binecuvântare şi dezlegare iar după canon îi împărtăşeam. După pocăință şi Sfânta

împărtăşanie se schimbau mult, căci Sfânta împărtăşanie este cununa Tainelor.

Prin împărtăşanie omul devenea altul. Nu devenea sfânt, dar altul, începea a judeca altfel. Adică lucrează Duhul lui Dumnezeu puternic. Noi suntem numai intermediari.

- Dacă cineva avea păcate grele, îl împărtăşeați?

- Nu. Nu-i împărtăşeam un timp, dacă avea păcate grele, îi aplicam canoanele. Consideram oprelişte de la data în care a făcut păcatul şi nu I-a mai comis. Dar canonul, părinte, să fie clar, canonul are rost pedagogic. Iertarea se produce atunci când îi pun mâinile pe cap şi pronunț formula de iertare. Canonul nu are putere harică, ci numai una de aducere aminte că-i pedepsit pentru anumite păcate şi să se gândească să-şi schimbe viața. Alții însă uită tot atunci.

- Dați-mi un sfat. Ce să fac când se ceartă ucenicii şi nu se împacă între ei?

- Bate-i!

- Cum?

- Cu toiagul vorbei. Ai putere asupra lor, părinte! Ai putere! Te ascultă! Sunt oameni buni. Le faci un semn cu mâna, dar nu te atingi de capul lor. îi dojeneşti. Nu-i de mirare, părinte. Mata ai o creştere, ei au altă creştere. Mata ai o poziție socială, care-ți impune linişte; ei au altă poziție. Se mai sfădeşte omul cu

femeia. El mai spune o vorbă proastă şi femeia îl mai blestemă, îl mai dă la necuratul. Nu-i tot una! Alte grade, altă viaţă! Şi, nu-i umili! Nu-i umili! Noi avem ceva de care uzăm: sfatul. Numai dacă nu te ascultă pe tine şi Biserica, atunci te desparţi de el şi-i trimiţi la alt duhovnic.

- Părinte Dumitru, vreţi să ne spuneţi câteva cuvinte despre rugăciune?

- Eu spun aşa, părinte: eu să nu spun nici un cuvânt despre rugăciune, iar sfinţia voastră să faceţi rugăciune. Nu trebuie judecată rugăciunea. O faci. Dacă ajungi matale să faci rugăciunea cu participarea inimii, atunci eşti pe drumul cel bun. Dacă-ţi faci canonul seara aşa, ca o morişcă, inutil efortul! Ajungi să spui “Miluieşte-mă" lui Dumnezeu şi nu ştii dacă l-ai spus. Mie mi s-a întâmplat să termin "Tatăl nostru" şi am uitat că l-am spus. Vine vrăjmaşul şi-ţi fură rugăciunea, ţi-o fură pur şi simplu. Şi o iei de la capăt. Când ţi se întâmplă aşa, o iei de la capăt.

- Credeţi că este bine să avem un program de rugăciune sau să ne rugăm când credem şi cum putem numai să participe inima?

- Călugării au program. Şi noi avem program: de şapte ori în zi trebuie lăudat Dumnezeu. Nu-i aşa, părinte? De şapte ori în zi. Dar nimeni nu te opreşte pe mata, ducându-te împrejurul bisericii, să spui în gând

rugăciunea inimii. Nu te opreşte! Aceasta nu intră în programul de rugăciune. Sau să spui ca Petru: Doamne, ajută-mă! Nu-i oprit! Dimpotrivă, ajungi să te obişnuieşti aşa.

Eu am ajuns să spun nişte rugăciuni, încet, cu gura. Şi-mi dau seama că nu este ora când trebuie să fac rugăciune, dar nu mă opresc, o zic până la urmă. Sau îmi văd de alte treburi, că mai am şi alte treburi.

Acum, dacă mata ai fi un călugăr care să faci numai canonul, ai avea timp mult de rugăciune. Dar aşa eşti ocupat cu oamenii care vin acolo. Foarte greu. Oboseşti, când vii seara aproape că nu eşti în stare să-ţi faci canonul.

- Când vă rugaţi în mod obişnuit?

- Eu mă rog între 12 şi unu noaptea. Numai după aceea mă culc. între 12 şi unu noaptea, nu se aude nimic, nici ţipenie. Nimic. Aici este Dumnezeu şi aici sunt eu. Mata eşti în chilie, eşti cu icoana şi cu Dumnezeu. Părintele, la fel. Atunci? Nu ştiu cum să vă spun, că doar sunteţi mai buni decât mine, că sunteţi pe drum mai aproape de mântuire decât sunt eu. Când mă rog, simt că Dumnezeu mă ascultă. Simt o mână. Simt că în inima mea a pătruns Dumnezeu, sau măcar îngerul acela de lumină. Simt prezenţa lui Dumnezeu. O simt că mă bate pe umăr, când îi place. Când nu, parcă mă mustră. Asta-i conştiinţa! Asta-i conştiinţa!

- Ați mai spus că şi în puşcărie şi în prizonierat ați simțit tot timpul pe umăr degetul lui Dumnezeu. Prin asta înțelegeți îngerul lui Dumnezeu?

- Îngerul, da. Mă apăsa pe umăr.

- Ați simțit fizic sau duhovniceşte?

- Fizic. Apoi duhovniceşte poți simți prezența lui Dumnezeu tot timpul. Tot timpul. Nu există clipă în care Dumnezeu să te părăsească, în genere prin înger.

Ştii de ce? Pentru că Dumnezeu, când stăm noi acum de vorbă, mai are de făcut nişte pământuri, nişte stele ceva! El este veşnic creator. El S-a odihnit după ce a făcut pământul şi frumusețea pământului. Dar a avut alte corpuri cereşti şi alte galaxii pe care trebuia să le întocmească. Sigur, El a spus. Dar, totuşi, deocamdată are plan mental.

Uite cum trebuie să arate galaxia aceasta de zece miliarde de stele. Face un bolid enorm şi pe urmă-l sparge şi dă naştere la o altă galaxie, îl sparge. Apoi bucățelele acelea se învârt, se învârt şi se rotunjesc, se rotunjesc în milioane de ani. Asta-i galaxia. Unele au condiții de viață ca pe Pământ, altele n-au condiții de viață. Rămân însă mereu nişte bolovani mari care se învârt pe sus.

- Şi credeți că se mai naşte viață şi pe alte corpuri cereşti?

- În galaxia noastră sunt cea. 60000 de stele care

sunt apte de a primi oameni, în galaxia noastră, asta pe care-o vedem noi seara, sunt cea. 60000 de stele şi pământuri care sunt bune. Numai că-ți trebuie atâta timp, că mori până ajungi acolo. Noi ne gândim

să ne ducem pe planeta Marte. O s-o populăm, întâi o să meargă oamenii cu nişte bolizi din ăştia mari şi o să semene troscoțel, care rezistă la Polul Nord, sau ierburi cum este la Polul Nord la noi. Când Dumnezeu va vrea s-o populăm, o populăm. E şi cea mai aproape, are şi atmosferă, are apă. Dacă va fi nevoie! Dacă n-o fi nevoie...

- Dar credeți că Dumnezeu a mai făcut oameni şi pe alte planete?

- Nu, n-am spus că a făcut oameni! Deocamdată, părinte, noi, cât am putut să luăm contact cu alte stele, n-am dat de ființe raționale. Cel puțin în sistemul nostru solar. Este numai un satelit al lui Saturn, dacă nu mă înşel, care are exact atmosfera de pe Pământ. Poate fi locuit, îți trebuie trei ani ca să ajungi acolo.

DE VORBĂ CU CÂȚIVA INTELECTUALI

- Spuneți-ne şi nouă ceva despre lagărul de la Mănăstirea Oranki şi despre călugării care au fost martirizați de comunişti acolo!

- Oranki era mănăstirea nobililor ruşi, în centrul Rusiei, aproape de Volga, în anul 1918 comuniştii au desființat-o . şi au făcut acolo lagăr de călugări, închizând în ea peste 11000 de călugări din toate mănăstirile Rusiei. Erau printre ei şi preoți călugări şi preoți de mir, şi aveau în frunte un episcop.

În anul 1918 a venit de la Moscova o delegație militară comunistă şi i-a întrebat:

- "Mergeți cu noi, sau nu? Aveți 24 de ore timp de gândire!" Iar episcopul le-a zis:

- Este prea mult până mâine! Vă dăm răspunsul în 10 minute!" Atunci episcopul s-a întors spre călugări şi i-a întrebat: "Fraților, acum aveți ocazia să vă faceți mucenici pentru Hristos! Vreți să vă uniți cu comuniştii? Sau vreți să vă dați viața pentru Hristos şi să vă numărați în ceata sfinților mucenici? Să nu vă temeți! Hristos este cu noi! Hristos ne cheamă la El!" Atunci au strigat toți într-un glas: "Vrem să murim pentru Hristos!"

Şi aşa au fost împuşcați toți cu mitraliera în cap, timp de o lună de zile, câte 300-500 în fiecare zi, fiind

îngropați într-o văgăună mare din curtea mănăstirii. Unii săpau şanțul, apoi erau împuşcați, iar alții îi acopereau cu pământ şi săpau mai departe şanțul; apoi şi ei, la rândul lor, erau împuşcați, până i-au îngropat pe toți. Iar pe episcop l-au împuşcat la urmă şi l-au îngropat, aşezat pe un mic scăunel, între călugării ucişi.

A fost un adevărat masacru în masă al călugărilor ruşi sub comunişti, unic în Istoria Bisericii contemporane, despre care nu se vorbeşte nimic şi nu s-a scris nimic până acum. Eu sunt singurul preot ortodox care mai sunt în viață, martor ocular la descoperirea moaştelor acestor sfinți martiri de la Oranki, unde am stat în lagăr ca preot militar între anii 1942-1948. Am scris şi o carte despre acest fenomen, aflată sub tipar la Bucureşti, care se cheamă "Oranki".

În lagăr la Oranki erau vreo 14000 de prizonieri de război de la Stalingrad, români, nemți şi alte nații europene, şi ne trebuiau closete.

Atunci comandantul a pus nişte soldați să sape o groapă mare în spatele bisericii, deasupra unei văgăuni. Săpând acolo s-a dat de osemintele acestor călugări împuşcați.

Atunci câțiva soldați români au venit la mine şi mi-au spus:

- Părinte, Bejan, am găsit un şanț plin cu trupuri de călugări, împuşcați în cap, căzuți unul peste altul,

îmbrăcaţi în haine negre călugăreşti! Ce să facem?

- Săpaţi în continuare cu atenţie şi vedeţi ce mai găsiţi! După un timp iar au venit la mine.

- Părinte Bejan, am găsit un preot bătrân neputred, aşezat pe un scăunel între ceilalţi călugări. Se cunoaşte bine cum a fost împuşcat în cap; are la gât un lanţ cu cruce şi o icoană de metal cu chipul maicii Domnului!

- Fraţilor - le-am spus -, mergeţi la comandantul lagărului şi-i raportaţi. Aici este o mare minune. Toţi călugării aceştia, în frunte cu episcopul neputred sunt sfinţi, sunt mucenici ucişi de comunişti prin anul 1918-1920. Nu mai facem closet aici!

Pe un scaun mic şedea aşezat un arhiereu, ori poate stareţ de mănăstire, sau episcop. După ce l-am cunoscut? Avea engolpion pe piept şi o cruce alături de engolpion, cum poartă episcopii.

Crucea aceea i-au furat-o cei care săpau la closet. Au tăiat-o bucăţi şi au împărţit-o. Engolpionul l-am salvat eu, dar I-a luat comandantul lagărului. L-am chemat eu acolo. Iar el a zis: “Dar acesta ce se chinuieşte pe scaun? Scoateţi-l de aici şi îngropaţi-l undeva, ca oamenii!“ Şi m-a delegat pe mine să fac acest lucru.

Am vorbit la atelierul lagărului şi s-a făcut un scaun puternic de stejar. L-am aşezat şi l-am legat aici pe

piept în cruciş, ca să stea drept. M-am dus, l-am stropit cu aghiasmă de la cap până la picioare, stropind şi toate celelalte schelete care erau acolo. Apoi am înmormântat din nou arhiereşte pe acei episcop, lângă o fântână din incinta Mănăstirii Oranki, pe acel scaun.

Acela este un sfânt în toată puterea cuvântului.

În fântâna aceea izbucneşte uneori apa în sus, după vrednicia celui care ia apă de acolo. Vara, la 6 august, vin la această fântână preoți bătrâni foşti prin puşcării, unii infirmi, care au scăpat cu viață din puşcăriile Siberiei şi fac Sfânta Liturghie acolo; apoi se reîntorc la casele lor. Am asistat şi noi, cei din lagăr la Sfânta Liturghie.

Cu porunca comandantului de lagăr i-am făcut o carcasă puternică din lemn de stejar, ca să nu fie turtit şi a rămas închis în acea carcasă de stejar. Dar am văzut la el o minune. Era împuşcat în cap. Când l-am scos dintre ceilalți călugări trupul lui neputred s-a întins ca şi cum atunci ar fi murit.

Aceasta am povestit-o la doi tineri intelectuali ruşi, unul de origine română, şi lucrul acesta i-a impresionat pe amândoi. Pe urmă aceşti cercetători s-au dus acolo la Oranki să constate dacă cei 11000 de călugări martiri se află în acel loc. Dar n-au putut, pentru că la Oranki, unde am fost noi prizonieri, s-a făcut o puşcărie de femei şi nu le-a dat voie să se apropie. Au încercat să

capete aprobare pentru deshumarea lor, dar asta este o treabă mare, grea, ca să deshumezi 11000 de schelete şi să le înmormântezi creştineşte; nu este lucrare de doi oameni. Asta-i lucrarea unui sat întreg şi mai mult. Gândiți-vă 11000 de trupuri de călugări f ormează o armată întreagă! Aceasta-i oastea împăratului ceresc! Sfinți ai lui Hristos! Noi, când i-am descoperit, i-am acoperit cu pământ din nou. N-am mai făcut closet acolo. Am făcut în altă parte. A rămas aşa în mila lui Dumnezeu şi în ştiința Lui. S-au dus cei doi studenți, au făcut o săpătură şi au constatat exact ce-am spus eu şi ei au căpătat încredere. Au găsit osemintele, nu l-au găsit pe arhiereu, că n-au săpat în dreptul lui, cum le-am dat eu schița acelei văiugi în care erau răsturnați unul peste altul călugării şi preoții împuşcați. Nu l-au găsit pe episcop pentru că au săpat numai 2 metri, cu voia autorităților. Au astupat la loc după ce au găsit schelete unul peste altul. Au căpătat mare încredere şi au venit din nou la mine să confirme spusele mele. La dânşii nu-i atâta libertate religioasă ca la noi, este mai puțină, încă spiritul comunist este foarte puternic şi atunci au amânat treaba aceasta sine die.

- În ce an ați găsit moaştele?

- I-am descoperit în 1942, toamna, dar au fost executați în 1918. Atunci la preoții şi călugării din Rusia li s-a pus întrebarea de către comunişti: 'Mergeți

cu noi sau nu?“. Toți aceştia au răspuns:

Nu! Rămânem cu Hristos!“. Atunci au fost împuşcați acolo la fața locului, cum v-am spus mai sus.

- Osemintele acestea înseamnă că sunt moaşte de oameni sfinți!

- Sigur că da! Martiri adevărați, ca în timpul persecuțiilor romane. Unsprezece mii de martiri toți.

Numai călugări şi preoți, în frunte cu acel episcop sfânt. Nici un om din sat. Din secolele MII n-au mai fost ucişi aşa de mulți martiri ca sub comunişti.

Era obiceiul la Mănăstirea Oranki unde ne aflam în lagăr că, în fiecare an, pe 6 august, la “Schimbarea Domnului la Față", se adunau preoți ruşi veterani, bătrâni şi unii infirmi, care fuseseră închişi prin Siberia, şi făceau o Sfântă Liturghie la acea fântână, la care asistam şi noi. Erau unii preoți cu viață sfântă. Lângă această fântână am îngropat moaştele acelui episcop sfânt, pe care l-am găsit întreg între cei 11000 de călugări mucenici, îmi pare rău că i-am uitat numele.

- Au dat voie autoritățile celor doi tineri să ia din osemintele martirilor de Oranki?

- Nu, nimic! Doar atât, să constate că sunt. Autoritățile se făceau că nu ştiu nimic. Ce-i interesa?

Eu i-am trimis la un martor ocular de acolo, nu ştiu dacă mai trăieşte, căci în 1918 reuşise să scape un

călugăr rasofor de la Oranki, care devenise morar într-o pădure în taiga, acolo pe o apă. Avea moară şi toți oamenii se duceau şi-şi măcinau ovăzul acolo; porumb doar nu era, nici mei. II chema părintele Teodot. Cu el am intrat în legătură prin 1944-1945, şi datele despre această ucidere în masă el mi le-a furnizat, după ce noi am constatat existența acestor oseminte. El singur a reuşit să scape de acolo, singur! Cum a reuşit, nu ştiu. Era din partea locului. S-o fi ascuns pe undeva.

- Cum l-ați întâlnit pe acest călugăr Teodot?

- Într-o iarnă grea ne-a scos să tăiem lemne de foc într-o pădure mare la nord de lagăr. Ne păzeau ceasovoii ruşi, gardieni civili înarmați. Cum mergeam eu singur prin pădure, am dat de o casă mică pe valea unui pârâu. Am bătut la poartă. A ieşit un rus bătrân cu barbă şi m-a întrebat cine sunt şi ce doresc.

I-am spus că sunt prizonier la Oranki şi că sunt preot ortodox român. De treizeci de ani nu mai văzuse preot ortodox. Era în mijlocul pădurii. El trăia foarte bine creştinismul acolo la moară. Eram un străin pentru el, însă a căpătat încredere în mine. S-a convins că sunt preot ortodox. Era simplu călugăr; nu putea face nimic ca preot. Ştia toată rânduiala. Avea o carte de pe care-şi făcea canonul, seara după ce termina lucrul.

Era foarte credincios. Nu prea cred să mai trăiască. Cădea în genunchi totdeauna când mergeam eu acolo

şi-mi spunea şi mie: “Stai în genunchi!“. Când stăteam în genunchi, ne închinam amândoi. El spunea ce ştia, ce-şi mai aducea aminte; eu eram mai bine dotat ca el. Am reuşit noi să punem mâna pe un ceaslov de la un rus.

Avea un fel de magazie cu de toate, unde era moara. Era o moară de apă cu două pietre care măcinau, prin căderea apei.

Prima dată când ne-am întâlnit, m-a întrebat:

- Eşti preot ortodox? şi a început a plânge.

- Da, i-am răspuns.

- Atunci să-ţi spun şi eu o taină: Sunt călugăr din Mănăstirea Oranki. Mă cheamă Teodot şi în 1918, când eram tânăr, am fugit noaptea, ca să nu mă ucidă. Mi-am făcut apoi o căsuţă şi o moară de apă în această pădure. N-am mai întâlnit un preot ortodox de când am plecat de la Oranki!

Eu i-am spus cum am descoperit acel şanţ cu călugări împuşcaţi şi apoi l-am întrebat:

- Ce s-a întâmplat acolo în mănăstire, căci am găsit un şanţ mare plin cu călugări?

El, plângând, mi-a spus:

- Comuniştii atei, când au intrat la putere, au prins 11000 de călugări şi preoţi din toate mânăstirile şi i-au închis acolo, printre care eram şi eu. Au venit nişte militari călări şi ne-au întrebat: “Vreţi să mergeţi cu

noi?“ Iar episcopul şi cu toți călugării au răspuns: “Nu mergem cu voi, că sunteți atei! Vrem să murim pentru Hristos!“.

Eu am reuşit să scap. Şi aşa i-au pus să sape un şanț mare şi lung de sute de metri şi i-au împuşcat într-o lună pe toți, iar la urmă pe episcop. Ei singuri îşi săpau şanțul şi singuri îl astupau. Dar erau plini de credință în Hristos şi trăiau numai în post şi rugăciune până i-au ucis ateii.

- Când v-au arestat pentru prima dată şi care au fost motivele?

- Acolo n-am fost ca arestat. Acolo am fost ca prizonier de război între anii 1942-1948. Am stat destul de mult în lagărul de la Oranki şi pe mine m-au pasionat lucrurile astea, cum v-ar fi pasionat şi pe dumneavoastră.

- Spovedeați şi botezați, acolo în lagăr?

- Nu era voie nici să te închini, însă am ajuns până la urmă să botez nişte ruşi şi nişte copii. Cu mare pază, cu mare frică, dar am ajuns.

- Şi cum îi botezați?

- Prin turnare. Erau maturi. Unde să-i bagi? Le turnam apă pe cap! Preoții noştri “în Ardeal, sub influența catolicilor, fac botezul prin turnare, toarnă agheasmă pe capul copilului, chiar a copiilor, nu numai a maturilor, şi-i botează. Dar ştiți că prin Asia Mică,

uneori foarte rar, se botezau cu nisip, îl bagi în nisip, căci orice pietricică conține un bob de apă. Orice stâncă are apă. Şi cu nisip se face botezul din lipsă de apă.

- Dar cred că nu le mai făceați Mirungerea şi toate celelalte. Rămâneau doar cu formula Botezului prin turnare!

- Le spuneam: “Când se clarifică viața creştină în țara voastră, mergeți la un preot care va apare între voi acolo, şi spuneți-i că sunteți botezați, dar că nu sunteți miruiți!" De unde mir? Mă mulțumeam să-i botez şi era perfect de valabil Botezul. Deocamdată, Mântuitorul, pe mine şi pe sfinția ta, ne-a trimis la predicare şi la botez.

Nu ştim dacă totodată a apărut şi taina Mirungerii sau mai târziu, pe la 12-14 ani. Dar noi o aplicăm imediat şi nu este altceva decât înscrierea creştinilor în oastea Domnului.

Eu am avut ocazia de la începutul războiului să botez mulți ruşi,- de la Nistru până în Siberia. Ne cerea episcopul armatei, Partenie Ciopron, să-i înregistrăm pe cei botezați. Absurd! Trebuia să faci cancelarie. Era absurd! Veneau oamenii: “Părinte, uite, noi nu suntem botezați! Uite, avem apă!" Era cald, vara. "Hai până la râu şi ne botează“, şi-i botezam şi-i miruiam. Atunci aveam şi Sfântul Mir cu mine.

Odată am botezat într-o singură zi, într-un sat, 300 de inşi. Crezi că-i uşor să-i bagi pe toţi în apă, să-i botezi după rânduiala? I-am băgat în apă, i-am scufundat, că aveam loc, şi i-am scos aşa ca la Iordan. Buni, foarte bucuroşi oamenii! Iar soldaţii noştri toţi, cu ofiţerii, s-au tocmit naşi pentru Botez.

Crezi că a fost o operă uşoară? în faţă băteau tunurile şi eu făceam misionarism, că ştiam bine ruseşte încă înainte de a mă duce la război şi în prizonierat. Am lucrat în Basarabia la Consiliul Social timp de 5 ani, câte 3 luni de zile. Pur şi simplu am făcut limba rusă cu un învăţător şi un preot. O ştiam, dar nu perfect. O limbă rusă imperfectă, dar mă înţelegeam cu oamenii.

- Pe Regele Mihai unde l-aţi cunoscut?

- În ţară l-am întâlnit. Eram elev în Bucureşti, în clasa marelui voievod Mihai, şi după aceea în război. A venit regele în Crimeea, cu Antonescu şi ne-au decorat acolo la Sevastopol pe cei care meritam să ne decoreze. Regele Mihai mi-a pus pe piept "Coroana României" cu panglică de cavaler; Antonescu mi-a dat altceva, nu mai ţin minte că aşa de multe medalii am primit încât nu-mi mai amintesc.

Eu mă duceam în fiecare zi în linia I-a. Era foarte riscant! Mă duceam prin tranşee şi le duceam anaforă la soldaţi. Ba într-o bună dimineaţă, înaintea unui atac,

ostaşii mâncau în compania respectivă. Compania avea 200 de soldaţi şi 40 de ofiţeri. Mâncau. Am aşteptat şi i-am împărtăşit după mâncare, cu împărtăşanie adevărată. Plecau la război! Au murit jumătate din ei în acea dimineaţă!

- De unde aveaţi Sfânta împărtăşanie?

- Eram foarte bine organizaţi. Episcopia militară ne dăduse la toţi un altar portativ, un altar de campanie. Şi ce căutam? Căutam o pâine, că nu aveam prescuri! Apoi căutam un pahar cu vin. îmi pregăteam pentru multă vreme Sfintele Taine, aşa cum se fac la noi la Sfintele Paşti. Aveam cutiuţe întregi cu Sfinte pentru mare nevoie.

Odată la un Paşti, într-o zi am împărtăşit un regiment întreg în Basarabia, într-un sat răzăşesc. Erau 3600 de oameni. Toţi, cu colonelul în frunte, până la ultimul soldat. Am avut timp pentru toţi aceşti oameni.

- Îi spovedeaţi înainte de a-i împărtăşi pe toţi ostaşii, sau îi dezlegaţi în comun?

- Îi spovedeam cu spovedanie de obşte, adică în comun, pe toţi, căci stăteam pe front, ca orice soldat. Eu le spuneam: “Acum ziceţi după mine!" Şi după ce le citeam rugăciunea de spovedanie îi întrebam: “Aţi furat?“ Şi toţi răspundeau: “Am furat!“; “Aţi curvit?“, “Am curvit!“; “Aţi spus minciuni?", "Am spus minciuni!“ Şi-i întrebam în public toate păcatele mari, pe

care le aveam notate într-o hârtie la mine. Apoi le făceam dezlegarea. O singură dezlegare mare.

Înainte de împărtăşanie îi dezlegam şi pe capetele lor cu formula Sfintei Spovedanii. După aceea îi împărtăşeam, împărtăşania a durat cam cinci ore. A doua zi plecau în linia I-a pe front. Mureau care erau îngăduiţi de Dumnezeu de murit, alţii cădeau răniţi, care erau rânduiţi de sus să fie răniţi, iar unii scăpau sănătoşi.

- Erau ortodocşi toţi ostaşii pe care-i spovedeaţi şi-i împărtăşeaţi?

- Erau toţi români, erau soldaţii noştri. Toţi români. Poate printre ei să fi fost şi vreun adventist sau de altă credinţă; dar mergeau la spovedanie căci erau cu moartea în faţă. N-am găsit nici unul care să zică: "Nu, eu sunt adventist sau baptist şi nu mă spovedesc la sfinţia ta!" N-am avut cazuri.

Un singur ofiţer a avut o reţinere, dar până la urmă l-am convins să se spovedească; şi a doua zi a fost rănit. Curvise cu o rusoaică în noaptea respectivă.

Mata nu i-ai fi dat voie! Nici eu, în timpuri normale, nu i-aş fi dat voie să se împărtăşească. Dar a doua zi a fost muribund, fiind grav rănit. N-a murit. A murit în închisoare la Gherla mai târziu.

Adică am făcut nişte lucruri care nu sunt înscrise nicăieri, sunt la latitudinea episcopului armatei şi a

noastră, a preoților militari. Te-a trimis să ai grijă sufletește de 3-4 mii de ostaşi, trebuia să le porți de grijă. Mă duceam în linia I-a şi le duceam anaforă şi aghiasmă. Asta o făceam sub formă de litie, că doar nu făceam Liturghie în fiecare zi. Nu făceam decât Duminica.

- Ce alte greutăți ați mai întâmpinat în perioada de prizonierat?

- Nici o greutate! Eu am plutit! N-am strănutat, n-am fost răcit, n-am contactat nici o boală. Am trecut şi prin închisori şi prin păduchi, prin frig, prin geruri, dar am fost perfect sănătos; cu mintea limpede. Parcă pluteam; parcă nu eram eu! A fost mila lui Dumnezeu cu mine.

Simțeam degetul lui Dumnezeu pe umărul meu drept. II simțeam că mă apăsa. Simțeam ca o greutate foarte dulce, foarte mângâietoare. Şi am slujit prin lagăre. La început cu pază la uşa lagărului. După aceea ne-am luptat cu politrucele din lagăr şi am căpătat aprobare de la Moscova să facem slujbă în lagăr. Şi politrucul de la Oranki, care era evreu, de loc chiar din Hârlău, ne aducea în lagăr prescuri şi vin de Tokay pentru Liturghie.

Eu sunt acela care a reuşit să facă prima Liturghie acolo în lagărele acelea cumplite. Şi după mine s-au luat şi catolicii şi protestanții şi toți preoții ortodocşi.

Noi făceam slujba în sobor. Era foarte frumoasă. Un profesor de muzică de la Bucureşti, Sima, a făcut un cor bărbătesc de 100-150 de oameni. Vara făceam Liturghie pe un platou, unde se făcea dimineaţa adunarea generală, când ne numărau. Şi veneau toţi soldaţii. Absolut! Nu era unul să spună: "Eu sunt bolnav şi mă întind pe pat şi mă odihnesc“, în jurul nostru veneau toţi preoţii catolici şi protestanţi şi foarte mulţi nemţi, spanioli, italieni, ce erau pe acolo. Veneau şi-i vedeai cu lacrimile în ochi.

Liturghia noastră, părinte, este, nu numai sfântă, ci şi frumoasă şi plină. Este mult mai frumoasă. Mi-a spus o nemţoaică de aici din Hârlău, care-i catolică: “Părinte, cu plăcere mă duc la dumneavoastră la biserică, pentru că slujba este frumoasă. Se cântă, nu se recită. Mă duc şi la biserica mea catolică, dar nu simt nimic. Slujba ortodoxă este plină şi de bucurie şi de cântări frumoase". Am reuşit s-o trec la ortodocşi. Acum! Aici! Am şi împărtăşit-o zilele astea, că-i bolnavă.

- Înainte de a fi prizonier, în 1942, cu ce v-aţi ocupat?

- Este greu de explicat. Este foarte mult. Am fost profesor. Este greu de explicat cum am ajuns la preoţie, în 1940 eram la Hotin, în cetate, cu regimentul respectiv şi eram sublocotenent de vânători. Şi a venit

un ordin de la regele Carol, nu de la guvern, care spunea: “Toţi teologii sau seminariştii care vor să se hirotonisească sunt liberi două luni. Vă duceţi acasă, vă duceţi unde ştiţi, vă însuraţi, faceţi ce doriţi, veniţi cu hârtiile la noi să ne arătaţi că v-aţi preoţit şi aţi scăpat de război".

Printre aceştia eram şi eu. În 1940, cu puţin timp, cu vreo 6 luni înainte de război, am venit la Bucureşti şi în două ore m-am căsătorit civil şi religios. Se putea atunci şi nu era nevoie decât de o procură. Am găsit o colegă cu care m-am întâlnit pe stradă şi ea a spus: “Hai să ne căsătorim". N-am cerut-o eu. Ne-am căsătorit. N-a durat această căsătorie, că era făcută pripit. Dar nu-mi venise mie în minte să mă fac preot celibatar. Era mai bine. Am mai încurcat o femeie!

Bineînţeles că dacă am ajuns în puşcărie, a divorţat şi s-a recăsătorit, încât nu a mai fost o problemă. Dar nu trebuia să fac gestul acesta. Totdeauna l-am regretat. Am venit la Cernăuţi, unde era mitropolit Tit Simedrea care mi-era foarte bun prieten şi un mitropolit foarte cult. Un muntean şi un bun creştin, care a ajuns mitropolit la Cernăuţi. El m-a hirotonit preot aici.

Când m-am dus la regiment, în cetate la Hotin, cu forme că sunt hirotonit, ştiind că-mi dă drumul acasă şi-mi face formele, m-am prezentat la ofiţerul de stat major şi i-am pus pe masă hârtiile de hirotonie şi de

căsătorie. S-a uitat zâmbitor la mine şi mi-a spus: "Domnule sublocotenent, te duci la atelierul de - croitorie şi spune-i şefului croitorilor să-ţi mai pună două trese pe umăr". Ca sublocotenent aveam o tresă şi mi-a mai pus două şi am devenit căpitan.

M-am întors înapoi la ofiţerul de stat major şi mi-a spus: "Din momentul acesta eşti preotul nostru militar". N-am scăpat! De atunci n-am mai fost liber până în 1964! Asta este. Aşa a fost voia lui Dumnezeu!

- Aţi spus că aţi fost în prizonierat până la 1948, şi pe urmă?

- Am venit în 1948 în ţară şi în loc să-mi dea drumul acasă, m-au băgat în închisoarea militară. De acolo am fugit acasă. Păi, unde să fug decât acasă? Dar m-au găsit aici la Hârlău. Chiar aici. Şi m-au dus înapoi acolo. Nu m-au pedepsit, decât că am făcut vreo 10 zile de carceră. Şi am aşteptat să fiu judecat. Eu veneam din Rusia, cu un dosar. Acolo a fost o propagandă prin lagărele de ofiţeri, poate şi de soldaţi, ca să se înscrie în diviziile de voluntari, să lupte alături de armata rusă împotriva lui Antonescu, a regelui şi împotriva nemţilor. Eu am fost printre cei care n-am acceptat, pentru că depusesem un jurământ de credinţă regelui Mihai.

Nu eram dezlegat de acest jurământ. Chiar am fost luat şi dus prin lagărele de soldaţi să-i dezleg de

jurământul față de rege şi față de poporul român. N-am acceptat!

- Dar ce jurământ era?

- S-a făcut un jurământ cu toți funcționarii publici, când s-a suit regele pe tron! Când regele Carol a fost alungat în Apus, fiul lui, Mihai, a acceptat să fie rege al României în locul lui. Eu eram atunci în Bucureşti şi am fost de față în momentul în care patriarhul Nicodim i-a luat lui Mihai jurământul de rege în Catedrala Patriarhiei. Era într-o dimineață de marți,

În 6 septembrie, 1940. Să fi fost vreo 20 de oameni. Era Antonescu, era regele, era Patriarhul şi vreo câțiva miniştri şi ofițeri superiori.

Era o formulare specială, că devine rege al Românilor şi o să facă şi o să dreagă cutare şi cutare lucru. Era un jurământ dat cu mâna pe Sfânta Evanghelie şi pe Sfânta Cruce, în fața Sfântului Altar şi a lui Dumnezeu, că va sluji Țara şi Biserica Ortodoxă cu credință până la sfârşitul vieții lui.

Apoi noi pe loc am depus jurământul de credință față de rege, în frunte cu patriarhul. Era logic. Şi pe urmă toți miniştrii şi funcționarii. Funcționarii numai şi toată armata au depus jurământul. Chiar pe crucea mea a depus jurământul un regiment din Bucureşti. Am depus jurământul şi eu, ca preot militar.

- Cu crucea pe care ați găsit-o la pieptul epis-

copului ce-ați făcut?

- Crucea au furat-o soldații. Era de aur și au tăiat-o în bucăți și au luat-o ei, cei care săpau closetul. Nu am putut s-o scap. Era acolo o sălbăticie! Se mânca om pe om. Nu puteam. N-am putut.

Atât am putut să-i fac episcopului, o carcasă de stejar, să-i facem un scaun nou, că era putred celălalt și să-i așez pe scaun, într-un mormânt nou, lângă fântâna din curtea Mănăstirii Oranki, așa cum se înmormântează arhiereii. Acolo l-am acoperit cu carcasa de stejar și l-am învelit cu pământ.

DE VORBĂ CU CÂȚIVA STUDENȚI TEOLOGI

- Între ce ani ați făcut facultatea de Teologie și cea de Istorie?

- Între 1931-1935 și 1931-1936.

- Le-ați făcut în paralel?

- În paralel. Se putea. La Teologie înainte vreme puteai să faci încă o facultate.

- Între 1931 și 1936 ați terminat și Istoria și Teologia. Ce profesori v-au impresionat mai mult?

- Iorga. El dădea în fiecare lună pe la Hârlău și eu mă duceam pe la el. Avea un preot în Hârlău cu care era foarte bun prieten, îl chema Constantinescu. Iar

Iorga aprecia lucrul acesta. El stătea foarte mult pe la Hârlău. Şi eu, fiindcă eram unul din elevii lui, mă duceam adesea acolo şi asistam şi eu la discuţii. Rareori mă băgăm în discuţii, că nu eram de competenţa lor. Preotul era foarte cult. Era protopop de Hârlău, oleacă de neam cu Iorga şi erau în foarte bune relaţii cei doi.

La facultate, când venea la ora de istorie, Iorga începea a povesti, încât nu mai ştiai când trece timpul. Când se termina ora şi venea profesorul de la ora următoare, el zicea: "Numai puţin mai staţi, că termin imediat!“. Se termina şi ora aceia şi venea şi următorul profesor. Tot la fel proceda: “Mai am puţin şi termin!“. Aşa făcea cu toţi profesorii. Toţi asistau la ora lui, fiind foarte impresionaţi. Era o plăcere să-i asculţi; nu te mai saturai. Parcă vreai să nu se mai termine ora de istorie. A fost o somitate!

- Şi la facultatea de Teologie ce profesori v-au impresionat?

- Nichifor Crainic, cu care am făcut Istoria literaturii religioase universale, într-un an l-am făcut pe Dostoievski, iar în anii trei şi patru am făcut mistica germană. L-am întâlnit la puşcărie la Aiud pe Nichifor Crainic şi am stat în aceeaşi celulă cu el. Au fost şi discuţii între noi, dar am şi bune amintiri!

- Între ce ani aţi stat la Aiud?

- Nu se poate spune un an, că am fost şi pe la colonii. Nu se poate spune un an. Te trimitea la colonii de muncă. La canal, la mină... Te muta la alte puşcării.

- Când l-ați cunoscut pe Crainic?

- Păi, pe Crainic l-am avut profesor şi după aceea în puşcărie l-am întâlnit. El a fost condamnat cu toți miniştrii şi generalii lui Antonescu, care făceau puşcărie la Aiud. El fusese ministru într-un guvern sub Antonescu. Pe toți i-au băgat la puşcărie comuniştii.

Totuşi, a ieşit afară în '64, a ieşit afară şi a mai trăit încă 2-3 ani de zile la Bucureşti, fiind înconjurat de intelectualitatea românească. Se fereau scriitorii, dar totuşi noaptea se duceau la dânsul acasă şi-i întrebau multe. Cum să vă spun, părinților, era o minte extraordinară, era un talent literar mare!

El a scos revista "Gândirea", el a redactat-o 20 de ani de zile. "Gândirea" era cel mai mare şi cel mai bun cenaclu literar din țara românească. Iar revista era absolut o revistă apuseană. Tot ce a fost bun în cultura românească, în perioada interbelică, făcea parte din acest cerc, "Gândirea". El i-a adunat în jurul lui pe cei mai buni intelectuali. Este marele lui merit. Acum am văzut că apare "Gândirea", dar nu mai este ce era odată!

- Cum făceați cu spovedania când erați la Aiud?

- Foarte uşor. îi spovedeam în celula respectivă sau

la perete. Să ştii că dacă mă aşez cu gura la perete, dincolo mă aude foarte bine, punând urechea. Faceţi această experienţă!

- Şi cum, spovedeaţi prin perete?

- Întâi puneam eu urechea la perete şi le ascultam spovedania păcatelor. Pe urmă puneau ei urechea şi le dădeam sfaturi.

- Dezlegarea cum o făceaţi?

- Tot prin perete! Numai la cei din cameră făceam spovedania normală cu punerea mâinilor pe cap. Doar asta o ştiam pe de rost. Iar ca epitrahil foloseam un prosop sau puneam mâinile pe ei în timpul spovedaniei, că aşa am primit şi noi preoţii harul Duhului Sfânt, prin punerea mâinilor pe cap.

- Aţi spovedit mulţi prin perete?

- Poate sute.

- Dar pe Nichifor Crainic l-aţi spovedit vreodată?

- Nu accepta să se spovedească la mine, care i-am fost student! Am stat cu el în aceeaşi celulă. Am avut o discuţie foarte frumoasă. El a spus aşa: “Eu am scris poezie religioasă". S-a şi publicat. Părintele Stăniloae acum, după moartea lui Crainic, a publicat vreo 10-20 din poeziile lui scrise. E tot ce s-a putut da mai bun în materie de poezie religioasă. Crainic n-a fost un puritan, un mistic.“;. Uneori spunea: “Eu voi sta în faţa lui Hristos cu poezia creştină, Unde sunt cei care nu

mai sunt“ şi cu celelalte. Avea trei volume de poezii religioase scrise la Aiud. Le ştiau pe de rost mulți şi se mângâiau cu ele.

- Spuneați că l-ați spovedit odată pe Nichifor Crainic!

- Ei, l-am spovedit! Este mai încurcată treaba. Uite cum: l-am spovedit odată în sala de reeducare, unde încercau să ne convertească voința. El a cerut. Nu era mărturisit de mulți ani, că stătuse prin puşcării. Stăteam alături şi mi-a zis: “Părinte Dumitre, spovedeşte-mă!" Cu ochii priveam la tribună, iar el şi-a spus păcatele. Apoi l-am dezlegat acolo şi era mulțumit sufleteşte.

Altădată am stat la o discuție. Cine merge la Rai? El sau eu? Eu posteam şi autoritățile dădeau mâncare de dulce în Vinerea Mare. Dar eu nu mâncăm mâncarea aceea şi i-o dădeam lui Nichifor Crainic. El zicea: "Dă-mi-o mie, că eu o mănânc. Eu nu sunt ca tine, postitor şi puritan“. Şi i-o dădeam cu plăcere. Când îmi era foame, mâncăm turtoiul. Tur-toiul era un fel de mălai copt în cuptor, îl mâncăm şi-mi era destul.

Mie niciodată nu mi-a fost foame la puşcărie. Nu mi-a fost foame nici în lagăr. Am plutit pe deasupra acestor greutăți din lagăr sau din puşcărie, cu ajutorul lui Dumnezeu!

- Ce făceați cu posturile?

- Nu puteam. Mâncăm. Pe cât puteam, miercurea şi vinerea mă feream. Miercurea şi vinerea dădeam la ceilalţi. Eu am avut odată un gurmand la "zarea". Este o secţie foarte grea din Aiud, unde erau închişi cei ce nu voiau să facă nici un compromis. Am avut un gurmand la zarea. Un învăţător, care nu se sătura niciodată. Ii dădeam o jumătate din porţia mea şi eu mă simţeam sătul. El mânca o porţie şi jumătate şi nu era sătul. Eu mâncăm jumătate de porţie şi eram sătul. Ce te miri? De ce te miri? Nu-i nimic de mirare. Era cine să suplinească lipsurile astea!

- Vă ajuta darul Duhului Sfânt!

- Şi am ieşit din puşcărie perfect sănătos. Şi din lagăr, din Rusia, am venit tot perfect sănătos. N-am avut nici o boală.

- În ce oraşe aţi făcut puşcărie, după ce aţi venit din Rusia?

- Întâi în Bucureşti, la închisoarea militară. După proces, la Jilava; după Jilava, la Văcăreşti; de la Văcăreşti, la Aiud; de la Aiud, la canal; de la canal, iar la Jilava, apoi la mină la Cavnic, în Maramureş. Apoi iar la Aiud, unde am terminat puşcăria în august 1964*.

* A se vedea volumul: Vifornița cea mare, în curs de apariție.

- Ce alte personalităţi aţi cunoscut în puşcărie?

- Pe Radu Gyr. Acesta-i cel mai mare baladist al nostru. S-a publicat nu de mult un volum de balade de Radu Gyr. Era un om pur. Acesta trebuie sanctificat la un moment dat. El era în puşcărie încă din 1940, după revenirea legionară. Nu este un condamnat al comuniştilor. El a fost condamnat de regimul lui Antonescu. Un om curat la suflet ca o fată mare, deşi era căsătorit. Avea o soţie bună şi cuminte de la Piatra Neamţ, care I-a aşteptat 22 de ani. El a făcut fără pauză 22 de ani la Aiud şi poate pe la închisoarea militară şi Jilava un an. Alte personalităţi: Petrovici. Ion Petrovici, profesor de filosofie la Universitatea din Iaşi şi Bucureşti, şi mulţi alţii.

- Spuneţi-ne ceva despre locul natal.

- Sunt născut în oraşul Hârlău, judeţul Iaşi, din părinţi ortodocşi răzeşi: Ioan şi Măria. Născut în 1909, octombrie 26, de ziua Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, Izvorâtorul de Mir, la ora 3 d.a. Domiciliul: oraşul Hârlău, strada Nicolae Iorga nr.43.

Eu cred că oricine mă întreabă pe mine lucrul ăsta, eu tot aşa spun: stau aici de 2000 de ani! Sau poate mai de mult! Am această conştiinţă că aparţin acestui loc şi acestui neam. Aici l-am prins pe strămoşul meu, pe bunicul meu şi pe tata! Aici! Uite! Numai că erau alte

case, care s-au dărâmat şi s-au tot înnoit. Fiecare rând de oameni şi-a făcut câte o locuinţă nouă.

Locuinţa tatei a fost bombardată de ruşi, în 1944. A stat cum a putut într-o cameră. Şi eu, când am venit de la Aiud, am adunat bani, că nu aveam femeie, n-aveam copii, n-aveam greutăţi, şi venitul tot l-am băgat în casa asta. Casa asta nu m-a costat prea mult atunci, în 1970, că-i din chirpici, cât este de mare. Erau materiale din belşug şi ieftine. Aşa era atunci. Asta a fost în 1970, când a fost gata.

În 1970, când am fost aruncat din postul de preot de la Ghindăoani-Neamţ şi am fost trimis la Hârlău cu domiciliu obligatoriu, am intrat în camera asta în care stau şi acum. Asta am s-o explic mai târziu, cu procesul pe care l-am avut la Târgu Neamţ, proces în care au fost antrenaţi numai preoţii din Judeţul Neamţ, câte 3 delegaţi de fiecare episcopie, toţi preoţii din protopopiatul Neamţ şi delegaţi de la celelalte protopopii din judeţul Neamţ şi Roman.

- Cum am putea să-i atragem mai mult pe studenţi spre Biserică şi spre Dumnezeu? Ce sfat aţi da tinerilor studenţi de astăzi, ca să se poată apropia de Dumnezeu mai mult?

- Eu nu văd o întoarcere a tineretului decât la Iisus Hristos; o întoarcere religioasă creştină, totală. Este o problemă foarte simplă: "ori cu Dumnezeu, ori cu

dracu". Nu se poate altfel! Această poruncă a pus-o Iisus Hristos, nu noi! Nu este altă alternativă! Ce va da omul în schimb pentru sufletul său?

Prin 1940, toţi erau creştini. Atunci! în afară de o minoritate care ţinea de partidul comunist. Aceştia erau izolaţi; nu însemnau nimic. Şi chiar frontal se afirma creştinismul în lumea studenţească, în Bucureşti aveam o biserică a studenţilor, fostă rusească. Şi acum este dată Universităţii. Corul era format din studenţi şi preoţi şi era o .frumoasă activitate religioasă studenţească. Studenţii se duceau Duminica la biserică. Iar elevii veneau în şiruri, cu profesorii de religie sau cu un diriginte. Totdeauna.

- Cum pot fi atraşi tinerii de astăzi la Dumnezeu şi cum îi putem izbăvi de practicile budiste, păgâne, orientale?

- Îi mănâncă aceste influenţe străine, dar îi mănâncă şi rockul. Asta-i mănâncă. Sunt dezbrăcaţi, zburdă, se strâmbă, caută scene obscene. Ţi-i scârbă, absolut! Parcă-s îndrăciţi, când joacă. Uitaţi-vă odată, că-i dă şi la televiziune.

- Sunteţi de acord cu televizorul în casă, care fură atâta timp liber, alungă sfânta rugăciune şi ucide sufleteşte atâtea suflete, mai ales tineretul?

- Este adevărat că pentru cei slabi, televizorul are un rol diabolic, că sminteşte pe mulţi şi-i împinge la

desfrâu şi la crimă. Apoi alungă frica de Dumnezeu şi duhul rugăciunii din inimă şi din casă. Pentru aceasta televizorul trebuie pus sub interdicție. Dar se pun probleme şi frumoase de instrucție religioasă, cum este "Lumină din lumină" şi "Credo". Sunt bune că se discută lucrurile astea actuale.

Păcat că preoții nu-s antrenați mai mult la lucrul acesta. Preoții de valoare din Bucureşti. Ori sunt obosiți, ori sunt prea ocupați, cum ar fi părintele Galeriu. El este foarte bun, crede puternic, adesea îl vezi, că îi dau lacrimile când vorbeşte şi face un curs foarte frumos despre Domnul nostru Iisus Hristos la Politehnică în Capitală. De ce n-ar face câte un preot consilier de la Bucureşti cursuri despre Iisus Hristos la fiecare facultate? Studenții de la Politehnică, care devin ingineri, se duc la lecțiile Părintelui Galeriu. De ce nu s-ar duce şi ceilalți? Nu toți! Dar măcar de curiozitate s-ar duce, să vadă cine a fost Iisus Hristos şi ce cere de la noi. Altfel, ce facem pentru acest tineret care caută pe Hristos? Vom da socoteală de toate!

- Ce alte personalități ați cunoscut la Aiud?

- Da... Radu Gyr. Era un creştin desăvârşit. A intrat în puşcărie cu fruntea sus şi a ieşit din puşcărie cu fruntea sus. Moral.

- Deci, n-a murit în puşcărie?

- Nu, a murit acasă, acum câțiva ani de zile. La

Bucureşti. Am fost la înmormântarea lui. Şi la înmormântarea lui Crainic am fost. Au fost mari festivităţi când au murit aceşti doi mari scriitori. A fost şi Părintele Stăniloae la puşcărie, dar n-am stat în aceeaşi celulă.

Părintele Stăniloae a intrat în închisoare în 1958 cu Tudor Popescu, profesor de Istoria Bisericii Universale; cu părintele Benedict Ghiuş, care era arhimandrit la Patriarhie şi cu încă vreo doi. Ei făceau parte dintr-un fel de microasociaţie religioasă, numită "Rugul aprins". I-au prins şi i-au dus pe toţi la puşcărie.

Am făcut odată o distincţie care nu-mi aparţine: există în orice profesie buni profesionişti, dar sunt şi oameni de vocaţie. Oamenii de vocaţie sfinţesc locul pe care-i ocupă în societate. Profesioniştii sunt foarte necesari, iar alţii fac simplă profesiune. Un preot din munţii Apuseni îmi spunea: "în definitiv şi preoţia este o meserie". Gata! Ce să-i mai răspund? Era greco-catolic!

- Spuneţi-ne ceva despre episcopul Nicolae Popovici.

- A fost episcop la Oradea. Dar a murit repede. Nu ştiu când a murit. Eram în puşcărie. A fost foarte demn. N-a cedat sub nici o formă. Din tot Sinodul nostru numai episcopul Nicolae Popovici n-a cedat. El s-a

opus la scoaterea religiei din şcoli şi a icoanelor. A fost depus din scaunul de episcop la Oradea şi l-au dat de canon la Mănăstirea Cheia - Prahova. După mai mulţi ani s-a retras în familie şi a murit acolo. Era din judeţul Braşov. Era singurul episcop care a suferit pentru Ortodoxie şi pentru Hristos de la comunişti.

- Ce părere aveţi de Părintele Constantin Galeriu'?

- Eu ştiu că Părintele Galeriu este foarte credincios. Crede, în mod real crede. Nu se poate pune la îndoială sub nici o formă. Ştiu că are o catedră despre Domnul nostru Iisus Hristos, pe care o face onorabil la Politehnică în Bucureşti şi este foarte înconjurat de studenţi. Un bun profesor, care cred că putea să iasă la pensie, dar se menţine încă la facultate. Probabil că n-are cine-l înlocui deocamdată. Eu am fost prieten cu dânsul înainte de a ajunge la Bucureşti. Era preot la Ploieşti şi făcea foarte bună treabă în popor. Foarte bună. Era un bun misionar local, mai ales de cartier.

A atras multă lume la creştinism, mai ales din dezaxaţii societăţii. Foarte bun. Se ocupa şi se ocupă cu mare atenţie de oamenii aceştia.

A doua latură era că se ocupa de tineret, înainte de a ajunge în Bucureşti, era veşnic ocupat şi înconjurat de tinerii din Ploieşti şi din altă parte care-i căutau şi era bun. Am o părere foarte bună şi acum de Părintele Galeriu, în Bucureşti este un spital şi o asociaţie mare

pe care a înfiinţat-o. Se cheamă "Christiana". Este un spital creştin! Acolo a murit Petre Ţuţea, care era creştin desăvârşit şi acolo-s creştini şi doctori.

Dacă ar fi zece în ţară ca Părintele Galeriu, s-ar putea face treabă foarte bună în Biserică.

- Părinte Dumitru, dar despre Părintele Cleopa ne puteţi spune ceva?

- Părintele Cleopa este cel mai vestit călugăr din România. I-a dat Dumnezeu un dar puternic. Din cioban I-a făcut un mare duhovnic şi un mare predicator şi cunoscător al vechilor eremiţi, pe care-i cunoaşte şi în vorbe şi în atitudine şi în faptele lor. El a făcut mult pentru Biserică şi sub comunişti şi acum.

Par a fi nişte glume predicile lui, pe care le ţine zilnic la oamenii care vin acolo. Dar au mers, părinţilor, au mers la inimă şi când era în putere, predica frumos în biserică. Spunea lucruri pe înţelesul poporului. Nu este un intelectual, nu, Nu are cum. Este un om simplu, un autodidact. Dar care a fost dus să vorbească şi la Bucureşti şi a vorbit frumos şi I-a înţeles toată lumea. Şi la Patriarhie a vorbit şi eu am asistat la câteva predici ale lui, care au mers la inimă şi sporeau credinţa.

Pe părintele Cleopa, la un moment dat, câteva feţe bisericeşti s-au gândit, cu vreo câţiva teologi, să-i propună de patriarh. Şi eu am greşit când m-au întrebat

şi le-am spus: "Nu-i bun de patriarh! Este bun, într-adevăr, din punct de vedere duhovnicesc de patriarh. Dar acolo trebuie un om care să cunoască şi teologie şi politică. Acolo, patriarhul reprezintă Biserica în stat. Părintele Cleopa nu are preocupări de natură politică, nici nu citeşte ziarul să ştie cine-i prim ministru, sau alte treburi, cu rosturile lor; nu-i introdus în problemele acestea. Ori când cineva este şef de instituţie, cum este Biserica, el trebuie să cunoască acestea foarte bine, nu bine.

Ceea ce face el, se face numai la Sihăstria sau la orice altă mănăstire. Te porţi călugăreşte, ca Sfântul Ioan Botezătorul, cu curea şi sandale. Asta este uniforma călugărească. Nu?

- Pe Părintele Paisie duhovnicul, l-aţi cunoscut? Ce impresie v-a lăsat?

- Da. M-am şi spovedit de vreo câteva ori la el. Părintele Paisie va trebui sanctificat! Un om bun, un mare duhovnic al secolului nostru. M-am dus odată la Sihăstria, mi-a spus careva de acolo, poate părintele Ioanichie, care mi-e foarte drag, ca un copil al meu, şi-mi spune: "Părintele Paisie s-a mutat la Sihla".

Mă duc eu la Sihla, că nu-i departe; vreo trei km. la deal. Eram cu paracliserul de la biserică de la mine. Totdeauna plecam la drum cu paracliserul de la biserică şi îmbrăcat civil. Nu aveam voie să mă duc la

mănăstiri. Eram oprit de securitate. De aceea mă duceam civil. Şi-i găsesc pe Părintele Paisie aranjând nişte bolovani acolo, îşi făcuse o locuinţă sus.

Este o bisericuţă de lemn şi acolo sub stânca aceea mare este şi o chilie. Şi nu ştiu ce căuta prin bolovanii aceia cu un călugăr. Mişca bolovanii de ici până dincolo.

Eu am stat, m-am uitat. Sigur că am dat bună ziua, am cerut iertare. Mă întreabă: "Ce cauţi aici la noi?'. “Părinte Paisie, am venit să văd un om cu viaţa îmbunătăţită, un călugăr cu viaţă îmbunătăţită". Până seara m-am întors la Sihăstria.

Părintele Cleopa nu-i gelos pe unul care face treabă bună ca el. Nu. Nu suferă de această mândrie. El ar fi bucuros dacă Sihăstria, la trecerea lui din viaţă, n-ar rămâne pustie. Părintele Cleopa este foarte bun şi părintele Ioanichie este bun şi părintele

Paisie a fost foarte bun, dar nu şi-au făcut ucenici mai mulţi. N-au suferit! Au avut ucenici printre ei, care le duceau mâncare de la bucătărie, sau le curăţau hainele. Asta era ascultarea lor. Nu s-au ocupat mai de aproape cu creşterea duhovnicească a ucenicilor, care ar trebui să fie tot timpul lângă dânşii. Nu!

- Da. Credeţi că-i un dar special de la Dumnezeu ca cineva să-şi crească ucenici?

- Da! Şi sfinţia ta să-ţi creşti ucenici. Mântuitorul a

avut ucenici: 12 apostoli şi 70 de ucenici. Apoi nişte femei mironosițe care le spălau rufele şi le făceau de mâncare. Era, cum am spune, un nucleu puternic în jurul Mântuitorului.

- Dar depinde de duhovnic asta? Sau depinde de darul Duhului Sfânt, care-i aduce în jurul duhovnicului?

- Duhul Sfânt nu lucrează chiar direct. Tot prin . cineva lucrează! Şi prin sfinția ta! Eu să fiu la Mitropolie sau la mănăstire, m-aş ocupa de unul sau de altul. Trebuie să-i controlezi, să-i verifici, să-i mărturiseşti, şi, dacă are atracție spre monahism, să te ocupi de el, chiar dacă n-ar intra în monahism, dar să te ocupi duhovniceşte de el.

- Ce înseamnă să mă ocup de el?

- Educația! El a auzit de canoane. Dar a văzut vreodată cum se aplică canoanele?

Eu şi cu mata le aplicăm canonul, că ştim; dar celor pe care îi formăm ca ucenici nu le arătăm. Parcă-i un fel de gelozie, să ştim numai noi doi. Eu n-am ucenici. De mine se legaseră nişte fete care se spovedeau la mine şi voiau să devină ucenice şi sigur că le-am refuzat. Cum să umblu eu cu nişte femei după mine? Asta şi-a permis-o numai Mântuitorul!

Chiar dacă te păstrai oricât de curat, dar lumea putea să născocească lucruri destul de grele. Insă

ucenici, da. Ucenicii Părintelui Cleopa, ucenicii Părintelui Paisie sau Ioanichie!

N-am spus? Ia-ți un ucenic, doi, să te ajute în publicare. Ia-ți-i cu studii teologice sau măcar cu seminar. Dă-le voie să citească manuscrise, să știe gramatica bine, să pună la loc punctele şi virgulele.

În general autorii sunt foarte orgolioşi şi ranchiunoşi. Ajung la un fel de supracredință că sunt cineva, că sunt suspuşi, că sunt dotați şi te disprețuiesc pe tine şi refuză orice sfat.

- Mare pericol pentru mântuire este mândria!

- Cel mai mare. Doar cu mândria începe dezastrul!

- Cum putem lupta cu demonul mândriei? Am observat că, de exemplu, cu cât se luptă cineva şi se apropie mai mult de Dumnezeu, îl luptă cel mai mult mândria şi slava deşartă. Părerea despre tine că eşti cineva. Cum putem lupta împotriva gândurilor astea diabolice de mândrie şi slavă deşartă?

- Numai cu rugăciunea inimii, cu post, cu metanii, spovedanie deasă şi îngenuncheri. Asta-i cea mai mare ispită. Şi îngerii au căzut din mândrie, în mândrie este prezent satana cel mare. Un om poate să aibă în spatele lui - eu, sfințiile voastre -, un drac sau o sută sau o mie sau un legheon. Dar dacă vede că unui om începe a-i plăcea de sine şi se crede mai sus decât vecinii şi se

compară cu vecinii, atunci vine satana şi-i împinge din spate! Şarpele cel mare!

- Spuneţi-mi cum să deprindem rugăciunea inimii?

- Şi eu o fac, noaptea, când sunt singur! N-o aplici deloc, ci o spui mereu, cu smerită cugetare. Da. Dar să fii atent cu mintea. Să fie gura egală cu inima! Nu poţi repeta rugăciunea aceasta dacă n-ai apartenenţa inimii. Rugăciunea atunci este valabilă când şi sufletul tău este o rugăciune, nu numai buzele. Abia atunci are putere la Dumnezeu.

- Dar până atunci?

- Până atunci începi cu forma! Cu rugăciunea citită, întotdeauna cu forma. Şi la un moment dat vine direct Dumnezeu şi schimbă inima! Vine! Vine Dumnezeu! Poate nu direct, dar printr-un înger. Mata ai un înger pe umărul drept. Şi îngerul nu stă degeaba. Are un rost! El duce bătălia cu satana şi te protejează şi te conduce. Cazi şi-ţi pare rău că ai căzut. După aceea ai o mângâiere, când vezi că ai putut să te ridici din cădere.

Eu simt aşa o mare bucurie! Am bruscat ieri o bătrână, bolnavă de nervi, dar tare mi-a părut rău! Pe urmă mi-au dat lacrimile. Şi dacă mi-au dat lacrimile, am simţit că Dumnezeu m-a iertat. Dar am bruscat-o! Femeia a făcut opt copii, toţi bolnavi. Şi a venit să-i fac o rugăciune pentru fata ei, care se află la închisoare la Iaşi. “Spune-mi, părinte, ce să fac?" Este foarte greu!

Eu totuşi, îi fac o rugăciune. Dar ea n-are conştiinţa păcatului...

- Ce să facem cu tinerii teologi, care vor să devină preoţi, dar au păcate opritoare de preoţie?

- Eu la aceştia le spun: "Binecuvântare pentru casator ie „îţi dau. Dar pentru ca să fii preot, nu pot să-ţi dau eu dezlegare, pentru că nu dau voie canoanele Bisericii", îi trimit la episcopul lor să se mărturisească. Şi cum hotărăşte el. Nu te poţi amesteca. Este de responsabilitatea episcopului.

- Mă întreba odată cineva la spovedanie, cum poate şti care este voia lui Dumnezeu cu el? Este vorba de un băiat. Dacă să meargă la mănăstire sau nu. N-are căderi, dar pentru că nu-i cunosc, mi-e foarte greu să-mi dau seama dacă are chemare j pentru căsătorie sau pentru viaţa monahală. Cum să j procedăm în acest caz?

- Nu-i nimic! Roagă-te mai mult lui Dumnezeu, aşteaptă şi mai vii! Vom mai sta de vorbă şi Dumnezeu va hotărî sau îţi va da un semn.

- Ce facem, Părinte Dumitru, că vin oamenii la noi cu multe păcate şi nu ştim cum să-i îndreptăm?

- Adică iadul trebuie lărgit oleacă. Că stau cam înghesuiţi oamenii acolo! Da! Eu însă sunt bucuros că vă văd. Şi am tânjit o viaţă întreagă şi n-am fost vrednic să intru în călugărie! Am greşit! Când am ieşit

din puşcărie am făcut cerere la Mitropolie să mă primească în călugărie sau să-mi dea o parohie cât de mică, sau să-mi aprobe să fiu cântăreț la o biserică Ei au spus: "Este de competența Sfântului Sinod Aşteptați!". Am făcut de trei ori cerere. Mi-ai răspuns: "Nu! Nu! Nu!" Gata! Nu m-au primit. De a nu m-au primit? Nu ştiu. Fără motivare. Dar cred c; era bine dacă intram în călugărie atunci! Mult mai bine! Dumneavoastră sunteți pe drumul cel bun. Sunteți cu un picior în Rai!

- Dar când ați ieşit din închisoare?

- În august, 1964. Sunt aproape 30 de ani de atunci. Puteam să-mi îmbunătățesc viața! Aşa, am trăit aiurea! Am trăit...

- Din 1964 ați fost preot paroh aici în Hârlău?

- Nu, niciodată! Nici nu am slujit. Aveau ordin să nu mă primească preoții de aici. Fostul mitropolit, Iustin, a primit ordin, de față cu mine, să nu mă primească în Altar, că eu stricam bunele relații între Biserică şi stat. M-au judecat şi m-au scos afară după aceea, tot pe tema aceasta că-i aştept pe americani şi stric bunele relații statornicite între România şi Rusia. Astea-s motivele. Negru pe alb. Sigur.

M-au scos din motive politice şi de acolo, din parohia Ghindăoani, unde am slujit ca preot între anii 1965-1970, m-au pensionat şi m-au trimis cu domiciliu

obligatoriu la Hârlău. Cu greu mi-au dat voie să primesc oameni aici acasă, că un maior de securitate stătea în permanență la ușă de parcă îmi făcea de pază. Dar mulțumesc lui Dumnezeu, oamenii nu s-au uitat la asta, treceau peste el. Şi au venit tot timpul.

- Dar când v-a luat la închisoare erați preot?

- Preot. Este o viață, părinților, mai deosebită a mea. N-aş putea spune că m-au luat. N-aş putea spune. Este o viață foarte încurcată, dar nădăjduiesc să o descurc. Că m-am hirotonisit la 31 de ani, în 1940, şi am făcut războiul ca preot militar şi am fost la garnizoana Iaşi, cu regimentul 13 Dorobanți şi cu Divizia am făcut războiul din Răsărit şi am fost avansat la gradul de maior. Acum sunt avansat la gradul de colonel plin, la pensie.

Aşa este din punct de vedere militar. Războiul a avut o motivație. Motivația stă în aceea că Mântuitorul a spus: Nimeni nu dăruieşte mai multă dragoste, decât acela care-şi sacrifică viața pentru aproapele. Pentru mine, la ora aceea, bucovinenii şi basarabenii erau “omul căzut între tâlhari“, care trebuia miluit şi dus la casa aceea de oaspeți, la bolniță, la spital. Şi ştiu că frații de peste Prut ne-au primit cu flori, plângând. Atât ştiu. Eram eliberatori. Şi ruşii, că am mers până la Stalingrad, tot ca eliberatori ne-au primit. N-am avut nici un fel de dificultăți. Nu-i vorba de mine ca preot.

Ca preot eram chemat şi-i botezam pe cei nebotezaţi. V-am spus şi repet acum ca să ştii şi mata, numai într-o zi am botezat vreo 300 de ruşi. Aveam obligaţia de la episcopul armatei să scriu în condică pe toţi cei pe care-i botezam. Era un episcop cu grad de general, episcop al armatei, Partenie Ciopron. Mai târziu a ajuns episcop la Roman şi acolo a şi murit. Eram obligaţi să ţinem aceste condici, să scriem pe cei botezaţi.

De la un timp am renunţat. Erau prea mulţi. Trebuia să ai un secretar, care să scrie pe cine l-ai botezat. Era absurd! Oamenii nu cereau nici un fel de acte. Erau buni şi bucuroşi că-i botezam fără să-i ungem cu Sfântul şi Marele Mir. Am avut Mir la început, dar mi-a ajuns la 300 de oameni. Numai într-o zi. V-am dat acest exemplu. Cred că am ajuns de am botezat peste 100000 de ruşi. Am renunţat şi la scripte. Trebuia să stau toată noaptea să scriu acolo numele acestor oameni. N-avea nici un rost. L-ai botezat, îl laşi în seama lui Dumnezeu. Aşa!

Cum am ajuns la puşcărie? întâi de toate am ajuns prizonier în Rusia în iarna lui 1942 unde am stat şase ani de zile. M-am simţit foarte bine în prizonierat. Nici măcar n-am strănutat. N-am avut nici o boală.

Nimic. Am lucrat la pădure, la drumuri, la căi ferate şi la mine de cărbuni în Siberia. Ce era de lucru pe

acolo. Mai mult la pădure. Şi între unsprezece ofiţeri români am fost trimis eu în ţară, în 1948, într-un lagăr de la Focşani şi am stat acolo vreo două - trei luni. Pe urmă m-au dus la închisoarea militară din Bucureşti. Astea sunt lucruri de amănunţime, dar poate este bine să le ştie cineva.

Acolo am stat o iarnă întreagă la închisoarea militară, aşteptând un proces. Am venit cu condamnare din Rusia. Şi iată pricina.

În lagăr noi eram stăpâni, iar ruşii erau numai pe dinafară stăpâni şi la numărătoare, dar restul noi guvernam. Acolo m-am apucat de scris pe foi de mesteacăn un fel de istorie a Basarabiei şi Bucovinei de Nord, care a circulat. A circulat şi în lagăre şi în puşcărie, dar au fost destui turnători. Unul sigur m-a reclamat la ofiţerul politic care era evreu de la Cernăuţi, Tezlovschi.

M-a chemat şi mi-a făcut proces pe tema aceasta, că fiind sub guvernarea lor şi acolo în lagăr, mi-am permis să spun că Basarabia este românească şi că noi aveam drepturi asupra ei şi n-aveau ruşii. Şi m-au trimis la o închisoare din Moscova, Liublianka se chema, unde am stat vreun an de zile. M-au judecat şi m-au condamnat la moarte.

Nu m-au executat, că eu am strigat că sunt cetăţean român şi mă supun legilor româneşti. Au stat şi s-au

gândit judecătorii şi au aprobat lucrul acesta. Mi-au încheiat dosarul, nu m-au rejudecat, dar m-au trimis cu dosarul în România. Când au trimis ultimii prizonieri în ţară, între ultimii unsprezece am venit şi eu în ţară.

La Focşani era lagăr rusesc. M-au predat cu toate actele la tribunal, la închisoarea militară din Bucureşti. După aceea am făcut puşcărie până în 1964.

- Şi din anul 1964 până acum?

- Am stat cinci ani jumătate preot în satul Ghindăoani, lângă Bălţăteşti. Cinci ani jumătate şi nu m-au putut suferi, că veneau oamenii valuri, valuri, din toate satele. Eu pe vremea aceea, când nu era voie să faci propagandă religioasă, ţineam biserica deschisă permanent. Şi eu, nefiind familist, stăteam tot timpul la biserică, stăteam într-o strană. Iarna făceam foc şi stăteam la foc şi primeam pe cine venea. Şi veneau oamenii. Se tăcuse un fel de vad acolo. Veneau tot felul de oameni de la munte, de prin toate satele.

Asta, sigur, nu a plăcut securităţii. M-au judecat, am avut un proces numai între preoţi la Protopopiatul Tg. Neamţ şi cu delegaţi din judeţele Iaşi, Neamţ şi Bacău, câte trei delegaţi din fiecare protopopiat. Preoţii au cerut excluderea mea din preoţie. Au vorbit 16 preoţi. Toţi, absolut toţi. au cerut excluderea mea, pe motivul că eu am declarat cândva că îi aştept pe americani să elibereze România şi pentru că ţineam biserica

deschisă. Să ai creştini tot timpul la biserică, colegilor mei li s-a părut că este absurd!

Am avut bucuria că am avut în satul acela vreo doi preoți pensionari foarte buni. Cam fricoşi ei, dar nu răspundeau şi i-am avut întotdeauna la slujbă ajutoare, că venea prea multă lume. Să zicem aşa, cum este mâine Sfânta Vineri, aveam cel puțin 1000 de credincioşi din sat şi străini în biserică. Ceea ce pentru vremea aceea era un dezastru pentru comunişti şi pentru securitate.

M-a judecat securitatea împreună cu Biserica. Amândouă, în mod egal! Şi au cerut excluderea mea din parohie şi am fost exclus. Nu căzut de la preoție, ci exclus din serviciu ca preot. Apoi un colonel din Ministerul de Interne, a venit aici la Hârlău şi mi-a dat voie să primesc creştini. Au spus numai câțiva, dar pe urmă creştinii au venit năvală, întâi au venit de prin satele de la munte. Pe urmă au văzut că intră lumea la mine, au îndrăznit şi au venit şi cei de aproape.

Aşa am terminat în 22 decembrie, 1989. Am terminat, că eram cu domiciliu obligatoriu aici. Iar când plecam la mănăstire la Sihăstria, plecam civil. Fugeam pur şi simplu de aici. Dacă plecam la Mitropolie la Iaşi pentru slujbă, că preoții de aici nu mă primeau, tot civil plecam, că nu puteam altfel. Da, eram destul de urmărit totdeauna...

- La Mitropolie vă primeau?

- Mă închinam în mijlocul bisericii. Atât! Sigur că nu, cum să mă primească tocmai acolo unde era Iustin mitropolit? Mitropolitul Iustin primise ordin să nu mă primească! Eram acuzat că stric bunele relații dintre Biserică şi partid. Şi aşa este! Aşa era! Aveau dreptate. Pentru asta m-au judecat, pentru asta m-au condamnat.

Ieşise atunci o lege că nu poate să bage pe nimeni la puşcărie, care are 60 de ani. Şi eu tocmai împlinisem 60 de ani şi nu m-au băgat la puşcărie. M-au lăsat la domiciliu. Asta-i viața mea foarte pe scurt.

Ce-am făcut? Am făcut, ce poți să faci. M-am închinat şi eu cum am putut în puşcărie. Cineva ne aducea din când în când şi împărtăşanie, printr-un milițian. Mai împărtăşeam, mai spovedeam pe câte cineva, dar puține persoane, că era foarte strict la Aiud cu problemele religioase. Iar în august, 1964, am ieşit între ultimii cinci. Am venit de la Aiud direct la Iaşi şi ne-am dus la racla Sfintei Parascheva, la 6 dimineața. Am cerut de la un părinte călugăr acatistul Sfintei Parascheva şi l-am citit ca mulțumire, că Dumnezeu ne-a salvat cu viață din puşcărie, şi ne-a dat putere şi răbdare.

DE VORBĂ CU CÂȚIVA CREDINCIOŞI

- Ce ne puteți spune despre părintele Daniil Tudor, stareţul schitului Rarău?

- În lume se chema Sandu Tudor. El avea o revistă a lui, numită "Credința". Am scris şi eu la revista lui când eram student. Revista lui apărea în o sută de mii de exemplare. Era destul de mult. Avea buni gazetari. Apoi a fost închis la Aiud. Acolo a murit în infirmerie, prin 1961.

- Unii spun că a murit neîmpărtăşit la Aiud. L-ați întrebat dacă vrea să se împărtăşească şi nu a vrut să primească?

- Da. A spus că el mai are de trăit. Chiar dacă mai ai de trăit, ce-ți strică Sfânta împărtăşanie? “Dar de unde ştiu eu că-i Sfânta împărtăşanie?“ - zicea el. Era Sfânta împărtăşanie. O primeam de la un milițian. Greu, dar aducea. Pe milițieni nu-i controla.

- Unde slujeați? Afară?

- Nu. în lagăr slujeam afară. La Aiud, numai în celulă. Sfânta împărtăşanie o puteam da numai la cei din celulă cu mine. Erau Sfinte uscate, ca pentru cei bolnavi. Eu am avut un buzunar întreg cu Sfânta împărtăşanie. Milițianul îmi aducea Sfânta împărtă-şanie împachetată frumos. O punea la piept. I-o dădea un preot din oraş.

- Îmi pare rău că nu s-a împărtăşit, săracul.

- Nu, nu s-a împărtăşit, a plecat aşa. Dar Dumnezeu are milă de fiecare.

însă în domeniul religios, cu poeziile sale era în fruntea celor care au producţie literară cu caracter creştin. El a compus şi un frumos acatist al rugului aprins. Fără discuţie erau bune. în tot ce a scris, a atins probleme religioase creştine, dar a spus că nu I-a răsplătit Biserica. Acum ce să facem? Nu ne răsplăteşte Biserica, dar să ne învrednicim să ne răsplătească Dumnezeu. Uneori spunea că este bun de episcop. Eu dădeam din cap!

- Teologia aţi făcut-o numai la Bucureşti?

- Da. Am făcut-o la Bucureşti, secţia istorică. Exista o secţie istorică unde era profesor Iorga. El venea la Hârlău la o rudă de-a lui care era preot. Mai mult am învăţat când venea aici, decât la şcoală. Am învăţat şi la şcoală, dar aici mai cu temei. El era foarte tacticos, îmi zicea: “Măi, Mitică, uite cum stătea problema aceasta în Evul Mediu; uite ce înseamnă bătălia de la Rovine sau de la Călugăreni". îmi spunea esenţialul, pentru că restul ştiam eu de la examene, încât am câştigat foarte mult venind în contact cu dânsul.

- Era şi credincios?

- Era. Nu era desfrânat. Era ortodox curat, avea cinci copii buni, soţia o ardeleancă bună. Nu poate fi

acuzat de nici un păcat, părinților. Ținea la Biserică şi la neamul românesc!

- Cum putem dobândi mântuirea sufletului?

- Sunt două condiții să ajungi în Rai: ori te faci prost pentru Hristos, ori eşti înțelept. Nu prost în sensul prostiei, ci al nevinovăției.

- Aşa deci: ori prost şi duhovnicesc, ori înțelept şi sfânt.

- Eu scriu amintirile tuturor din prizonierat, pentru că îi reprezint pe toți; nu sunt numai eu. Eu vorbesc la persoana întâi, dar vorbesc în numele a 10000 de oameni care erau în lagăr. Cartea mea, care va apărea în curând, reprezintă acea unitate de prăpădiți.

Eu m-am simțit bine şi în Rusia şi în puşcăriile româneşti. Am plutit, mă simțeam mai sus cu o palmă de la pământ. Odată ne-au bătut în grup în celulă la Jilava cu parii. Pe mine nu m-a durut deloc. Era organizată bătaia. M-am învinețit şi eu ca ceilalți, dar nu m-a durut. Eu i-am pansat pe ceilalți.

- V-a mângâiat Dumnezeu, părinte Dumitre!

- Părinților, adesea am simțit o palmă pe umărul meu!

- Mâna lui Dumnezeu.

- Şi la Timişoara am simțit. Eu nu zic că este mâna lui Dumnezeu; dar am şi eu un înger, cum ai şi sfinția ta şi părintele şi toți cei botezați.

- Acesta-i mare lucru, părinte, în marea suferință să simți mâna lui Dumnezeu cu tine. Să nu te simți părăsit.

- Am simțit-o, părinte, tot timpul.

în lagărul din Rusia, de la Oranki, eu am făcut, părinților, al optulea "sinod ecumenic", cu catolicii şi cu protestanții. O vară întreagă a ținut.

- Erați mulți?

- Noi ortodocşii eram 25 de preoți; catolicii 1200 de preoți, iar protestanții 1000-1200. Te copleşeau. Protestanții erau de origine germană şi suedeză. Eu eram purtător de cuvânt al ortodocşilor. Catolicii nu se întâlneau cu protestanții şi nu au vrut să ia parte la “sinod“. Mă interesa problema unirii creştinilor şi mai ales unirea bisericilor.

Noi i-am reprezentat pe catolici la “sinod“ şi luam partea catolicilor. Catolicii nu admiteau discuții după ortodocşi. “Cu protestanții este exclusă discuția“. Noi stăteam de vorbă cu oricine, că doar nu obligi Biserica ta; tu nu eşti reprezentantul Bisericii, decât că eşti preot ortodox.

Nimeni nu-şi calcă învățătura sa. Să ne cunoaştem. Fiecare rămâne la confesiunea lui. Când am ajuns să începem discuțiile - era vară, frumos - a venit Dr. Ludwig şi a spus:

- Nu ne putem aduna cu dânşii.

- Dar ce aveți?

- Este un ordin să nu avem contact cu protestanții.

- Şi ce să facem?

- Trebuie să cerem aprobare de la "Sfântul Părinte"!

- Cum să ceri, domnule, aprobare de aici din lagăr? Discutăm doar noi cu voi. Pe urmă discutați voi cu ei, că voi aveți dreptul.

- Nu avem nici un drept.

- Dar nu văd cine vă interzice vouă aici în lagăr! O mie de pastori protestanți când îi pot eu aduna la Iaşi sau Bucureşti? Dumnezeu ne-a pus aici față în față, pe atâția reprezentanți ai confesiunilor creştine, cu scopul de a ne cunoaşte. Şi dacă ne vom cunoaşte mai bine, s-ar putea ca gândul cel bun al unirii noastre să nu mai sperie pe nimeni. Această discuție se află mai pe larg în cartea numită Oranki, care o să apară cât de curând.

Se vorbea mult atunci prin gazetele ruseşti despre apariția unei internaționale creştine, -un fel de apropiere între toți creştinii de diferite confesiuni. Şi ruşii ne-au urmărit să vadă la ce rezultat am ajuns. Pe urmă ne-au împrăştiat pe toți prin lagăr, aproape de 3000 de preoți. Când ne-au izolat, ne-au izolat ca să scape de influența noastră. Şi în puşcărie la Aiud au greşit, pentru că ne-au pus pe profesiuni. Era o secție unde erau numai preoți. Pe urmă au văzut că aşa nu este bine, pentru că noi discutam, răcneam unul la altul,

eram amestecați, de toate nuanțele până la baptişti, iehovişti şi cu aceştia trebuia să duci o luptă foarte susținută că erau obraznici.

Când au văzut că discuțiile sunt în toi, ne-au împrăştiat printre ceilalți. Câştigau ceilalți că eram printre ei şi îi spovedeam. De împărtăşit nu puteam să-i împărtăşim, dar de spovedit îi spovedeam. Era frumos când ne-au pus pe categorii de câte zece în celulă. Nu ne scotea nici la lucru, nici la aer. Şi atunci făceam conferințe.

- Vă lăsau să vorbiți?

- Da, numai să nu răcneşti. Mai cântai, pe urmă te opreau. Vorbeam din celulă în celulă prin alfabetul Morse. Eu aveam bune legături cu milițianul de la Aiud, care până şi ziarul mi-l aducea. Acela nu a bătut niciodată pe nimeni. Era om de omenie. Fusese dascăl la o biserică. Aceluia îi păstrez o foarte bună amintire, era foarte corect, în general milițienii de puşcărie sunt fiare, sunt aleşi anume. L-am întrebat: “De ce ai părăsit slujba de dascăl?" "Aceştia mă plătesc mai bine!“ Dar nu a dat nici o palmă, nici nu a suduit.

- Au fost mai severi gardienii de la Oranki?

- Nu, ei erau afară de lagăr. Administrația interioară a lagărului o dețineau cei care erau mai mulți în lagăr.

- Cine erau majoritari la Oranki?

- La Oranki noi românii am fost majoritari. Şi noi

am avut tot timpul conducerea lagărului. Românii se purtau frumos cu toată lumea, au fost numai români buni. Ruşii de la lagăr nu erau răi.

- Paza lagărului cum se făcea?

- Ca pază erau câteva rânduri de sârmă cu curent electric. Eu cu un învățător de la Râmnicu Sărat am încercat să fugim. Am mers până la Volga, dar muream de foame! Cum să vii tocmai din Ural până la Hârlău? Am făcut şi isprava aceasta, într-o zi ne-au găsit. Dormeam sub o căpiță. Nu ne-au bătut, ne-au dus înapoi la lagăr şi ne-au dat o lună de zile carceră. Dădeau o dată pe zi mâncare, un ceai cu sare în el!

- Ceai cu sare?

- Nu era rău, fraților! Eu parcă mă jenez să vă spun, nu-i de crezut.

- Dar totuşi mureau mulți.

- Mureau, dar nu din cauza lipsei de hrană. Mureau din cauza frigului, a păduchilor, a tifosului. Din cauza inaniției au murit cei mai mulți dintre străini. Dintre ofițeri au murit cam 60 %, din trupă, 90 %. Din spanioli, dintr-o divizie au rămas 17! Dintr-o divizie de italieni au rămas 170. Noi am fost cei mai rezistenți, pentru că noi, de la sublocotenenți până la generali, eram feciori de țărani, învățați cu gerul. Acasă mănânci mămăligă cu ceapă. Noi am supraviețuit foarte frumos, dar datorită şi credinței în Dumnezeu. Toți eram

ortodocşi.

Am ajuns să facem slujbă foarte frumoasă, vara, pe un platou. Acolo am aranjat un fel de altar, înalt de 1 - 1,5 metri şi acolo făceam Liturghia.

- Şi vă lăsau ruşii?

- La început nu făceam slujbă, decât cu pază la uşa bordeiului. La început nu era Liturghie, era un fel de bolmojeală. Aghiasmă o ştiam pe de rost. Aceasta era salvarea noastră: rugăciunea şi nădejdea în Dumnezeu. La început ne cereau să le dăm predicile pe care le vom ține în scris. Noi, nimic! Până la urmă răcneam pe platoul acela. Erau mii de oameni, care ascultau, veneau şi nemții toți. Veneau toți catolicii, toți protestanții, plângeau că nu au văzut o Liturghie aşa de frumoasă, ca la ortodocşi. Un profesor din Bucureşti a făcut un cor bărbătesc de răsunau pădurile!

- Dar vin de unde aveați, Prea Cucernice? N-ai vin, ce să faci?

- La început nu făceam liturghie. Mai târziu am ajuns la un fel de tocmeală, într-un lagăr am întâlnit un evreu de la Hârlău, fusesem colegi în şcoala primară. Era securist la Oranki, dar s-a purtat frumos cu toată lumea. M-au chemat acolo şi eu le-am spus: “Domnilor, ducem lipsă de cutare". Ne-a mai îmbunătățit el, dar nu avea mare putere. I-am zis: Noi am face Liturghie Duminica, dar nu avem vin. “Vă

aduc eu". Ne aducea în fiecare săptămână câte un litru de vin de Tokay. Vin unguresc.

- Important este faptul că evreul aducea vin pentru Liturghie la ortodocşi.

- A dat ordin la brutărie să ne facă prescuri, şi i-am arătat cum să le facă. Ne-a dat voie la atelier şi ne-am făcut potir, disc şi copie, din tablă şi lemn, ca în epoca primară a catacombelor!

Sunt foarte interesante. Ştii ce mă gândeam eu, atunci când le făceam, la atelier? Sfântul Ioan Gură de Aur a spus: că a fost o vreme când vasele Bisericii erau de lemn şi sufletele slujitorilor erau de argint. Acum vasele Bisericii sunt de aur, iar sufletele noastre sunt de lut!

Le-am adus în ţară în 1948, când m-am întors din Rusia.

LA SPOVEDANIE

- Părinte Dumitre, noi suntem o generație de mijloc, 60-65 de ani. Dați-ne un sfat duhovnicesc. Ce să facem? Iată, Părintele Cleopa se grăbeşte sa ne lase şi toți bătrânii noştri mari pleacă la Domnul, iar noi rămânem lipsiți de părinți.

- Nu! Ai avut o mare fericire că ai trăit odată cu Părintele Cleopa. A fost şi este un timp în care cel mai îmbunătățit în viața spirituală este Părintele Cleopa. Părintele Paisie era mai modest, mai duhovnic. Spovedea, împărtăşea, dădea sfaturi. Şi eu m-am spovedit de doua ori la dânsul. Nici n-a ştiut că sunt preot.

- Dormeați la arhondaricul Mănăstirii Sihastri i cu paracliserul. Noi ne întrebam, oare nu este preot?

- Nu puteam să vin îmbrăcat. Securitatea nu-mi dădea voie! O noapte întreagă am discutat eu Părintele Cleopa, până la 10, a doua zi. Era de serviciu la biserică şi nu s-a putut duce. Pe la ora 10, după ce s-a terminat slujba, ne-am dus şi noi şi ne-am închinat. Dar nu a ştiut cu cine a stat de vorbă.

- Nu v-a ghicit. Duhul lui nu v-a descoperit!

- Deloc.

- Nici nu i-ați pus vreo problemă de preoție, ca el să vă cunoască?

- I-am spus numele şi a început să mă spovedească. Şi nu a terminat să mă spovedească, decât a doua zi la 10, că şi uitase că sunt venit la spovedanie. A luat patrafirul, s-a aşezat pe scaun şi eu m-am aşezat pe patul lui şi am stat de vorbă.

- Discutaţi probleme duhovniceşti.

- Avea nişte ucenici care s-au culcat. Noi ne-am văzut de treburi. Nu puteam termina discuţiile, aşa de antrenante erau. Nici nu am căscat, deşi n-am dormit o noapte întreagă. Aşa ne-a păzit Dumnezeu. Apoi am mers împreună în biserică, după ce s-a terminat slujba.

- Cu Părintele Cleopa?

- Cu Părintele Cleopa. Ne-am închinat frumos, am intrat şi în Altar. Ce să-i mai spun? Am sărutat Sfânta Masă, ca orice preot.

- El nu a observat?

- Nu.

- Da. Părintele Cleopa nu-i atent la acestea.

- Pe urmă, când a aflat că sunt preot, s-a plâns la Părintele Benedict Ghiuş că nu m-a cunoscut. Dacă Dumnezeu a vrut să păstreze o taină ca aceasta...

- O taină a fost.

- Întrebaţi-l, că doar trăieşte şi acum. Nu m-a cunoscut. Eu ştiam la cine mă duc! Eu ştiam. Şi i-am pus nişte probleme destul de grave, pe care le întâlneam eu în duhovnicia mea, la parohia

Ghindăoani - Neamț, unde eram paroh...

- Ce vreau să vă întreb? Este vorba de bătrânii noştri; de Părintele Paisie care a fost mare, el ne-a crescut pe noi.

- Aş vrea să te gândeşti la sfințirea lui.

- ...şi la Părintele Cleopa care se pregăteşte mereu de plecare. Cum să umplem noi acest mare gol duhovnicesc care va rămâne după plecarea acestor mari părinți?

- Niciodată nu se poate umple un gol ca al Părinților.

- Aceştia doi nu au egal în toată țara. Eu îți dau un exemplu. Pe Iorga nu-i poate înlocui nimeni! Pe Părintele Stăniloae nu-i poate înlocui nimeni! Sunt fenomene care apar la o sută de ani.

- Aşa este.

- Dau tot ce este mai bun din ei. Şi noi suntem moştenitorii comorilor lăsate de ei.

- Aşa şi Părintele Cleopa, la noi.

- Eu am plâns, aici în pat, când a murit Părintele Paisie. Acesta a fost un sfânt.

- El era mai înalt duhovniceşte decât Părintele Cleopa. Avea lucrare interioară, vorbea puțin şi era harismatic. Veneau oamenii de departe şi le spunea: "Ce necaz ai avut pe drum?" Simțea oamenii cu duhul! Sau la spovedanie, când cineva uita un păcat, Părintele

Paisie îi zicea: “Dar vezi că mai ai un păcat de spus!". Şi după aceea spunea omul: “Da, părinte, am mai făcut cutare“. Cunoştea cu duhul viața omului.

- Avea şi răbdarea să-i curețe de păcate.

- Extraordinară răbdare. Toți botoşănenii care veneau din zona aceea îl căutau. Această zonă a Moldovei a dat oameni mari. Istorici, poeți, muzicieni, ierarhi, monahi, mame, pictori...

- Părinte, noi nu avem pe aici secte. Sunt numai creştini ortodocşi. Creştini blânzi, buni. Şi preoții sunt buni, şi tinerii şi cei în vârstă. Au vocație de preoți. Şi poporul. Părinte, iertați-ne, dar este bun poporul!

- Da. Poporul este blând, afară de unele excepții.

- Sunt moşteni de-ai lui Ştefan cel Mare. Tatăl meu a păstrat actele de răzeşie, scrise pe pergament. Le-am predat la Academia Română în păstrare.

- De la Ştefan cel Mare?

- De la Ştefan cel Mare. Da. Păi, cum altfel? Ştefan cel Mare, pe care-i făcea răzeşi, le dădea un document la mână, scris pe piele de vițel sau de oaie.

Tata l-a păstrat pe ultimul. Eu l-am depus la Academie, că eu sunt ultimul din familia noastră.

- Şi este la Academie?

- La Academie. L-am predat cu acte în regulă.

- Eu nu am văzut cum arată un asemenea act.

- Este şi tradus. Acolo sunt mii de documente, de la

toți voievozii Moldovei şi Munteniei. Sunt mii, părinte. Sunt săli întregi cu asemenea documente.

- Un mic Bizanț a fost aici, părinte! Moldova şi Muntenia. Un fel de copie a marelui Bizanț.

- Iorga a scris o carte: “Bizanț după Bizanț". Dacă o scria numai pe aceasta şi rămânea în istorie. Noi am moştenit Bizanțul...

CUVÂNT AL PĂRINTELUI DUMITRU, CĂTRE PĂRINȚII DIN MĂNĂSTIREA SIHĂSTRIA*

* Trimis la sfârşitul anului 1993

Părinte Cleopa şi Părinte Ioanichie, vă sărut mâna la amândoi. Mâinile drepte. Mi-ați fost totdeauna foarte dragi şi foarte apropiați pentru că ştiți ce vreți de la Dumnezeu. Să mă ierte Părintele Cleopa, aşa a fost în conştiința mea, de când l-am văzut şi până astăzi când fac această declarație, că este cel mai curat călugăr la ora actuală din Ortodoxia românească. Poate pe la Sfântul Munte să se găsească oameni superiori călugărilor noştri. Iar Părintele Ioanichie, el încă II caută pe Dumnezeu. Este supraocupat cu cărți. Scrie! Are darul de a scrie şi de a răspândi cuvântul lui

Dumnezeu, mai ales în partea practică a creştinismului nostru. Să-i ajute Dumnezeu să-şi facă ucenici!

Dacă Părintele Cleopa şi Părintele Ioanichie n lasă ucenici în urma lor, pustia se instalează l Sihăstria, şi-i păcat! Atâta duh: Paisie, Cleopa Ioanichie şi a mai fost stareţul lor, Părintele Ioanichi Moroi. Părintele Ioanichie îi poartă numele.

Acolo a fost un duh bun încă de la înfiinţare; acestui schit care a devenit mănăstire acum. Aş fi vru să mor acolo, dar cred că Dumnezeu a hotărât să mor aici. Nu-s supărat. Noi rămânem cu trup, Părintele Cleopa şi Părintele Ioanichie, aici, până când... d trupul se dă firii de Dumnezeu zidite. Până când? Poate o mie de ani, poate mai puţin. Ne prefacem Răsar flori din noi; răsar copaci, urzici şi spini!

Dacă sufletul nostru este bun la Dumnezeu, răsare la căpătâiul nostru un prun sau un măr, sau un pom roditor; dacă nu, urzici şi spini. Peste 1000 de ani nimeni nu va şti de Cleopa şi de Ioanichie. Veţi fi în Rai! Să vă uitaţi de acolo, fără binoclu, la călugării de la Sihăstria; viitorii călugări. Să veniţi şi cu ajutorul lui Dumnezeu să-i îndrumaţi. Este singura noastră obşte călugărească care a găsit drumul direct la mântuire! Poate. Poate să fie şi călugării de la Frăsinei! Poate acolo să fie şi mai sporiţi, pentru că nu pătrund femei în mănăstire...

Părinte Cleopa şi Părinte Ioanichie, să faceți călugări; dar mai târziu, pe la 30 de ani. Să treacă întâi prin foc. îl iei de pe băncile şcolii şi-i faci preot la 18 ani? Sunt preoți chiar aici; sunt foarte tineri, care nu ştiu şi nici n-au auzit de canoane. Trebuie crescuți ani de zile la umbra unui duhovnic, şi încă un duhovnic bun, care să fie bun, perfect şi cu cunoştințe depline.

Sunt unii copii; sunt tineri. Nu ştiu că au intrat cu un picior în Rai! Nu ştiu. Nici nu ştiu ce-i acela Rai! Nu! N-au cum să ştie. Să li se spună! Copiii să se ducă acasă câte 3-4 ani de zile, şi dacă vor avea chemare de la Dumnezeu, atunci să vină. Nu-i obligatoriu să fie multă lume în mănăstire. Iar mânăstirile să rămână, ca totdeauna, locul în care mergem noi ceilalți să ne împărtăşim.

Vă sărut mâna, Părinte Cleopa şi Părinte Ioanichie, şi când o să mor, o să mă duc la Dumnezeu şi am să spun că faceți treabă bună şi vă aştept în Rai! Dacă suferințele noastre pe pământ vor trage 51% în cumpăna lui Dumnezeu şi păcatele noastre vor fi numai 49%, atunci intrăm în Rai! Adică Bunul Dumnezeu apasă pe cumpăna aceea a faptelor bune şi rele, apasă cu un deget şi zice: “Hai să fie! Intră în bunătatea Mea!“.

Asta o spun şi pentru mata, Părinte Cleopa şi Părinte Ioanichie, care îmi sunteți şi dragi şi superiori

ca formație și ca duh. Nu putem intra la Dumnezeu, decât cu dragoste! Așa se spune în Sfânta Carte. Cu bunătate, zic eu. Numai cu asta. Trebuie să fii bun nu numai cu cel care îți dă mâncare și haine. Să fii bun cu cel necăjit!

Eu am trimis la mănăstire la Sihăstria zilele astea trei oameni bolnavi de epilepsie, foarte grav bolnavi, foarte grav, toți trei. Doi frați și un om, tot din sat, de la Șipote. Au să vină acolo. Să-i primiți. Părinte Cleopa, știu că nu faceți slujbă, dar măcar să-i binecuvântați pe creștet. Iar Părintele Ioanichie să-i primească la Sfântul Maslu.

Eu vă sărut mâna și vă mulțumesc și vă zic: Să trăiți încă pe pământ pentru că sunteți necesari. Amin.

RĂSPUNSUL PĂRINTELUI CLEOPA CĂTRE PĂRINTELE DUMITRU

Iubite Părinte Dumitru, vă mulțumim în numele lui Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, pentru cuvântul duhovnicesc ce ni l-ați trimis acum, la început de an nou. începutul unui nou an de viață înseamnează, pentru noi toți, și începutul unei vieți noi în Hristos. Rugați-vă pentru noi, iubite Părinte Dumitru, să ne dea Dumnezeu, în restul vieții, mai multă râvnă pentru

rugăciune, pentru Biserică şi lacrimi de pocăinţă, ca să ne putem mântui.

Rugaţi-vă pentru noi să fim umbriţi de Harul Sfântului Duh, în această viaţă trecătoare, ca să putem mângâia şi noi pe cei care vin pentru sfat şi rugăciune, cu mângâierea pe care o primim de la Dumnezeu.

Rugaţi-vă pentru ţara noastră, România, să fie ocrotită, prin mâna lui Dumnezeu, de toate primejdiile şi ispitele ce ne împresoară din toate părţile.

Rugaţi-vă lui Dumnezeu şi Maicii Domnului pentru preoţi şi ierarhi, pentru credincioşi şi mănăstiri, ca să putem face voia Lui şi să dobândim mântuirea sufletelor noastre, care sunt mai scumpe decât toată lumea.

Rugaţi-vă pentru Biserica Ortodoxă să iasă biruitoare din lupta aceasta cumplită cu satana, cu sectele, cu ateismul şi să putem creşte fii duhovniceşti vrednici pentru Biserica lui Hristos.

Vă ştiu de atâţia ani. V-am fost cu nevrednicie un timp duhovnic şi vă preţuim mult pentru bărbăţia, statornicia şi credinţa cu care va întărit Dumnezeu, ca să ieşiţi biruitor din atâtea necazuri, bătăi şi închisori, câte aţi suferit pentru Hristos. Că zice Domnul: Cel ce va răbda până în sfârşit, acela se va mântui.

Sfinţia Voastră aţi împlinit cu prisosinţă acest cuvânt al lui Hristos. De aceea puteţi zice, ca şi Sfântul

Ioan Gură de Aur: Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Mâine şi eu şi sfinția voastră şi toți oamenii vom pleca din trup şi vom sta la judecată înaintea Dreptului Judecător, Iisus Hristos.

Să ne rugăm unii pentru alții ca să dobândim împreună mila lui Dumnezeu, şi în această viață şi în cea viitoare.

Şi dacă nu ne vom mai vedea aici în trup, pentru că amândoi suntem bolnavi şi bătrâni, nădăjduim în Rai să ne învrednicim a fi, ca împreună cu toți sfinții şi drepții să-L slăvim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Duhul Sfânt. Amin.

Iertați-mă, iubite părinte Dumitre, pe mine păcătosul.

Arhimandrit Cleopa Ilie

CRUCEA DE LA ORANKI

Mănăstirea Oranki din Rusia a fost înfiinţată în secolul al XVIII-lea, pe un afluent al Volgăi, fiind destinată nobililor ruşi. A fost în funcţiune până la revoluţia din 1918, când a fost închisă de atei şi prefăcută în puşcărie.

În biserica propriu-zisă pereţii au fost daţi cu var şi astfel sfinţii au dispărut sub var. A devenit puşcărie pentru femei. Apoi lagăr de prizonieri de război, din anul 1942; iar la ora actuală este din nou puşcărie pentru femei. De pe cele cinci turle crucile au fost aruncate la pământ, crescând în locul lor cinci plopi.

Două cruci lucrate în rădăcină de măr sălbatic le-am adus eu în ţară - una am donat-o Mănăstirii Sihăstria, iar a doua va sta pe pieptul meu, la moartea mea.

Chipul acestei cruci se poate reproduce de un sculptor în lemn.

Sperăm ca Bunul Dumnezeu să-i ajute pe credincioşii ruşi să refacă aici şi-n alte mănăstiri toată viaţa monahală, care a strălucit în Rusia până în 1918, şi lume de pe lume să vină la Oranki şi să se închine, transfiguraţi, în faţa icoanei învierii Domnului nostru Iisus Hristos de deasupra catapetezmei bisericii de vară.

Această icoană este tot ce-a putut da spiritul rusesc

iconografiei pravoslavnice. Acolo Hristos n-a fost lovit cu sulița în inimă, ci i s-a tras un glonț de plumb drept în frunte, care se găseşte şi acum înfipt adânc. Şi-i bine aşa, să rămână icoana lui Iisus Cel împuşcat şi ucis a doua oară la Oranki, ca o mărturie vie a însălbăticirii omului, pentru toți cei care vor trăi în veacurile viitoare.

Noi toți, prizonierii ofițeri români, ne-am închinat suspinând înaintea icoanei învierii Domnului din Sfânta Mănăstire Oranki. De câte ori vedeam icoana, ne creştea sufletul şi ne lumina mintea. Totdeauna eram ca în fața unei minuni unice.

Eu am adus în țară o copie după această icoană, în timp ce eu eram la puşcărie nu ştiu cine şi-a însuşit-o prin furt. Era icoana învierii lui Iisus Hristos transfigurat, împuşcat în frunte, dar măreț în zborul Lui de întoarcere la Tatăl Ceresc.

Pierderea acestei icoane a însemnat mari amărăciuni pentru mine, care am adus-o în țară, şi jale adâncă pentru cei care au cunoscut acolo această unică şi splendidă şi cu totul originală icoană a învierii.

Nicăieri prin lume nu s-a putut realiza o mai desăvârşită transfigurare în lumină a lui Iisus Hristos.

Pierderea acestei icoane nu poate fi compensată şi făcută cunoscută de noi, pentru cei care vor citi rândurile de mai sus.

Nicăieri pe lume nu-i Iisus mai Iisus transfigurat, ca-n icoana învierii de la Oranki.

în fața acestei icoane au îngenuncheat toți țarii Rusiei, începând cu Petru cel Mare; iar dintre români, cel mare învățat al timpurilor, Dimitrie Cantemir, voievod, a îngenuncheat aici în fața icoanei cu toată familia sa şi cu toți boierii şi ostaşii care l-au urmat pe voievod în surghiunul rusesc.

Tot aici a trăit în incinta mănăstirii, într-o clădire hexagonală supraetajată Măria Canternirovna - fiica voievodului moldovean -, numită în cronicile ruseşti "Măria Cantemirovna, împărăteasa neîncoronată a tuturor ruşilor".

Tot aici îşi îndrepta paşii de pocăință marele scriitor Lev Tolstoi, care într-o noapte de iarnă grea a murit bătrân şi umilit într-o gară periferică în apropiere de "Iasnaia Poliana".

De cele mai multe ori țarii Rusiei veneau la Paşti să sărbătorească Sfânta înviere la Oranki. Şi acum există casa, destul de modestă, în care locuiau aici țarii, în fața căreia se afla un izvor şi o fântână, "izbuc", din care adesea am băut şi eu apă.

Era obiceiul să îngenunchez! în fața fântânii şi, dacă erai bun la Dumnezeu, apa se ridica din fundul pământului, gâlgâind şuvoi până la gura ta. Dacă erai om păcătos, izvorul rămânea în fundul pământului mut

şi surd.

Eu dau mărturie şi acum la bătrâneţe, pentru această realitate. Aici la acest izbuc am făcut slujbă pentru ploaie împreună cu un preot bătrân rus fără un ochi şi fără o mână. Erau de faţă zeci de mii de ruşi pravoslavnici.

De îndată ce am terminat rugăciunea, s-a pornit imediat ploaie. Acest fenomen s-a petrecut tot atunci când seceta a cuprins toată Rusia, de la Volga până la Prut şi toată România până la Olt, în vara anului 1946.

Tot acolo, într-o văiugă din dosul Altarului am aflat trupul neputrezit al unui mitropolit rus împuşcat în frunte, pentru că n-a mers în pas cu ateismul. Căci dacă în România se cunosc numele a circa 20 de preoţi ortodocşi împuşcaţi, în spatele altarului de la Oranki, într-o vale, grămădiţi unul peste altul, stau scheletele a 11000 de preoţi şi călugări care au răspuns NU la chemarea guvernului ateu.

Toţi aceşti călugări sfinţi, ucişi pentru credinţa în Hristos, sunt o parte din martirii pe care i-a dat Biserica Rusă în acest secol zbuciumat...

Subsemnatul acestor rânduri dau mărturie despre cele afirmate mai sus că aşa stau lucrurile la noi. Şi acum la sfârşitul vieţii mele pământeşti dau mărturie scrisă pentru cele afirmate mai sus şi semnez pentru adeverire cu propria-mi mână.

Căci Bunul Dumnezeu m-a ajutat să intru în puşcărie şi să ies din puşcărie cu fruntea sus şi iluminat. Amin!

Preot Dimitrie Bejan – Hârlău

Bucuriile suferintei

Evocari din trecut I

de

Preot Dimitrie Bejan

****

Rugati-va pentru cei ce au trudit la realizarea
acestei versiuni digitale.

****

APOLOGETICUM
2003
****